



Glasilo Mestne občine Novo mesto,  
številka 3, letnik 2018



**NOVO**  
**MESTO**

**Živeti v Novem mestu je privilegij!**  
**Kakovosten sistem lokalne blaginje**  
**za vse generacije**  
**Pametne rešitve po meri Novomeščanov**

**PIŠE PRIHODNOST.**



## 0 naslovnici

Jesen v pametnem Novem mestu

# KAZALO

3	<b>Uvodnik</b>	23	<b>Utrip različnih dežel sredi Novega mesta</b>
4	<b>Županova kolumna</b>	24	<b>Dogodki nas povezujejo</b>
5	<b>Kronika občinskega sveta</b>	25	<b>Tematska leta</b>
6	<b>Novomeški kolaž</b>	26	<b>Uspešno črpanje sredstev omogoča številne investicije</b>
7	<b>Prispevki svetniških skupin</b>	30	<b>Pisarna priložnosti</b>
12	<b>Intervju: Boštjan Grobler</b>	31	<b>Breg 1</b>
14	<b>Skrb za mlade je naložba v prihodnost Novega mesta</b>	32	<b>Popis rokodelcev</b>
15	<b>Mladinski center Oton</b>	33	<b>Vrtec Ciciban</b>
16	<b>Pomoč ob rojstvu otroka</b>	34	<b>Otroški svet</b>
16	<b>Socialni ukrepi steber partnerstva z občani</b>	35	<b>Z aktivnostjo do zaposlitve</b>
17	<b>Donirana hrana</b>	36	<b>Pitna voda</b>
17	<b>Rudi</b>	39	<b>Odvisnosti</b>
18	<b>Pametne rešitve v službi občanov</b>	40	<b>Novomeška urgenca</b>
19	<b>GoNM kmalu tudi na električen pogon</b>	41	<b>Kulturni center Janeza Trdine</b>
20	<b>Mestna kartica</b>	46	<b>Anton Podbevšek Teater</b>
21	<b>Uspešno mednarodno udejstvovanje</b>	47	<b>Križanka</b>

&gt; Damijan Šinigoj

# KAJ LAHKO

Pred več kot petdesetimi leti v atentatu ubiti ameriški predsednik John F. Kennedy je v svojem inavguracijskem govoru pozval ljudi, naj ne sprašujejo, kaj lahko njihova država stori za njih; naj se raje vprašajo, kaj lahko oni storijo za svojo državo. To je bil poziv javnosti, da po svojih najboljših močeh prispeva k večjemu dobremu, s čimer je poudaril pomen civilne akcije in javnih služb.

Ko kateri od novodobnih politikov parafrazira njegove besede – to počnejo zelo radi – me vedno prime, da bi se prijel za denarnico in vzdiknil, da jaz za državo pravzaprav nisem dolžan storiti ničesar (razen spoštovati zakone in plačevati davke), država, torej tudi od mene izvoljeni politiki pa se morajo truditi predvsem za moje zadovoljstvo. Torej delati v moje dobro za boljši danes!

Moram priznati, da sem iz navade skorajda zapisal za boljši jutri, ker politika vedno obljublja, da danes še malo stisnimo, da bo namreč bolje jutri ...

Seveda ni tako enostavno.

Konec poletja so iz devetih držav bližnje sosesčine v Slovenijo na izobraževanje prišli ljudje iz različnih reševalnih služb. Pri nas so ostali teden dni in čeprav smo jih »matrali« po cele dneve, me je presenetilo, da so imeli še energije za opazovanje, kam so prišli, in so si zvečer, ko so končno dobili prosto, pogosto privoščili še obisk mesta. Našo malo državo smo prevozili po dolgem in počez, kakopak tudi Dolenjsko, in pogosto sem bil presenečen, kaj jih je začudilo ali navdušilo. Dobre ceste, to so vsi poudarjali, čeprav sem prepričan, da se marsikateri Slovenec ne bi strinjal z njimi, lepoto pokrajine, urejenost, čistost, »pogum« pešcev, ki si na nesemaforiziranem prehodu za pešce mirno vzamejo prednost, prijaznost ljudi, kultura, arhitektura ... Ja, ko sem opazoval vse skupaj skozi njihove oči, me je prešinilo, da to, kar vidimo v Sloveniji, ni povsod standard!

Na zaključnem večeru v nekem lokalu, kjer nas je med drugim brezplačno zabaval neki lokalni Pavliha, ki je pregloboko pogledal v kozarec, se je pa zgodilo. Noge so se mu zapletle, da je padel in se grdo udaril v glavo. Ter izgubil zavest. Če



Foto: Tomaž Grdin

pomislil, se mu to ne bi moglo zgoditi na boljšem kraju, saj je bilo tam vsaj 30 izkušenih reševalcev ter zdravnic. V trenutku je bil v položaju za nezavestnega, krvavitev pa zaustavljena. Saj bi bilo verjetno še hitreje, a so na začetku reševalci mislili, da gre za nenapovedano vajo! Rešilec z ekipo je pripeljal prej kot v desetih minutah, prej kot v pol ure od dogodka je bilo vse skupaj le še anekdota, ki se bo pripovedovala na podobnih srečanjih. Najbolj pa me je presenetila pripomba albanskega kolega, ki je po prihodu rešilca pogledal na uro in nejeverno zmajeval z glavo. Da bi pri njih to trajalo dan ali dva! Ali tri ...

V tej številki glasila smo pogledali, kakšen servis za svoje občane je Mestna občina Novo mesto skupaj s svojimi javnimi zavodi in podjetji. Kaj torej občina lahko stori za nas, ne mi za njo. Ker smo v prejšnjih številkah izpostavljali tisto, kar je najbolj vidno na terenu, torej številne investicije, ki so se in se še odvijajo na območju celotne občine, smo se v tej številki namenoma osredotočili na mehkejše ukrepe, ki pa nič manj pomembno vplivajo na življenje občanov in izboljšujejo kakovost sistema lokalne blaginje.

Po brezštevilnih projektih sodeč, stori za prijetno in kakovostno življenje v Novem mestu veliko. Nekateri projekti se že izvajajo s polno paro, nekateri so še v povojih, a se v Novem mestu po mojem mnenju že danes lahko počutimo zadovoljno! Kakovostni vrtci, zdravstvene ustanove, projekt Donirana hrana za ljudi na robu, nova železniška postaja za srednješolce, infrastruktura, podpora mladim, ki prvič rešujejo stanovanjski problem, kolesarske steze in sprehajalne poti, brezplačni sistem prevozov Rudi ...

A Mestna občina Novo mesto so seveda ljudje! Tako župan z ekipo kakor ostali, ki se vsak dan trudijo, da je življenje v Novem mestu prijetno že danes.



## Novo mesto

Glasilo Mestne občine Novo mesto

### UREDNIK

Damijan Šinigoj

### KOORDINACIJSKI ODBOR

Meta Retar, Tina Cigler, Peter Žunič Fabjančič, Urban Kramar, Nataša Jakopin, Monika Gabrič

### NASLOVNICA

Peter Žunič Fabjančič

### JEZIKOVNI PREGLED

Kaja Čvelbar in Danica Rangus

### PRODUKCIJA

KONVIKT, Novo mesto

### SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

### NAKLADA

13.500 izvodov

### IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

### ZA IZDAJATELJA

Gregor Macedoni, župan

### OKTOBER 2018

ISSN C508-4547



# MESTNA OBČINA NOVO MESTO 2014–2018: SKUPAJ GRADILI USPEH, NA KATEREGA SMO LAHKO PONOSNI

Gregor Macedoni, župan

*Mestna občina Novo mesto je na lestvici Ministrstva za finance za leto 2018 prvič do sedaj zasedla prvo mesto na lestvici najrazvitejših mestnih občin v Sloveniji. Za sabo smo pustili do sedaj vodilno Ljubljano. Nič ne pride čez noč in nič ni plod dela enega samega človeka. Zato moramo na ta uspeh gledati kot na skupni uspeh, ga brez lažne skromnosti ceniti in biti ponosni na vse, kar smo dosegli in kar imamo.*

Uspeh, razvitost, dosežki pa so stvar statistike in načina merjenja. Ko se primerjamo, je prav, da merimo na enak način, vendar pa ni rezultat nikoli samo enoznačen. Tako je tudi z uspehi in dosežki naše občine. Povedo nam, da gremo v pravo smer, da smo se začeli razvijati na pravi način, da smo v zadnjih letih začeli zmanjševati zaostanke za občinami, ki so znale javne zadeve prej in bolje urejati kot mi. Hkrati pa uvrstitev na prvo mesto lestvice Ministrstva za finance kaže, da smo začeli druge tudi prehitovati. Ponosen sem, da smo se s tem kot lokalna skupnost postavili ob bok novomeškemu gospodarstvu, ki tudi prehiteva druga gospodarska okolja.

Zadnja štiri leta smo naredili korenite korake v delovanju naše občine. Reorganizirali smo ožjo in širšo občinsko javno upravo. Sanirali smo občinske finance; ob znižanju zadolženosti realiziramo bistveno večji proračun ter pridobimo več in širši nabor državnega in EU sofinanciranja. Opredelili smo načrt razvoja občine do leta 2030 in naredili veliko konkretnih korakov (projektov). Izvedeno je bilo skoraj 300 različnih projektov, od tega nekaj več kot 230 infrastrukturnih.

Po uspešnem praznovanju 650-letnice našega mesta smo se postavili na evropski arheološki zemljevid z jantarnim letom, letos pa iz bogate zakladnice naše zgodovine izpostavljamo lik najuspešnejšega olimpijca Leona Štuklja. S pozitivnimi zgodbami in osebnostmi izpostavljamo tudi pripadajoče vrednote. Zato je na mestu slogan »Zdrav duh v Novem mestu«. Ker želimo graditi svetlo prihodnost v solidarni družbi, ki ceni delo in prave rezultate. Ker ne želimo samo komentirati, kaj mora nekdo drug narediti, ampak se vsak dan sprašujemo, kaj smo sami naredili, da bo življenje v naši skupnosti boljše in lepše. Zato sem ponosen na številna društva z različnih področij, ki prinašajo bogastvo v našo skupnost. Veliko je posameznikov, ki se jim moram kot predstavnik občine vedno znova iskreno zahvaliti za njihov vložek in doprinos. To so pravi temelji



Foto: Peter Žunič Fabjančič

naše skupnosti. Ravno partnerstvo občine in civilne družbe prinaša izjemne rezultate. Gre za projekte, kot so prevoz za starejše Rudi, programi Rdečega križa, Karitasa, program Donirana hrana, mreža skupin medgeneracijskega društva Žarek itd. Z njimi pridemo do posameznikov, ki so najbolj potrebni naše pozornosti in solidarnosti.

Vesel in ponosen sem, da sem v zadnjih štirih letih lahko vodil Mestno občino Novo mesto. Hvala za podporo in pomoč vsakemu posebej in vsem skupaj. Skupaj smo in bomo uspešni.

# KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

## JUNIJ–OKTOBER 2018

### POTRJEN PRORAČUN ZA LETO 2019

Pravočasno sprejetje proračuna omogoča izvrševanje številnih investicij in programov (črpanje državnih in EU-sredstev, sodelovanje s krajevnimi skupnostmi, delovanje društev in organizacij ipd.), ki bi bili sicer odvisni od več mesecev trajajočih procesov, ki bi jih novi občinski svet po jesenskih volitvah potreboval za sprejetje proračuna. Predlog Odloka o proračunu Mestne občine Novo mesto za leto 2019 sicer predvideva skupne prihodke v višini 49.892.910 EUR in skupne odhodke v višini 51.394.196 EUR.

### USTANOVITEV JAVNEGA PODJETJA CERO-DBK

Svetniki so v drugi obravnavi sprejeli predlog Odloka o ustanovitvi javnega podjetja CERO-DBK, d. o. o. Gre za pravno obliko, ki bo predvidoma nosilec investicije »MBO Dolenjske in Bele krajine«, h kateri je aprila pristopilo deset dolenjskih in belokranjskih občin. Projekt MBO obsega dve investiciji: izgradnjo objekta in naprav za biološko stabilizacijo ter kompostiranje odpadkov v skupni ocenjeni vrednosti 4.673.600,00 EUR (brez DDV) in zunanjo ureditev, komunalne in prometne infrastrukture v ocenjeni vrednosti 826.400,00 EUR (brez DDV), ki bo vključena v Poslovni plan in plan investicij podjetja CeROD, d. o. o. za leto 2019.

Podpisnice (občine) smo se zavezale zagotoviti ustanovitveni kapital novega podjetja v finančnem deležu, ki se določa na podlagi povprečja med deležem števila prebivalcev in količinami odpadkov. Delež naše občine je dobrih 46 %, kar je manj kot v predimenzionirani prvotni investiciji petnajstih občin, kjer je bil predviden delež v prvi fazi 57 %, v drugi pa 62 %. Predlog bodo do septembra obravnavali občinski sveti v vseh občinah podpisnicah.

### OLAJŠAVA ZA STARŠE PREDŠOLSkih OTROK, KI REŠUJEJO STANOVANJSKO VPRAŠANJE

Občinski svetniki so na 17. seji, oktobra 2016, sprejeli olajšavo za starše, ki v naši občini rešujejo stanovanjsko vprašanje in imajo otroka v javnem vrtcu ali vrtcu s koncesijo. Ob predložitvi dokazil starši, ki so sicer uvrščeni med 2. in 9. dohodkovnim razredom, plačujejo za en dohodkovni razred nižjo ceno. Glede na to, da tudi starši, ki imajo otroke v zasebnih vrtcih, lahko rešujejo stanovanjsko vprašanje, jim sklep iz zadnje 31. seje omogoča enako olajšavo.

Širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij naslednje generacije

Občinski svet se je seznanil z načrtom, s katerim bo območje občine do konca leta 2019 v celoti pokrito s širokopasovnim omrežjem elektronskih komunikacij naslednje generacije (s hitrostjo vsaj 100 Mb/s). Na področjih, kjer ni obstoječih širokopasovnih priključkov oziroma tržnega interesa za njihovo gradnjo, bo širjenje širokopasovnega območja omogočeno prek projekta RuNe. V tem procesu sodelujemo kot partner in zagotavljamo služnost ter uporabo javnih površin in infrastrukture.

### SPREMEMBE ODLOKA O POKOPALIŠKEM REDU

Občinski svet je v drugi obravnavi sprejel spremembe odloka o pokopališkem redu. Cilj odloka o pokopališkem redu je usklajevanje dejavnosti z Zakonom o pogrebni in pokopališki dejavnosti, ki na novo ureja področje pogrebne in pokopališke dejavnosti. Pogrebna dejavnost se deli na dva dela, in sicer na pogrebno dejavnost, ki je obvezna gospodarska javna služba in obsega zagotavljanje 24-urne dežurne službe, ter pogrebno dejavnost, ki se izvaja na trgu in obsega prevoz, pripravo in upepelitev pokojnika ter pripravo in izvedbo pogreba. Na novo se določa pravica do izbire izvajalca pogrebnih storitev.

### KADROVSKE ZADEVE

Na področju kadrovske zadeve so svetniki imenovali posebno občinsko volilno komisijo za izvolitev člana občinskega sveta – predstavnika romske skupnosti. Člani komisije s štiriletnim mandatom so postali Maja Gorenc (predsednica), Marko Mervar (namestnica predsednice), Marko Stojanovič, Iztok Vodopivec, Kristina Cigler, Uroš Florjančič, Mojca Vegelj in Venko Vranc.

Občinski svet je podal pozitivno mnenje mag. Gregorju Sepaherju, kandidatu za direktorja javnega zavoda Razvojno izobraževalni center Novo mesto in podal soglasje k imenovanju Luke Blažiča za direktorja Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto za mandatno obdobje petih let.

### PROSTORSKI NAČRTI

Na področju prostorskega načrtovanja so svetniki v drugi obravnavi sprejeli spremembe in dopolnitve programa opremljanja stavbnih zemljišč za območji Mrzla dolina – zahod in Brod – Drage, spremembe in dopolnitve lokacijskih načrtov Gabrje

in Univerzitetni kampus Novo mesto, občinske podrobne prostorske načrt za stanovanjski objekt na Jakčevi, ob Ljubljanski cesti 27 in Poslovno storitveno cono Mačkovec 2. Prav tako so v drugi obravnavi potrdili spremembe in dopolnitve odloka o občinskem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev romskega naselja Žabjak – Brezje (SD OPN 3) in za spremembe prostorsko izvedbenih pogojev (SD OPN 4). V drugi obravnavi so potrdili tudi spremembe in dopolnitve Ureditvenega načrta Novi trg, v prvi obravnavi pa dopolnjeni osnutek občinskega podrobnega prostorskega načrta Mrvarjev hrib. V skrajšanem postopku je bil sprejet tudi predlog odloka o določitvi takse za obravnavanje zasebnih pobud za spremembo namenske rabe prostora.

Svetniki so sprejeli tudi spremembe in dopolnitve odloka o podlagah in merilih za odmero komunalnega prispevka, ki se nanašajo na uvedbo 50 % olajšave pri odmeri komunalnega prispevka za gradnjo gasilskih domov. S tem se za gradnjo gasilskih domov uvaja enake ugodnosti kot za gradnjo stavb za izobraževanje, znanstveno-raziskovalno delo in zdravstvo.

### PREMOŽENJSKE ZADEVE

Na področju premoženjskih zadev je občinski svet sprejel načrt ravnanja s stvarnim premoženjem občine in predlog o določitvi višine vrednosti pravnih poslov, ki niso vključeni v prej omenjeni načrt. Svetniki so potrdili tudi podelitev statusa grajenega javnega dobra nepremičninam, ki predstavljajo javne poti in ceste lokalnega pomena.

### OSTALI SKLEPI

Na področju predšolske vzgoje so svetniki v skrajšanem postopku potrdili spremembe in dopolnitve v odluku o ustanovitvi Vrtca Pedenped in odlok o preoblikovanju Vzgojno-varstvene organizacije Novo mesto.

V skrajšani obravnavi sprejeti predlog dopolnitve odloka o priznanjih in nagradah Mestne občine Novo mesto omogoča posmrtno nagrajevanje v primerih, ko je postopek za nagrajevanje začel pred kandidatovo smrtjo.

Nekaj sprememb, ki se nanašajo na večje krajevne skupnosti, je bil deležen tudi sklep o določitvi volilnih enot v krajevnih skupnosti.

Svetniki so se seznanili še s poročilom medobčinskega inšpektorata in redarstva za leto 2017 in dopolnitvijo letnega programa dela nadzornega odbora.





Dan brez avtomobila: mesto za pešce in kolesarje.



Nova gimnastična oprema na novomeških osnovnih šolah bo kot darilo Štukljevega leta služila številnim rodovom šolarjev.



Druženje z otroki iz pobratenega mesta Langenhagen.



Nova kolesarska pot Otočec - Šentpeter je jeseni še lepša.



Kandijski most spet povezuje mesto in daje prostor kolesarjem in pešcem.



Kotiček domačnosti na ulicah Novega mesta.



Mednarodno tkanje vezi na tradicionalnem Tednu kultur.



Mestna kolesa GoNM se širijo z 9 novimi postajami.



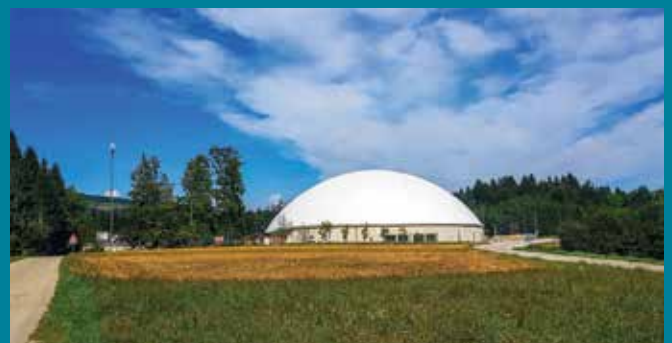
Na dobrodelnem Županovem teniškem turnirju smo zbirali sredstva za Mojco.



Na relaciji Žabja vas - Ločna bo prostor za kolesarje.



Nov pogled na mesto.



Novo mesto bo bogatejše za Olimpijski vadbeni center. Primerljivega objekta ni v radiju 500 km.





Novo postajališče je olajšalo šolsko pot dijakom ŠC Novo mesto.



Novomeška gruda je skrivala bogat knežji grob.



Obnova ceste v Šmihelu.



Odlično vzdušje, atraktivna proga, zadovoljni tekači. Se vidimo prihodnje leto na Novomeškem polmaratonu.  
Danilo Kesič.



Spodbujamo gibanje naših otrok. Pešbus tudi letos povezuje nove generacije otrok. Robert Kokol



Polaganje venca na Pogancih.



Ob naši podpori smo v Novem mestu prvič v Sloveniji razpravljali o diskleksiji.



Vrvež ob 1. šolskem dnevu na OŠ Drska.



Sprejem voznikov Rudija na rotovžu.



Z raztezanjem do uspeha na Novomeškem polmaratonu.



Zlati maturanti, up znanja in razvoja Novega mesta.



# PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

## MONM BI MORALA BITI BOLJŠI SERVIS OBČANOM!

Svetniška skupina GAS - Gospodarsko Aktivne Stranke je na 31. seji OS MONM s podpisi opozicije poleg ostalih vložila tudi amandma k »Usklajenemu predlogu odloka o OPPN Poslovno storitvena cona Mačkovec-2«, katerega je Občinski svet MONM potrdil.

S tem smo preprečili pretečo dodatno obremenitev občinskega proračuna za približno 1 MIO EUR in prenos odškodninske odgovornosti projektantov in investitorjev na MONM za že tekoče sodne postopke.

V GAS se zavzemamo za izgradnjo CEROD 2. Nasprotovali smo ustanovitvi še dodatnega tretjega podjetja za skrb z odpadki CERO DBK, kot tudi proti novemu konceptu, po katerem se bodo smeti iz Dolenjske vozile na mehansko obdelavo v Ljubljano, na deponijo v Leskovcu pa se bo vozilo na odlaganje težko oziroma »smrdljivo« frakcijo iz cele Slovenije in to po bistveno nižji ceni, kot jo za odlaganje plačujemo občani MONM.

Glede napadov na objave GAS - Gospodarsko Aktivne Stranke si želimo, da bi bila resničnost drugačna, a na žalost so uradni podatki objavljeni tudi na internetni strani MONM naslednji:

- MO Novo mesto je v polletju 2018 realizirala le 0,19 % planiranih sredstev iz proračuna EU in le 1,73 % transfernih prihodkov iz državnega proračuna.
- V letu 2017 je MO Novo mesto zabeležila 3.381.559 EUR proračunskega primanjkljaja, v letu 2018 je predviden primanjkljaj v višini 5.258.500 EUR.
- S proračunom predvideni letni strošek servisiranja javnega dolga v MONM se bo v letu 2019 povzpел že na rekordnih 2.469.000 EUR in to ob rekordno nizkih obrestnih merah.
- V letu 2014 je bil letni strošek servisiranja dolga v MO Novo mesto 1.659.728 EUR.

V GAS - Gospodarsko Aktivni Stranki smo prepričani, da je možno s

približno 45 MIO EUR na leto nuditi občanom bistveno boljši servis.

GAS za vse nas!

Gospodarno Aktivno Složno!

*Alojz Kobe,*

*vodja svetniške skupine GAS-Gospodarsko Aktivne Stranke*



## ME IMA OBČINA RADA, JE RES MOJ ZADOVOLJIV SERVIS?

Urednik nam je dal napotek, naj pišemo o servisih v mestu. Ni mi bilo takoj jasno, kaj naj napišem o tem v tem kratko odmerjenem prispevku. Naj pišem o tem, da imamo tudi v naši občini možnost najeti kolo za vožnjo po mestu, da imamo mestno kartico, donirano hrano za soljudi na robu, novo železniško postajo za dijakke pri srednješolskem centru, pešbus, pasji vrt, nekaj mesecev že čedalje bolj uveljavljan brezplačni prevoz s pomočjo čudovitih ljudi, ki namenjajo veliko prostega časa prevozu tistih ljudi, ki nimajo drugih možnosti za obisk zdravnika, trgovine in podobno.

Tudi o tem je treba pisati. Še posebej zato, ker je za temi vsebinami delo občine, posebna vrednost pa je v tem, da je za večino teh vsebin ogromno prostovoljnega dela krasnih ljudi, ki namenjajo na tisoče ur za druge ljudi.

Občina smo mi vsi. V občinski stavbi sicer delajo ljudje, ki so plačani iz našega denarja. In ti so dolžni delati iskreno in stalno iskati, kako bi bili naš čim boljši servis. Motor teh mora biti župan, njegova uprava, posebno odgovornost pa imajo občinske svetnice in svetniki.

Občani upravičeno pričakujemo, da bodo »velike stvari«, kot so kakovostna pitna voda, urejeno mesto, urejen promet z dobrimi cestnimi in uličnimi površinami, urejen stari del mesta, dostopnost v druge kraje, čisto in lepo urejeno mesto in občina, da bomo za komunalne in druge storitve plačevali razumne cene, da se bo naš občinski denar porabljal gospodarno

in čim v večjem delu v dogovoru z nami, da bomo odprti za nove investitorje z dobrimi programi, na takem nivoju, da se nam bo zdelo to vse kot nekaj povsem samoumevnega. Starejši znamo pohvaliti. In opisane velike stvari so se deloma že uredile ali se urejajo. Vemo, da je v to vloženo veliko dela in seveda denarja. In prav je, da zaslužne za te uspehe naše občine pohvalimo.

Toda, je prej opisano res dovolj, da bi imeli občani občutek, da je občina naš dober servis, da nas ima rada? Odgovore na to si lahko da vsak najprej sebi, ocene pa se ustvarjajo tudi v pogovorih in medsebojnem poslušanju.

In v teh iskanjih odgovorov se nam kot zaveze za delo občine v prihajajočem novem mandatu kažejo vsebine, ki bodo na novo gradile in utrjevale naš občutek, da nas ima občina rada, da iskreno želi biti dober servis za ljudi.

Meseci do občinskih volitev v novembru letos bodo čas, ko bi radi v pogovoru z vami ugotovili, kaj je za vas najbolj pomembno, da se premakne v občini na bolje. Upamo, da smo s prizadevnim delom pri vas ustvarili zaupanje, da nam je mar za vas. Odprite nam vaša vrata, da se srečamo, pišite nam na naslov stranke [desus-nm@siol.net](mailto:desus-nm@siol.net) ali na Čitalniško 1, Novo mesto, nas ustavite ob srečanju in povejte nam, kaj bi moralo biti drugače. Ne bo dobro, če bomo podlegli miselnosti »saj se nič ne da, saj nas ne upoštevajo, politika me ne zanima ...«. To gre na roke tistim, ki vidijo v politiki predvsem svoje interese. In teh je preveč.

Lahko skupaj razmišljamo o teh pričakovanih?

1. Sicer prepozno, zato pa še bolj nujno, mora naša občina dobiti v najhitrejšem času varovana stanovanja. Skoraj tretjina naših prebivalcev je starejših. Saj ne gre samo za starejše, s tem bomo razbremenili skrbi njihovih otrok, na obraz vnukov bomo večkrat dobili nasmeh, ker bodo tisti starejši, ki ne morejo skrbeti več sami zase na varnem. Pa več prostora v domovih za starejše, pa prostore za dementne.

Pri tem sploh ne gre za velik občinski denar. Gre v prvi vrsti za spoštljiv odnos do generacij, ki so ustvarile to, kar imamo. Občina naj po vzoru drugih, tudi sosednjih občin zagotovi prostor, ne zaračuna vsak komunalni evro in vabi prave investitorje.



V ta sklop prizadevanj spada tako podpiranje pomoči na domu, subvencioniranje hrane, delovanja društev upokojencev in drugih humanitarnih društev, ki opravljajo neprecenljivo koristno delo za družbo in posameznike, da bo naša občina vzor drugim, ne njihov sledilec, bog ne daj da še slab sledilec.

Bodimo prva občina, ki bo določila dan za praznovanje starejših, kot je to praksa na Japonskem. Tak dan bi lahko bil priložnost za pregled uspehov na področju potreb teh ljudi in za druženje občanov vseh generacij. Naj tudi naš župan prevzame misel župana enega od slovenskih mest, da »kar je dobro za starejše, je dobro za vse ...«.

2. Naj prevzamejo občinski uradniki prakso od tistih, ki delajo na s storitvami prenasičenem trgu. To lahko storijo tako, da nas obveščajo o stanju naše zadeve pri njih, vedno sporočijo, če se kje zatika, nas pokličejo, če jih slučajno nismo našli ob našem obisku na občini, se znajo opravičiti v primeru napake, nam izpolniti zahteven obrazec, nam dati nasmeh na občinskih hodnikih, se oglasiti pri podjetnikih, v društvih in poklepetati o naših uspehih, težavah in pričakovanjih

3. Kje so stanovanja za mlade, ki živijo v stiskah skoraj suženjskega prekarskega dela? Stvari so se začele premikati, prizadevanjem je treba dati večji zagon.

4. Občini mora postati bolj pomembno, na kakšnem nivoju nudijo servis javni zavodi, s katerimi gospodari država. Med temi zavodi so domovi za starejše, bolnica in druge. Ni pravi odgovor, da porečemo, da to ni v naši pristojnosti. Tak pogled je preveč formalen in napačen. Saj je tudi država servis za nas. Povejmo in pokažimo ji, da to vemo. Posebno odgovornost pri tem imata župan in občinski svet. Odgovornosti pri poslancih iz našega območja ne moremo uveljaviti, ker poslancev iz naše občine nismo izvolili. Čez štiri leta bo šele čas za popravilo napake.

5. Dopustimo starejšim, da bodo lahko prenašali dragocene izkušnje na mlajše. Tudi pred kratkim ustanovljeni Svet za kakovost življenja starejših je lahko pomemben servis za župana in občane, ne samo njegov svetovalec. To ugotavljam že po prvih treh sejah. Če vas zanima, preberite o njegovem delu na spletni strani občine.

Imam še več pomembnih uresničljivih predlogov. Tudi vam sem hvaležen, da ste mi jih povedali. V svetniški skupini DeSUS smo jih v preteklih letih uveljavljali s trdim delom, več kot petdesetimi pobudami za izboljšavo dela občine. In to želimo delati tudi v prihodnje. Če nam na podlagi opravljenega dela zaupate, nam dajte priložnost. Na nivoju države

ste ocenili, da stranka tam ni uresničila vaših pričakovanj. Iz našega območja smo jo pravočasno opozarjali, da ne dela prav. Toda na občinskem nivoju delamo vaši znanci, prijatelji. In nam je res veliko, da v zrelih letih v sodelovanju z ljudmi vseh generacij stalno izboljšujemo pogoje za naše življenje in delo. Med temi so tudi naši prizadevni člani stranke. Ti ne na občinskem nivoju ne ločimo ljudi po ideoloških prepričanjih. V zrelih letih nas vodi potreba, da po aktivnem delu v službah, še kaj dobrega postorimo. Pravijo, da na koncu ne šteje, koliko dobrin imaš, temveč koliko dobrega si storil v življenju. In tudi s tem soustvarjamo občino, katero boste čutili kot dober servis za vse nas ...

Mag. Adolf Zupan,  
svetniška skupina DeSUS



## ALI JE MESTO RES SERVIS OBČANOV?

Z očmi opozicije, kamor smo bili (ne) upravičeno porinjeni, smo lahko veseli, da se je vodilna občinska oblast ob zaključku mandata po štirih letih vladanja od nas naučila, da je temelja vloga Mesta biti servis občanov.

Naše vodilo je bilo pomagati Mestu dvigniti kvaliteto življenja in delovati za gospodarski, socialni, prostorski in kulturni razvoj, vendar mestni servis v tem mandatu ne bi dobil ISO standarda kakovosti.

Prva napaka Mestne občine Novo mesto je, da ne razume, da je občinska oblast servis vseh občanov in občanov in vseh institucij. Ne bi smela delati razlik in deliti na naše in manj naše. Zakaj se vsi do zadnjega s spoštovanjem spominjamo priljubljene prošta Jožefa Lapa? Deloval je v času enoumja, vendar je s svojo osebno skromnostjo, dobrotlostjo in delavnostjo za dobro proštije uspel vzpostaviti sodelovanje med različnimi in okoli sebe in ustvaril občutek enakosti in življenja v Utopiji Thomasa Mora.

Sedanji mandat koalicije je zaznamovalo izključevanje. Žrtvi sta srčika servisne dejavnosti metropole jugovzhodne Slovenije – univerzitetno izobraževanje in kultura. Še vedno mestna oblast deli fakultete na Visokošolsko središče, sedaj Univerzo v Novem mestu in URS, čeprav je občinski svet naložil županu združevanje.

APT je štiri leta ječal. Kulturni center Novo mesto diha na škрге. Ujet je v pasti Zavoda Novo mesto, ki niti resne



Umetniški presežek: Stolna cerkev Kapitelj, l. 2015, Sveta vrata, Mirsad Begić,


Foto: Borut Škerlj

spletne strani ni uspel postaviti v dveh letih obstoja. Zavod ni postavil nobenega res novega festivala, je pa finančno dodatno obremenil proračun in na cesto postavil Društvo likovnih umetnikov Dolenjske. Na cesti so končali Sokolci. Mesto ni našlo prostora, kjer bi lahko še naprej razvijali alternativno umetnost in razstavljali. Sokolski dom pa ograjen z žalostnimi fasadnimi gubami objokanih oči čaka na serviserja.

Tretja žrtve so posamezniki. Mesto ne obnovi tržnice. Opoziciji je poznano, da si stanovalci, ki so se postavili po robu megalomanskim namenom občine, želijo dobiti prenovljeno, danes neugledno tržnico, vendar zaman čakajo na pogovor z občino. V mestnem jedru se bije boj za mestu normalni delovni čas edinega mestnega hotela, vendar spet ni slišati sogovornikov.

Javnost pa nič, le: »noč trudna molči, nezamudna beži čez mestni trg luna sanjava«. Če je konec 19. stoletja narodnostno vrenje, ki se je kazalo skozi številne novinarske prispevke in članke posameznikov in javnih osebnosti, cvetelo, 20-ta leta 21. stoletja Mesta zaznamuje molk. Mediji niti ne vidijo niti ne izpostavijo kritično navedenih, za identiteto Mesta, ključnih tem. Vprašati za mnenje opozicijo jim je morda prepovedano ali pa ni poguma!

Servisa ne moremo zamenjati, ker smo servis mi sami. Zakaj ne bi sledili Božidarju Jakcu in Leonu Štuklju, ki sta pokazala pot iz ujetosti kraja in časa? Oba sta vedela, kaj hočeta. Imela sta cilj. Presegla sta lokalne meje in verjela svojim sanjam. Mesto ima priložnost, da v Štukljevem letu tako kot avtomobilska industrija opusti »onesnaževanje mestnega



zraka» in poskrbi za pravi, kulturi in znanju naklonjeni in usposobljeni servis občanov.

*Borut Škerlj,*  
svetniška skupina SMC



■

Oprave na občini si povprečen občan verjetno predstavlja kot zapleteno in naporno opravilo. Takoj po vstopu v stavbo na Seidlovi 1 je potrebno ugotoviti, v katerem nadstropju in v kateri pisarni čaka uradnik zadolžen za naše potrebe in če so oprave bolj zapletene narave, to pomeni še obvezno sprehajanje od vrat do vrat, dokler ne dobimo vseh potrebnih informacij in dokumentov. Če je bil v preteklosti tak nivo storitev nekaj samoumevnega, danes občine pa tudi država želijo svoje storitve za občane narediti, kar se da prijazne.

V NSi moramo pohvaliti občinsko upravo MO Novo mesto, saj ji je uspelo narediti velik napredek pri odnosu s strankami z odprtjem **sprejemne pisarne v pritličju**. Vemo, da je v to bilo vložena kar nekaj truda in pogajanj z Ministrstvom za obrambo, od katerega je občina pridobila dve pisarni v pritličju zgradbe na Seidlovi ulici, ki je prav tako bilo deležno obnove.

Najpomembnejše pri tej pisarni je, da bomo občani po novem na enem mestu dobili vse napotke glede naših občinskih opravkov, prav tako pa bomo tam deležni pomoči referenta, ki bo v našem imenu zbral in uredil vse dokumente, ki jih potrebujemo, tako da nam ne bo treba obiskati nobenega drugega prostora kot samo sprejemno pisarno. Prav tako bi radi pohvalili, da je v to novo pisarno omogočen dostop tudi invalidom in ostalim gibalno oviranim osebam z dvorišča za občinsko stavbo.

*Marko Dvornik,*  
svetniška skupina NSi



## NEENAKOST JE KLJUČNA OVIRA

Za nami je težka in globoka kriza. Desettisoče ljudi v naši državi je izgubilo delo. Desettisoče mladih je priložnost poiskalo v tujini. Desettisočem se je življenjski standard bistveno poslabšal. Povečala

se je revščina, narasle so socialne razlike in neenakost.

Sanacija bančne luknje je povzročila veliko rast javnega dolga. Zaradi tega so bili narejeni boleči rezi v sredstva za socialno zaščito, za zdravstvo, kulturo, šolstvo in znanost. Med ljudmi se je krepil občutek nepravčnosti in razširjenosti korupcije. Kriza nas ni naredila močnejše, ampak je ustvarila krč, ki je postal del naše mentalitete. Močno je posegla v našo družbo in usodno zmanjšala zaupanje v demokracijo, v državo, v drug drugega. Ljudje se počutijo oguljufane. Država se na vseh nivojih javnih sistemov sooča s slabim upravljanjem. Javnim zavodom in podjetjem manjka strateško vodenje, prelaganje odgovornosti, prenormiranost in birokracija. Država nima enovite razvojne strategije, ki bi jo ljudje razumeli kot skupno usmeritev in smer za delovanje.

Ključna ovira za pospešen razvoj Slovenije med najrazvitejše je naraščajoča neenakost. Mislim na neenakost po dohodkih in premoženju, po možnostih, v regionalnih razlikah, pa tudi korupcijo in klientelizem. Med nami živi 280.000 ljudi v revščini. Žal preveč tudi v naši občini, čeprav spadamo med najbolj razvite občine v Sloveniji.

Boj proti neenakosti je pomemben. Verjamem, da kot družba napredujemo takrat, ko napredujejo tudi najšibkejši med nami. Dobičke v podjetjih ne ustvarjajo zgolj lastniki, ampak pri ustvarjanju pomembno prispevajo s svojim delom, znanjem, idejami in trudom zaposleni. Žal je v delitev dobička vključeno izjemno malo delavcev in podjetij. In to je potrebno spremeniti. V vse procese v družbi in podjetjih (od vodenja do izvedbe) moramo bolje vključevati zaposlene. Tudi z boljšimi plačami, z delitvijo dobička, združništvom in delavskim lastništvom, z več ekonomske demokracije. Prav to so najboljši pristopi za povečanje vključenosti, odgovornosti in pripadnosti zaposlenih k podjetju, s tem pa k rasti njihove produktivnosti, kakovosti in uspešnosti. Povsem jasno je: če pričakujemo več od ljudi, moramo v ljudi več vlagati. V njihovo znanje, varnost, zadovoljstvo, pripadnost, motivacijo.

Družbeno neenakost zmanjšuje tudi močno in kakovostno ter vsem dostopno javno zdravstvo in šolstvo. Dostopno in kakovostno zdravstvo in šolstvo pomembno prispeva k blaginji ljudi. Pri tem se zavedamo, da bo za boljše javne storitve, torej boljše zdravstvo, šolstvo, potrebno močno izboljšati tudi upravljanje in vodenje državnih inštitucij, podjetij in zavodov. Za naš denar moramo dobiti več, zato so nujni posegi tudi v zdravstvu in ostalih javnih podsistemih, da se izkorenini neučinkovitost in korupcijo ter na

prvo mesto zopet postavi bolnika, dijaka, študenta itd. Torej tiste, ki so jim javne storitve namenjene.

*doc. dr. Milena Kramar Zupan,*  
svetnica SD v MONM



## MESTO KOT SERVIS OBČANOV

■

Prioritetna naloga občine je skrb za prijetno in kakovostno življenje vseh občanov in občank. Pomembna je skrb za vrtce, šole, zdravstvene ustanove, infrastrukturo, ceste in komunalno opremljenost. Za izvajanje vseh teh dejavnosti potrebuje občina kakovostno in strokovno občinsko upravo, ki mora biti občanom v prvi vrsti servis.

Ocenjujemo, da občinska uprava to v veliki meri uresničuje, vendar se še prevečkrat zadeve rešuje prepočasi, občani ne najdejo pravega sogovornika med javnimi uslužbenci, lahko rečemo, da ni dovolj odzivna. Glavni cilj občinske uprave mora biti zadovoljen občan. Pomembni so majhni koraki, le ti pa morajo biti odmevni in občanu prijazni. Eden takih, majhnih korakov so **uradne ure** prijazne do občanov in **sprejemna pisarna**, namenjena občanom, kjer občan lahko vse zadeve uredi. Poskrbeti je treba za starejše in nemobilne občane, za sicer tako, da bi javni uslužbenec občana obiskal na njegovem domu/**fleksibilna sprejemna pisarna**/.

Dodatna težava pri hitrejšemu reševanju nalog občinske uprave je **razdrobljenost občinskih služb**, kar je z vidika organizacije dela slabo in dodatno povečuje stroške dela in roke za reševanje zadev. Predlagamo, da župan organizira možnost sodelovanja občanov pri ustvarjanju boljše in lepše podobe mesta in občine, npr. s podajanjem pobud in predlogov glede dela občinske uprave, javnih podjetij in javnih zavodov v lasti občine in krajevnih skupnosti, **prek spletne strani – servis občanov**.

Novo mesto **ni prijazno mesto za invalide**, če odmislimo, da sedaj poteka prenova glavnega trga. Rotovž nima dvigala, tako da je nedostopen za invalide z okvarami spodnjih okončin ali oseb na invalidskih vozičkih. Samo upamo, da bodo po prenovi urejeni tudi pločniki in varni dostopi do trgovin, lokalov in vseh javnih ustanov.

Opažamo, da občina izvaja projekte le v centru občine, premalo pa je projektov na podeželju, pogrešamo izgradnjo otroških



igrišč v vsaki krajevni skupnosti oz. večjem naselju in vasi ter manjših stanovanjskih enot za starejše osebe.

*Martina Vrhovnik,*

svetniška skupina SLS



Slovenska ljudska stranka

## S SODELOVANJEM IN VKLJUČEVANJEM NADOMESTITI OBLASTNO VSEMOČ

Mestna občina Novo mesto je še vedno včasih preveč odmaknjena od svojih prebivalcev. Sistemskih mehanizmov vključevanja občanov je še vedno premalo.

Mestna občina se velikokrat obnaša bolj kot gospodar namesto kot služabnik. Oblast je včasih videti arogantna in vzvišena, potrebe ljudi pa prezrte.

Brez široke javne razprave je denimo na eni zadnjih sej občinski svet odločil, da bo pokriti bazen stal v Češči vasi. V Solidarnosti smo se seveda zavzeli za to, da bi bazen stal bližje mestnemu jedru, enako je razmišljala tudi urbanistična stroka. Prepričani smo, da imamo prav – ampak zakaj ne bi pred tako pomembno odločitvijo o zadevi prediskutirali tudi na ravni zainteresirane javnosti oziroma kar vseh občanov?

Občinska oblast je zamrznila delovanje široke skupine, ki je sprejemala nekatere odločitve v zvezi z obnovo mestnega jedra. Le zakaj? So nevladniki, podjetniki in krajevna skupnost odveč?

Ali pa Narodni dom: je izjava, da je v Novem mestu veliko društev, ki rabijo svoje prostore, skrajni domet občinske politike na segmentu kulture? Morda pa je potrebno v razpravo vključiti več ljudi, več (različnih) pameti, ne zgolj uradniške in politične?

Skoraj brez vsakih argumentov je občinska oblast v tem mandatu zavrnila številne naše predloge glede približevanja občine občanom. Predlagali smo denimo, da občinska uprava pri sprejemanju najpomembnejših odločitev povabi zainteresirano javnost (občane, krajevne skupnosti, nevladnike, podjetja itd.) k podajanju predlogov in pripomb in da se do teh predlogov transparentno opredeli. In da šele potem o zadevi odloči občinski svet.

Prav tako je brez kakršne koli razprave občinska oblast pometla z našim predlogom, da bi na ravni krajevnih skupnosti (vsaj poskusno) vpeljali neposredno soodločanje ljudi o krajevnih investicijah.

Nič ne pomaga, če na oblast pridejo novi obrazi, če načini delovanja ostajajo enaki. V Solidarnosti Novo mesto se zato zavzemamo za sistemske ukrepe, s katerimi bi povečali sodelovanje z občankami in občani. Občino želimo približati ljudem in prepričati, da bi se vse odločitve sprejemale v ozkem krogu v svoje kabinete (in interesne skupine) zaprtih odločevalcev.

*Uroš Lubej in Mitja Sadek,*

svetniška skupina Solidarnost Novo mesto

*Solidarnost*



> Damijan Šinigoj

# ŽIVETI V NOVEM MESTU JE PRIVILEGIJ! INTERVJU S PODŽUPANOM BOŠTJANOM GROBLERJEM

*Boštjan Grobler, diplomirani ekonomist, rojen v Slovenj Gradcu, se je v Novo mesto priselil leta 1999. Že četrto leto je podžupan Mestne občine Novo mesto, zadolžen (tudi) za turizem, ki predstavlja pomembno, še ne izkoriščeno razvojno in poslovno priložnost za Novo mesto. Temelj turistične ponudbe je, da je mesto najprej prijetno za svoje občane in da se v njem dobro počutijo. Hkrati pa kot gospodarska panoga odpira nova delovna mesta, ki prinašajo dvig kakovosti življenja in povečanje blaginje prebivalstva. Turističnih potencialov ima Novo mesto veliko in v teku so načrti, da se jih v celoti izkoristi. Boštjan pravi, da je turizem dejavnost, ki je dolenskim ljudem pisana na kožo.*

Čeprav niste rojeni v Novem mestu, sem prepričan, da Novo mesto poznate bolje od marsikaterega Novomeščana. Se motim?

V Novem mestu živim že 19 let. Čeprav sem se sprva težko navadil gričevnate pokrajine, ker sem iz moje domače Savinjske doline vajen bolj ravnega terena, sem se hitro vživel v tukajšnje okolje. Prek ženinih sorodnikov iz Črmošnjic pri Stopičah, prijateljev in znancev sem si ustvaril prvi krog znancev. Nato sem spoznaval starše sošolcev mojih štirih otrok. V mandatu županovanja pa sem spoznal predvsem veliko angažiranih ljudi, ki v društvih, klubih, krajevnih skupnostih skrbijo za povezovanje ljudi. Seveda pa sem prevozil, prekolesaril ali prehodil najbrž že večino poti po naši občini.

Kakšni so bili občutki, ko ste se preselili sem? Je bila odločitev, da se preselite iz majhnega mesta v malo večje težka?

Odraščal sem v manjši vasi in sem imel stik z mestom samo v srednji šoli ter prek kulturnih in športnih dogodkov. Sprva me je življenje v bloku na Drski precej utesnjevalo, nekaj zaradi male kvadrature stanovanja, predvsem pa zato, ker nisem imel neposrednega dostopa do vrta. Kasneje smo z otroki res veliko časa preživel na zunanjih igriščih in spoznal sem, da je Novo mesto prav zares idealno mesto za razvoj mlade družine. Nikoli mi ni bilo žal, da sva ženo izbrala Novo mesto za naš dom.

Moram priznati, da sem, ko sem se pripravljal na ta pogovor, pokukal tudi

v revijo Park iz leta 2004. Takrat ste bili direktor Situle ...

Novo mesto in ljudje v njem so me takoj navdušili s svojo odprtostjo, vrednotami in delovno naravnostjo. In nikakor nisem razumel, zakaj je na področju družabnega življenja tako malo narejenega. Takrat sem začutil, da moram mestu, ki me je tako prijazno sprejelo, nekaj dati v zahvalo. Nekdanja »Ribja«, ki je kazila vrh Glavnega trga, je bila kar pravi izziv, ko so mi takratni predstavniki DNS-ja zaupali, da sredstva, ki so jih zbrali v desetletju delovanja, vložijo v nakup prostorov za hostel. Po letu in pol pogajanj z lastnicami »Ribje« je nakup uspel, nato smo pridobili še skoraj pol milijona evrov od norveškega finančnega mehanizma in projekt Situla se je lahko začel.



Foto: Danilo Kesic





Foto: Damilo Kešić

### Zakaj ravno Situla?

V tej isti reviji Park, ki jo omenjate, sem bral o neizmernem bogastvu najdb iz halštatskega obdobja v Novem mestu in izjemnosti situl. Zato sem si zamislil hostel Situla, ki v vsakem nadstropju izžareva eno zgodbo, tako kot pasovi na situlah.

**Že takrat ste bili krepko vpeti v »politiko« v Novem mestu in že takrat vas je najbolj zanimal turizem.**

Novo mesto je imelo srečo, da je gospodarstvo ohranjalo dobro kondicijo ne glede na krizna obdobja in obdobja rasti ... Na področju turizma pa razen ponudnikov namestitev ni bilo prepoznavne ponudbe, čeprav sem prepričan, da narava, človeški potencial in infrastruktura omogočajo razvoj na tem področju.

**Takrat ste kot problem novomeškega turizma izpostavili, da nima povezovalca ...**

Ja, res je bilo tako. Morda nekoliko naivno sem takrat verjel, da bo hostel Situla z menedžmentom lahko odigral to vlogo, vendar je bilo na začetku dovolj dela z lastno ekonomiko, drugih (javnih) sredstev pa ni bilo ...

**Je zdaj drugače?**

Seveda lahko rečemo, da je z vsake perspektive drugačen pogled. A kaj bi dal leta 2008, ko smo odprli hostel Situla, za takšno strategijo razvoja turizma v Novem mestu, kot jo imamo danes, kaj bi dal za ureditev Glavnega trga in za profesionalno voden TIC, za aktivnosti, ki potekajo na reki Krki, športne in kulturne dogodke, ki pripeljejo veliko ljudi od drugod, za namiznoteniški center na Otočcu in bodoči velodrom, ki bosta pritegnila veliko klubov; ti bodo v

mestu izvajali večdnevne priprave in tako polnili nočitvene kapacitete ... Leta 2017 je bilo v naši občini ustvarjenih več kot 50 % več nočitev kot v letu 2014! To je nad 28.000 nočitev več!

**Domnevam, da ste v občinsko politiko vstopili zato, da jo zdaj lahko kreirate in ne le opazujete »od zunaj«. Vas je kaj presenetilo?**

Moje načelo je, da lahko kritiziraš le tisto, kar bi sam lahko naredil boljše. Zelo boleča je bila misel, da bi moji otroci, ker nekdo ne skrbi za razvoj mesta, raje odšli živeti drugam. V bitki za talente šteje vse. Ni dovolj samo služba, da nekoga zadržiš; potrebno je širše okolje, ki mora privlačiti. Gospodarstvo je na eni strani potrebovalo nove strokovnjake, mesto pa v slovenskem okolju sploh ni dobilo nobene pozornosti. V tem času, ko so mesta, kot so Ljubljana, Koper, Celje ..., postajala vse bolj atraktivna za mlade družine, smo v Novem mestu prekuhaval vodo, gledali razvaline sredi mesta (avtobusna postaja, stara občina), javna sredstva pa so se izgubljala za objestne projekte, ki so na koncu klavrno končali. Zato sem bil vesel, ko sem zaznal voljo Gregorja Macedonija, da želi dati mestu novo perspektivo. Kmalu nas je za isto mizo sedelo pet in ko smo prešteli, da imamo skupaj 21 otrok, smo vedeli, da ne smemo omahovati. Sicer pa se nisem nikoli videl v politiki, zdaj pa sem, a v to sfero vseeno ne želim vstopiti tudi poklicno. Zato ohranjam delo v gospodarstvu, podjetništvu, ki te vsak dan prisili v razvoj, inovativnost in ti dikтира visok ritem aktivnosti.

**Koliko je Novo mesto turistično mesto oziroma koliko je turizem pomemben za mesto?**

Turizem ustvari delovna mesta, ki angažirajo tudi ljudi brez najbolj iskanih tehničnih kompetenc. V turizmu se lahko vidijo zelo različni profili od kmetov, trgovcev, turističnih vodnikov do lastnikov nepremičnin in številni družboslovni kadri, ki lahko z delovanjem v turizmu svoje storitve pokažejo trgu. V naši regiji obstaja velika asimetrija v korist delovnih mest v smeri tehničnih profilov in proizvodnega dela. Zato, da bi bilo mesto privlačno za življenje različnih tipov ljudi, je razvoj turizma pomemben. Sicer pa mislim, da moramo pri razvoju infrastrukture in turističnih produktov najprej misliti na dvig kvalitete življenja predvsem nas – občanov.

**Katere so najpomembnejše zgodbe Novega mesta?**

Halštat s situlami, Rudolf IV. ter podelitev mestnih pravic, prva gimnazija v Habsburški monarhiji in frančiškani, Skalicky in cviček, Levičnik z IMV-jem, Andrijanič s Krko, Revoz–Renault, Adria mobil in TPV, Medle, vsi pomembni ustvarjalci v kulturi, novomeška pomlad, Leon Štukelj, kvalitetno šolstvo, mnogi talenti mladih generacij, angažirani družbeno odgovorni posamezniki, Gorjanci, Trška gora ... Najpomembnejšo pa za nas ustvarjamo mi, občani, ki zdaj živimo v Novem mestu!

**Kaj bi bilo pomembno še narediti, pa ni?**

Izzivov je še veliko ... Strategija razvoja Novega mesta do leta 2030, ki smo jo lani sprejeli na občinskem svetu, je odličen katalog oziroma program še za tri mandate naprej!

**Živeti v Novem mestu je ...**

Privilegij!

# OBJAVLJENI RAZPISI ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV IN DELOVANJE ORGANIZACIJ

Mestna občina Novo mesto mora na podlagi zakonov in statuta občine zagotavljati ustrezno raven kakovosti življenja na področjih, ki so v njeni pristojnosti. To udeležujemo tudi prek podpore najrazličnejšim programom na področju kulture, športa, zdravstva, sociale in mladine.

Pri tem sodelujemo s številnimi aktivnimi nevladnimi organizacijami, zavodi in društvi v naši občini, ki so pomemben dejavnik za ustvarjanje kakovostnega življenjskega okolja in jim s sofinanciranjem omogočamo izvajanje družbeno koristnih vsebin. Društva in ostale organizacije, upravičene do sofinanciranja, so tiste, ki so vsakodnevno v stiku s terenom, zato je njihovo sodelovanje v občinskih politikah izjemno pomembno. Predstavljajo

pomembno mesto srečevanja, zaupanja in naslavljanja tematike in problematike, zaradi katere so bile ustanovljene. Njihovo dobro delo je odraz vključevanja in nesebične pomoči številnih Novomeščanov, ki že vrsto let delujejo v teh organizacijah in s svojim delom in znanjem predstavljajo pomembno dodano vrednost našega mesta. Kot partnerje pri izvajanju svojih programov jih podpremo prek javnega razpisa oz. poziva za predložitev programov dela in projektov, ki imajo širšo družbeno korist. V ta namen bomo v letu 2019 iz proračunskih sredstev zagotovili 1,3 milijona evrov. Razpisi so že objavljeni, kar pomeni, da se izvajalci programov za sredstva lahko prijavijo že v letošnjem letu in tako zagotovijo pravočasno izvajanje programov.

# SKRB ZA MLADE JE NALOŽBA V PRIHODNOST NOVEGA MESTA

*Reševanje problematike mladih na področju izobraževanja, zaposlovanja in stanovanjske politike ter s tem ustvarjanje prijaznejšega okolja za življenje in razvoj, zahteva celovite in sistemske ukrepe. Naš cilj je ustvariti okolje, kjer bodo mladi radi odrasčali, živeli in se vanj vračali. V zadnjih letih smo uvedli nove projekte in podporne sheme, s katerimi želimo spodbuditi mlade, da živijo in delajo v Novem mestu oz. se po končanem študiju vanj vračajo, hkrati pa pritegniti nove prebivalce. Med ključnimi mehкими ukrepi za ustvarjanje prijaznega okolja v vseh starostnih obdobjih mladih lahko izpostavimo ponovno uvedbo štipendij, podporo pri reševanju stanovanjske problematike in izboljšanje pogojev za mlade družine.*

## IZREDNE ŠTIPENDIJE IN ENKRATNE DENARNE POMOČI ZA PERSPEKTIVNE MLADE

Pred dvema letoma smo na novomeški občini ponovno začeli podeljevati štipendije in enkratne denarne pomoči za perspektivne mlade dijake in študente. Na ta način prihajamo nasproti mladim Novomeščanom, ki imajo z novim sistemom štipendiranja priložnost, da razvijajo svoje posebne talente na različnih področjih, kot so kultura, glasba, umetnost, šport in znanost. Velik poudarek je na mednarodni konkurenčnosti posameznika. V času šolanja v tujini je tako možno pridobiti tudi enkratno denarno pomoč. Z aktivno podporo izstopajočim mladim želimo spodbujati njihove dosežke v času izobraževanja v želji, da se, obogateni z novim znanjem in izkušnjami, po zaključku vrnejo v domače mesto. Višina izredne štipendije znaša 200 evrov na mesec za študij v Sloveniji in 300 evrov na mesec za študij v tujini, višina enkratne denarne pomoči za študij v tujini pa 500 evrov. Letos bomo dobili že tretjo generacijo štipendistov, ki bodo postali novomeški ambasadorji znanja.



Sprejem štipendistov pri županu na rotovžu

Foto: Peter Žunič Fabjančič



# PODPORA MLADIM, KI PRVIČ REŠUJEJO STANOVANJSKO PROBLEMATIKO



Mladi, ki prvič rešujejo stanovanjsko problematiko z novogradnjo ali rekonstrukcijo obstoječega objekta na območju občine, lahko prek v letu 2017 vzpostavljenega javnega poziva za subvencioniranje rekonstrukcije in gradnje novih stanovanj podajo vlogo za pridobitev občinske subvencije. Občina pri rekonstrukciji ali gradnji nudi pomoč v višini do 1.000 evrov, v primeru mlade družine pa še dodatnih 25 % za vsakega otroka, starega do šest let (do višine 1.500 evrov). Odziv je dober, saj smo v letu 2017 prejeli 12 prijav, od katerih je bilo upravičenih šest vlog v višini 9.000 evrov, v letu 2018 pa 11 prijav, od katerih je bilo upravičenih osem vlog, prav tako v višini 9.000 evrov.

## V NASTAJANJU MLADINSKI CENTER OTON!

Zavod za šport, kulturo, turizem in mladino Novo mesto je pristopil k urejanju težko pričakovanega mladinskega centra, ki je prioriteta občine na področju mladine. S pomočjo mladinskega centra bomo mladim omogočili prostor za druženje in povezovanje ter razvijanje interesov, kompetenc in znanj, ob podpori strokovnih delavcev, skupin in posameznikov, ki že delujejo na področju mladinskih dejavnosti in bodo svoje programe lahko medsebojno povezali in nadgradili. V razvoju so programi, ki bodo pokrivali zaposlitvene, izobraževalne in ustvarjalne delavnice na področjih aktivnega državljanstva, zdravega načina življenja, umetnosti in kulture, udejstvovanja v lokalnem okolju, športa in prostovoljstva.



## OB STANOVANJSKEM KREDITU ZNIŽANO PLAČILO VRTCA

Mladim družinam, ki stanovanjski problem rešujejo s pomočjo kredita, občina od leta 2016 omogoča nižje plačilo vrtca. Od avgusta letos so v to ugodnost vključeni tudi zasebni vrtci. Starši otrok ob predložitvi dokazil o reševanju osnovnega stanovanjskega problema plačajo za en dohodkovni razred nižjo ceno glede na dohodkovni razred, ki ga določa center za socialno delo, in sicer od 2. do vključno 9. dohodkovnega razreda. Vrtec tako na podlagi odločbe pristojnega centra za socialno delo, ki jo prejmejo starši, obračuna en plačni razred manj, razliko v ceni, ki znaša 100 tisoč evrov letno, pa krije občina. Če je v vrtec vključenih več otrok iz iste družine, nižje plačilo velja za najstarejšega otroka. Staršem je na voljo tudi brezplačna storitev plačila položnice za vrtec na Mestni blagajni na Glavnem trgu.



Foto: Peter Žunič Fabjančič

# POMOČ OB ROJSTVU OTROKA



Foto: Marko Drobňak

Občina je kot ukrep pomoči in hkrati pozitivne spodbude rojstvom uveljavila enkratno denarno pomoč v višini 220 evrov, s katero družini oziroma staršem zagotavljamo dodatna sredstva za pokrivanje najnujnejših stroškov ob rojstvu otroka. Upravičenec do pomoči je eden od staršev novorojenca, tako upravičenec kot novorojenec pa morata imeti na dan rojstva stalno prebivališče v Mestni občini Novo mesto. Vlogo je možno vložiti na sedežu občine, rok za vložitev pa je štiri mesece od dneva otrokovega rojstva.

> Vanesa Dželadini, Mestna občina Novo mesto

## SOCIALNI UKREPI STEBER PARTNERSTVA Z OBČANI

*Pomemben steber partnerstva z občani so socialni ukrepi, s katerimi zagotavljamo socialno vključevanje in skrb za najbolj ranljive. Pri tem skušamo zajeti vse generacije, v zadnjih letih pa je ob upoštevanju demografske slike poseben poudarek namenjen starejšim, za katere bomo v prihodnosti skušali zagotoviti tudi prepotrebna varovana stanovanja.*

## PRIORITETA SKRB ZA NAJBOLJ RANLJIVE SKUPINE

Z različnimi ukrepi se trudimo zagotoviti pomoč vsem občanom, ki se zaradi različnih življenjskih situacij znajdejo v stiski. Med socialne ukrepe, katerih namen je, da omilimo stisko posameznikov ali družin, ki živijo na robu ali pod pragom revščine, spadajo:

- Občinska enkratna denarna socialna pomoč, ki znaša od 80 do 400 evrov, odvisno od socialne ogroženosti posameznika ali družine. Enkratna

denarna socialna pomoč je namenjena za šoloobvezne otroke (nakup šolskih potrebščin, šola v naravi), plačilo najnujnejših življenjskih stroškov (električna energija, plin, voda, komunala, ogrevanje), pomoč pri nakupu kurjave in ozimnice, bolne (ortopedski in tehnični pripomočki, doplačilo zdravil), ter kritje drugih stroškov in izdatkov za premostitev trenutne materialne ogroženosti.

- Subvencioniranje toplega obroka v višini 50% cene kosila v Domu starejših občanov Novo mesto. Do subvencioniranega obroka so upravičene osebe (starejši, bolni), ki živijo pod pragom revščine (nizki prejemki pokojnine, nadomestil za invalidnost in podobno).
- Sofinanciranje humanitarnih programov kot je npr. Donirana hrana.



# Z DONIRANO HRANO DNEVNO POSKRIBIMO ZA 15 GOSPODINJSTEV

Pred dvema letoma smo pristopili k vseslovenskemu projektu Donirana hrana Zveze Lions klubov Slovenije, ki že nekaj let skrbi za ranljive ciljne skupine, starejše, mlade in družine, katerih dohodki ne zadostujejo, da bi si lahko kupili hrano za cel mesec. Za izvedbo projekta zagotavljamo kader, potrebno opremo, prevoz

in obratovalna sredstva za uporabo prostora na lokaciji Območnega združenja Rdečega križa Novo mesto.

Pri tem projektu sodelujemo z Lions klubom Novo mesto, Centrom za socialno delo Novo mesto, Društvom upokojencev Novo mesto, Karitasom Novo mesto in

Območnim združenjem RK Novo mesto. Hrano za humanitarno pomoč prostovoljci prevzamejo vsak dan po obratovalnem času v trgovskih centrih in jo takoj naslednji dan predajo uporabnikom. Paketi hrane vsebujejo različna živila (kruh, mesne in mlečne izdelke, zelenjavo, slaščice in podobno) in so vsak dan raznoliki. Posameznikom in družinam na našem območju hrano razdeljujemo na novomeškem Rdečem križu, na Ulici Slavka Gruma 54a, prevzem je možen od ponedeljka do petka, do 11. ure. Zanimirani se lahko za tovrstno pomoč obrnete na Center za socialno delo Novo mesto, Društvo upokojencev Novo mesto, Škofijsko Karitas in Območno združenje Rdečega križa, kjer boste deležni vseh informacij.

Hrano dostavljamo na dom tudi invalidom in ostarelim, ki sami ne morejo ponjo. Dnevno pakete donirane hrane prejme od deset do petnajst družin ali upokojencev. V projekt, ki je bil deležen zelo pozitivnega odziva, je vključenih 133 uporabnikov.



Foto: Peter Žunič Fabjančič

# RUDI ZA BOLJŠO MOBILNOST STAREJŠIH

V zadnjih letih smo zaznali potrebo starejših in invalidov po zagotavljanju prevozov, zato smo se v sodelovanju z Društvom upokojencev Novo mesto odločili za vzpostavitev brezplačnega sistema prevozov Rudi, ki je zaživel marca letos. Odzivi nad novo storitvijo so izjemno dobri, prostoferji so po dobrih šestih mesecih prepeljali več kot 500 potnikov, opravili več kot 400 voženj in naredili 10.000 kilometrov.

Prevoze z električnim avtomobilom koordinirajo in izvajajo prostovoljci iz novomeškega društva upokojencev, naročanje pa poteka preko klicnega centra na telefonski številki 080 10 10. Starejši prevoze uporabljajo vsakodnevno, največkrat za obisk zdravnika in lekarne, opravkov na pošti in banki ali obisk trgovine. Kot so na obisku pri županu izpostavili vozniki prostovoljci, so uporabniki veseli njihove pomoči in prostovoljno delo izjemno cenijo, še posebno tisti, ki živijo v bolj oddaljenih krajih. Ker je zanimanja za prevoze

veliko, 13 dosedanjih prostoferjev pa premalo, k sodelovanju vabimo tudi nove voznike. V kolikor vam je takšno

delo v veselje in si želite navezati nove stike, se lahko oglasite pri Društvu upokojencev Novo mesto.



Foto: Peter Žunič Fabjančič

# PAMETNE REŠITVE V SLUŽBI OBČANOV

*Ko smo v letošnjem letu sprejemali Strategijo razvoja Mestne občine Novo mesto do leta 2030, smo vseskozi poudarjali, da si želimo, da ne ostane samo na papirju, ampak nam služi kot živ operativni dokument. V viziji smo zapisali, da si želimo pametne, trajnostne in vključujoče občine, ki omogoča dobre pogoje za bivanje, delovanje in druženje. Veseli nas, da lahko že nekaj mesecev po sprejemu Strategije predstavimo kar nekaj projektov, ki sledijo tej viziji.*

## NA PRVEM MESTU KOMUNIKACIJA Z OBČANI

Občanom želimo omogočiti čim hitrejši in kakovosten dostop do informacij, povečati stopnjo informiranosti in ažurnosti komuniciranja v domačem kraju, zato smo komunikacijo okrepili s številnimi sodobnimi kanali. Osnovno orodje pri teh prizadevanjih je prenovljena spletna stran [novomesto.si](http://novomesto.si).

Že na prvi strani so izpostavljene pomembne stvari, na katere želimo opozoriti občane. Med drugim imajo posebno mesto tudi hipna obvestila, kot so na primer informacije o spremembi prometnih poti, opozoril o izpadu električnega oziroma kanalizacijskega sistema na določenih odsekih in podobno. Zaradi ažurnosti in pomembnosti informacij si želimo, da vsi zainteresirani

redno obiskujejo prenovljeno spletno stran in tako prebirajo aktualne novice, ki bi jih utegnile zanimati. Trudimo se poiskati in objaviti tudi tiste informacije, za katere ni pristojna občina, so pa pomembne za občane in druge zainteresirane. Ob tem pozivamo vse, ki imajo pomembne informacije in želijo doseči širok krog Novomeščanov, da jih posredujejo na [kabinet@novomesto.si](mailto:kabinet@novomesto.si), kjer bodo v skladu z uredniško politiko objavljene na spletni strani kot novice. Vse aktualne novice bodo, kot do sedaj, deljene na različnih družbenih omrežjih z namenom doseči čim večji krog tistih, ki bi jim utegnile biti zanimive in uporabne.

S spletno stranjo je na enostaven način povečana tudi dostopnost do Občinske

uprave in do voljenih predstavnikov občanov, občinskih svetnikov. Sedaj lahko vsak občan enostavno, prek kontaktnega obrazca, piše posameznim svetnikom in tako sodeluje v procesu delovanja občine. Prav tako so prek navedenih kontaktov na voljo župan, podžupana, direktorica Občinske uprave in sodelavci posameznih uradov.

Vsebine iz prenovljene spletne strani redno delimo na naših družbenih omrežjih, kot so Facebook (@mestnaobcinanovomesto), Twitter (@MO\_Novomesto), YouTube (MO Novo mesto), v zadnjem času pa je zares zaživel še Instagram profil (@mo\_novomesto). Spletna stran ima tudi angleško različico, ki služi vsem tujcem, ki se zanimajo za Novo mesto.





# V DVEH LETIH ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE PO CELOTNI OBČINI

Eden od ključnih gradnikov zagotavljanja pametnega razvoja na območju naše občine je gotovo pokritost s širokopasovnim omrežjem. S sodelovanjem v projektu RuNe bo območje Mestne občine Novo mesto v letu 2019 lahko v celoti pokrito s širokopasovnim omrežjem elektronskih komunikacij naslednje generacije (s hitrostjo vsaj 100 Mb/s). Projekt namreč zagotavlja širitev tega omrežja na področjih, kjer ni obstoječih širokopasovnih priključkov oziroma tržnega interesa za njihovo gradnjo.

V 53 naseljih z gostejšo poselitvijo je interes za širitev širokopasovnega omrežja izrazil komercialni ponudnik, pri katerem lahko občani preverite možnosti za priključitev, omenjeni ponudnik pa je zavezan, da širitev omrežja izpelje v treh letih od izkazanega interesa. Za ostala področja, tako imenovane »bele lise«, kjer ni obstoječih širokopasovnih priključkov naslednje generacije, oziroma ni tržnega interesa za njihovo gradnjo s strani komercialnih ponudnikov, pa bo širitev omrežja omogočena preko zasebne iniciative RuNe. V sklopu te iniciative, ki se

financira z zasebnimi evropskimi sredstvi, poteka zbiranje informacij o interesu za širitev omrežja po posameznih krajevnih skupnostih. Na podlagi zbranih informacij bodo predvidoma še v letošnjem letu izvedli projektiranje in nato prešli v izvedbo del, pri kateri bo za občane plačljiv

samo prikllop na posamezen objekt. V tem procesu sodelujemo kot partner in zagotavljamo služnost ter uporabo javnih površin in infrastrukture.

Interes sodelovanja v projektu RuNe lahko sporočite Goranu Živcu (041 342 599; goran.zivec@ruralnetwork.eu).



## GoNM KMALU TUDI NA ELEKTRIČEN POGON

Kolesarji so upravičeno ena prvih asociacij, ko govorimo o trajnostnem razvoju mest, zato smo v zadnjem času veliko prizadevanj namenili širjenju mreže kolesarskih povezav, zaključevanju celovitih enot in njihovemu medsebojnemu povezovanju.

Prav v teh dneh tako na primer potekata zelo pomembni gradnji večnamenskih poti ob Levičnikovi cesti in proti pokopališču v Srebrničah. Prejšnjo jesen pa smo uvedli tudi sistem izposoje koles GoNM, ki ga po uspešnem prvem letu delovanja nadgrajujemo z devetimi novimi postajami, za lažjo vožnjo po pregovorno gričevnatem dolenskem reliefu pa bo občanom in obiskovalcem na voljo tudi 45 novih električnih koles. Lokacije novih postaj so: Kandijski most, Topliška cesta (ob avtobusni postaji), Glavni trg, Seidlova cesta (pri Zavarovalnici SAVA), Drska, OŠ Bršljin, Ragovska ulica, Podbreznik in pri OŠ Šmihel.

Uporaba sistema GoNM je zelo enostavna, saj se morate pred uporabo zgolj

registrirati v prostorih Turistično informacijskega centra (TIC) na Glavnem trgu 11. Ob registraciji prejmete kartico, ki na parkirišču odklepa kolesa in

omogoča 14 ur kolesarjenja na teden. Cena registracije je 10 evrov na leto, uporaba koles pa je brezplačna. Se vozimo!



Foto: Peter Žunič Fabjančič

# Z MESTNO KARTICO ENOSTAVNEJE PO OPRAVKIH

V sodelovanju z mestnima občinama Nova Gorica in Kranj bomo našim občanom že kmalu zagotavljali napreden sistem mestne kartice, ki bo omogočal uporabo in plačevanje različnih storitev, ki jih ponujajo občine in njihovi javni zavodi, in sicer: parkiranje, javni potniški promet, vstopnine na dogodke in v športne objekte, knjižnične storitve, izposojajo koles ipd.

Sistem bo na voljo v obliki aplikacije za pametne telefone in tudi v obliki fizične kartice, njegova pomembna kakovostna prednost pa je prilagojenost na urbana okolja, ki za razliko od svetovnih vele-mest ne zagotavljajo izjemno velikega števila uporabnikov.

Gre za nadaljevanje pametnega razvoja občine, pri katerem so storitve in sistemi smiselno povezujejo in nadgrajujejo v korist občanov. Pri tem poleg sodelovanja z omenjenima občinama velja izpostaviti

tudi zelo dobro sodelovanje z inovativnimi domačimi podjetji. Sistem mestne kartice je tako del naprednega ekosistema mobilnih denarnic Smart city, ki ga vodita

podjetji Telekom Slovenije in Petrol, pri našem projektu pa sodelujeta še podjetji Imovation in mBills.



Foto: Peter Žunič Fabjančič

## V NOVEM MESTU BO NASTALO REFERENČNO PAMETNO MESTO

Naslednjo fazo razvoja mest v okviru rešitev, ki jih omogoča internet stvari, predstavlja sistem pametno mesto, ki s svojimi rešitvami povečuje kakovost življenja v mestih. K temu projektu, pri katerem sodelujemo s podjetjema Telekom Slovenije in SAP Slovenija, smo pristopili to jesen, občanom pa bodo že kmalu na voljo interaktivna parkirna mesta, najnaprednejša senzorika kakovosti zraka,

zajem in merjenje porabe vode in energentov, razvoj pametne ulične razsvetljave in merjenje zadovoljstva občanov.

Internet stvari omogoča povezovanje velike količine naprav z vgrajenimi tipali, ki bolj ali manj samostojno komunicirajo tako med seboj kot z najrazličnejšimi aplikacijami. Razvoj pametnih mest sicer temelji na vzpostavitvi celotnega sistema strojne in programske opreme ter aplikacijskih

komponent, kot so senzori za merjenje različnih parametrov v objektih, prostorih in območjih (temperatura, snovi v vodi ali zraku, geolokacija ...), komunikacijska infrastruktura, ki podatke iz senzorjev varno in zanesljivo prenaša v centralni sistem, hramba podatkov in uporaba aplikacij, saj veliko število senzorjev ustvari ogromne količine podatkov, in aplikacije za pridobivanje podatkov in pripravo analiz.



Foto: Peter Žunič Fabjančič



# REORGANIZACIJA OBČINSKE UPRAVE IN PRENOVLJENA SPREJEMNA PISARNA

Lokalno skupnost predstavljate občani, zato se na Mestni občini Novo mesto trudimo, da bi bila občinska uprava z enostavnejšo organizacijsko strukturo bolj prijazna do vas. Tako smo v zadnjih letih izvedli spremembe v organiziranosti tako ožje kot širše občinske uprave in sledili cilju, da vam zagotovimo odzivno in strokovno podporo. Sledili smo racionalizaciji uradov in iz prejšnjih devetih organizirali tri (Urad za finance in splošne zadeve, Urad za prostor in razvoj, Urad za družbene dejavnosti).

Da bi vam bili na novomeški občini bolj dostopni, smo v stavbi Občinske uprave na Seidlovi cesti uredili tudi nove prostore v pritličju. Na ta način boste bistveno lažje dostopali do občinskih uradnikov. Za nove prostore smo si prizadevali več let, od ministrstva za obrambo smo dobili v uporabo dva prostora, ki smo ju opremili, uredili novo električno in računalniško napeljavo ter zamenjali stavbno pohištvo. Nadalje smo uredili še 'vratarnico', nov prostor za našega varnostnika oz. varnostnico, ki je danes veliko svetlejši. Poleg ureditve nove sprejemne pisarne smo prostore in vhod obenem prilagodili dostopu invalidov, kar jim bo omogočilo lažji vstop v stavbo Občinske uprave.

Danes je tako vhod veliko svetlejši in bolj prijazen za vse obiskovalce.

Sprejemna pisarna je na voljo vsak delovni dan, ne glede na uradne ure. Tako je po prenovi dostopnejša, postopki v njej so hitrejši. V novi pisarni smo namreč združili tudi oddajo dokumentov, tako da lahko tam oddate kar 41 različnih vlog ali obrazcev ter dobite nasvete v povezavi z delom občine oziroma področjem, ki vas zanima. Pisarno v povprečju na dan sicer obiše približno 40 občanov. Poleg

ureditve novega prostora smo reorganizirali delo tako, da smo omogočili prijazne storitve brez novih zaposlenih, saj ena uslužbenka daje informacije in nudi podporo vsem občanom in občankam. V primeru, da uslužbenka v sprejemni pisarni zadeve ne more rešiti, pokliče pristojnega uradnika, ki pride do stranke v sprejemno pisarno. Uporabnikom prijazni, prenovljeni prostori tako omogočajo lažji dostop in poslovanje Občinske uprave približujejo vsem uporabnikom.



Foto: Peter Žunič Fabjančič

> Vanesa Dželadini, Mestna občina Novo mesto

## USPEŠNO MEDNARODNO UDEJSTVOVANJE

*Prepoznavnost in potencialne občine si prizadevamo graditi in utrjevati tudi izven meja občine, saj je v vse bolj globaliziranem svetu pomembno povezovanje in sodelovanje na vseh ravneh. Vrednost mednarodnega udejstvovanja prepoznavamo v izmenjavi dobrih praks, ustvarjanju trajnih odnosov in prijateljstev z različnimi deležniki (občine, mednarodne organizacije, podjetja, društva, univerze ipd.) ter grajenju turistične prepoznavnosti občine.*

Na področju realizacije mednarodnega sodelovanja smo še posebej uspešni v tandemu z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, ki je s prizadevnim delom na mednarodnem področju vzpostavilo široko mrežo partnerstev. Skupaj trenutno sodelujemo pri devetih evropskih projektih, ki so v celoti financirani s strani Evropske unije. Sedem (SOLIDA, CRISCO, SMUG EU, Solidarity4heritage,

WIVAS, TownLab MEET in Culture Twinning: Twinning tourism Promoting Cultural Heritage) jih poteka v sklopu programa Evropa za državljane. Program na podlagi projektov in aktivnosti, s pomočjo katerih lahko državljani neposredno sodelujejo, promovira skupno evropsko zgodovino in vrednote ter spodbuja evropsko državljanstvo in državljansko participacijo.

## PROJEKT SOLIDA

V okviru projekta SOLIDA (Mreža občin za promocijo demokratične participacije imigrantov) od oktobra 2017 do novembra 2018 v občinah partnericah projekta potekajo mednarodna srečanja, na katerih sodelujejo tudi udeleženci iz novomeške občine. Sodelovanje pri projektu omogoča izmenjavo dobrih praks iz drugih podobnih občin (Lousada, Portugalska, Birgu, Malta, Santa Pola, Španija, Erdut, Hrvaška, Giosiosa Ionica, Italija, Neapoli Sykies, Grčija) na področju upravljanja z migracijami in oblikovanja politik in novih orodij. Mreža partnerstev z različnimi mesti omogoča ustvarjanje priložnosti za razvoj in vzpostavitev bolj vključujoče družbe, s premoščanjem stereotipov in humanostjo pa vzpostavljamo močnejšo lokalno skupnost. Od 2. do 5. septembra 2018 smo enega izmed mednarodnih dogodkov v okviru projekta SOLIDA gostili tudi v Novem mestu.



## PROJEKT CRISCO

V okviru projekta CRISCO (Križišče regij – spodbujanje vključevanja vseh občanov v lokalno življenje za izboljšanje družbene kohezije) bodo od septembra 2017 do avgusta 2019 v občinah partnericah projekta potekala mednarodna srečanja, na katerih podajamo različna priporočila, mnenja, dobre prakse in na interaktiven način sodelujemo med seboj z namenom izboljšanja lokalne družbene kohezije.

## PROJEKT SMUG EU

V okviru projekta SMUG EU (Majhne občine proti evroskepticizmu) bodo srečanja potekala od septembra 2017 do marca 2019. Decembra 2018 bomo mednarodni dogodek v okviru projekta SMUG EU gostili pri nas. Projekt omogoča državljanom in meščanom mest EU, da izražajo svoja mnenja, skrbi in pričakovanja do EU, prostovoljci pa predstavljajo dobre prakse in pozitivne vidike politik EU ter možnosti za različna financiranja, ki lahko izboljšajo standarde življenja.



## PROJEKT SOLIDARITY4HERITAGE

V okviru projekta Solidarity4Heritage (Solidarnost za dediščino) bodo srečanja potekala od januarja 2018 do novembra 2019. V okviru projekta sodelujemo s štirimi manjšimi mesti (Strumyani, Bolgarija, Naxaar, Malta, Agia, Grčija, Caltanisetta, Italija). Preko mreže naših različnih partnerjev ozaveščamo o pomenu ohranjanja dediščine in zagotavljamo orodja, politike in instrumente za lažje vključevanje državljanov v solidarne in prostovoljne aktivnosti.

## PROJEKT TOWNLAB MEET

Pridružujemo se tudi mednarodnem projektu Townlab\_MEET (Evropski projekt mreže mest: mesta za udeležbo in laboratoriji za dialog), ki bo potekal do septembra 2020. Glavni namen projekta je učinkovit integracijski proces migrantov in beguncev v manjših oz. srednje velikih mestih z uporabo inovativnih metodologij in razširjenimi sprejemnimi postopki. Partnerji bomo lahko izmenjali dobre prakse, izkušnje ter razvili nove inovativne ideje.

## PROJEKT WIVAS

Partnerstvo krepimo v mednarodnem projektu WIVAS (Delovanje za inovativno prostovoljstvo in solidarnost), ki bo potekal do avgusta 2020. Projekt se osredotoča na potencial omrežij in spodbuja nove oblike državlanskega in demokratičnega sodelovanja s spodbujanjem razprave in študij o temah, povezanih z EU, s spodbujanjem prostovoljstva med mladimi in aktivnega vključevanja državljanov v postopek oblikovanja politik in z izključitvijo pasivnosti in nerazumevanja ukrepov EU.

## CULTURE TWINNING: TWINNING TOURISM PROMOTING CULTURAL HERITAGE

Občina je skupa z Razvojnim centrom Novo mesto uspešno pridobila še 120.000 evrov za izvedbo projekta Culture Twinning: Twinning tourism Promoting Cultural Heritage (Kulturna dediščina: spodbujanje kulturne dediščine prek turizma partnerskih mest), ki bo potekal do avgusta 2020 v občinah partnericah projekta (Langenhagen, Nemčija, Buehl, Nemčija, Bihać, BiH, Herceg Novi, Črna gora, Trnava, Slovaška, Vilafranca de Penedés, Španija, Gmina Miasta Torun, Poljska). Projekt Twinning turizma nam omogoča nadaljnjo vzpostavljane prijateljskih odnosov doma in v tujini ter prenos dobrih praks na področju ohranjanja in promocije kulturne dediščine sodelujočih občin.

## PROJEKT EYE-NET (EUROPEAN YOUTH ENGAGEMENT NETWORK)

Glavni namen projekta je aktivirati mlade in osredotočenosti na evropske vrednote preko kreacije petih mladinskih gledaliških iger, povezanih s trenutnimi temami in načeli Evropske unije. V projektu sodeluje pet držav: Srbija, Hrvaška, Italija, Madžarska in Slovenija.

## PROJEKT YOU TO (YOUTH TOGETHER)

You to (Mladi skupaj) je projekt mladinske izmenjave, ki vsako leto, že od leta 2006 poteka v partnerskih in pobratenih občinah: Buehl in Schkeuditz, Nemčija, Ville Franche, Francija, Villa Franca, Španija, Cantu, Italija, Matsee, Avstrija, Calarasi, Moldavija in Mestna občina Novo mesto. Mladi iz Novega mesta sodelujejo na mladinski izmenjavi, ki sicer poteka od 7 do 10 dni. Leta 2016 so se udeležili mladinske izmenjave v mestu Buehl, leta 2017 so mladinsko izmenjavo v sodelovanju z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto pripravili v Novem mestu, letos pa so se odpravili v Ville Franche. Teme so vsako leto različne, od evropskih institucij do človekovih pravic. Najbolj pomembno pa je vsakoletno druženje, spoznavanje, povezovanje in učenje tujih jezikov.



# UTRIP RAZLIČNIH DEŽEL SREDI NOVEGA MESTA

*Pestro poletno dogajanje v Novem mestu že junija napove prva lastovka med festivali – festival Teden kultur. Najbolj razveseli tiste, ki že sanjajo o dopustu, a jim še ni dano odpotovati. V Novo mesto namreč pripelje vzdušje in utrip različnih dežel, saj pet dni zaporedoma streže s kulturnimi in kulinarinimi dogodki za otroke in odrasle, ki obiskovalce popeljejo po vsem svetu. Letos je Teden kultur praznoval 10 let.*

Na festivalu, ki ga pripravlja Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, nastopajo v Sloveniji živeči predstavniki različnih kultur, ki na razne načine ohranjajo izročilo svojih domovin. Letos smo obredli Bližnji in Daljni vzhod, Afriko, hispanske dežele, Balkan, Italijo, Kitajsko in Rusijo. Mestni lokalni pa so program podkrepili z napitki in s hrano iz nekaterih sodelujočih držav.



Igre iz različnih držav so otrokom razložili njihovi prebivalci (na sliki: kitajska igra). Dobro poznano košarko pa so igrali z gostom Daliborjem Đapo, krilnim centrom KK Krka.



Afriška predstava Limania je navdušila, saj so po koncu otroci lahko preskusili vse instrumente in rekvizite iz predstave in se igrali z nastopajočimi.



V dveh otroških predstavah so bili glavni nastopajoči otroci. Lutkovno, plesno in modno predstavo so pripravili otroci iz Brezja in s Kosova.



Razbijanje »mehiške« piñate, iz katere se usujejo sladkarije. V resnici pa sploh ni mehiška, kot so skozi zgodbo izvedeli otroci, ampak jo je Marco Polo po svetu raznesel s Kitajske.



Muzejski vrtovi so postali Kino na prostem, vrteli so se filmi s priznanega Festivala migrantskega filma.



Afriška predstava Ritem plesa je ponudila preplet tradicionalnih zahodnoafriških plesov s sodobnimi tehnikami.



Kubanski žur ob salsi in degustaciji jedi iz Ekvadorja, Venezuele, Kolumbije, Dominikanske republike in Španije.



Duo Aritmija iz dveh kitar izvablja zvoke, kot da jih je pet. Z glasbo, oprto na tradicijo Balkana, je pospremil otvoritev retrospektivne foto razstave Tedna kultur.



Performans ob petkovem bogatem zaključku festivala je dobro ponazoril, zakaj je sožitje različnih kultur tako pomembno.

## HVALA VSEM

sofinancerjem: Mestna občina Novo mesto, Urad Vlade RS za komuniciranje, Krka, d. d., Javni sklad RS za kulturne dejavnosti;

soorganizatorjem posameznih dogodkov: Knjižnica Mirana Jarca, Dolenjski muzej, Situla, Lokalpatriot, Slovenska filantropija, Festival migrantskega filma, Slovensko muzikološko društvo, Plesno društvo Salson, Košarkarski klub Krka, Zavod Boter in

ljubiteljskim združenjem, ki so predstavljala svoje kulture: Srbsko kulturno društvo Novo mesto, KUD Sevdah, KD Slovanski svet, KUD Žumberak, Društvo joga v vsakdanjem življenju Novo mesto, Društvo Kočevarjev staroselcev, Društvo podeželskih žena Dolenjske Toplice, CIK Trebnje.

# DOGODKI NAS POVEZUJEJO

*Dogodki in prireditve, ki krojijo družabno dogajanje Novega mesta, so pomemben vidik zagotavljanja živosti mesta in kakovostnejšega življenja v občini. Želimo si, da Novomeščani znotraj pestrega nabora aktivnosti najdete nekaj zase, bodisi za družbeno udejstvovanje ali pa družabno kratkočasenje.*

Mestna občina Novo mesto vsako leto podpre dogodke in aktivnosti najrazličnejših organizacij, ki bogatijo življenje v naši občini, nekaj pa jih organizira sama. Tako spodbujamo povezovalne med vsemi soustvarjalci družbenega dogajanja v naši občini in pridobimo pozitivne učinke s sinergijami najrazličnejših organizatorjev.

Zastavili smo načrt, s katerim je občina pridobila t. i. glavne prireditve čez celo leto, ki jih organiziramo sami, s pomočjo naših javnih zavodov oz. podjetij ali izvajalci, ki jih podpremo prek razpisov. Občina za sofinanciranje dogodkov javnih zavodov in javnih podjetij, tematska leta in protokolarni dogodki nameni okoli 400.000 evrov letno. **Na letni ravni se tako izvede več kot tisoč dogodkov, ki jih obiše preko 100.000 ljudi.** Občina ob tem sofinancira tudi izvajanje rednih programov javnih zavodov, katerih soustanoviteljica je.

Pester nabor načrtovanih prireditev dopolnjujemo s podporanjem prireditev drugih organizacij in društev, ki s svojimi vsebinami dopolnjujejo družabno dogajanje ter vsako leto privabijo več obiskovalcev.



Koncert simfoničnega orkestra ob slovenskem kulturnem prazniku (Glasbena šola Marijana Kozine)	februar
Športnik leta (Zavod Novo mesto)	februar
Dan žena (Zavod Novo mesto)	marec
Eko teden in dan Zemlje (Komunala Novo mesto)	april
Očistimo sovesko (krajevne skupnosti)	april
Novomeški likovni dnevi (Dolenjski muzej)	maj
Krka živi – otvoritev (Zavod Novo mesto)	maj
Olimpijada krajevnih skupnosti (krajevne skupnosti)	junij
Praznik situl (Dolenjski muzej)	junij
Sem glasba, sem mesto (Zavod Novo mesto)	junij
Novomeški poletni večeri	julij/avgust
Jazzinty (Zavod Novo mesto)	avgust
Noč na Krki (Zavod Novo mesto)	avgust
Skoki v Krko (Zavod Novo mesto)	september
Novomeški 1/2maraton	september
Veseli december in silvestrovanje (Zavod Novo mesto)	december



Mestna občina Novo mesto vsako leto organizira prireditve, ki so protokolarni narave in so vezane na pomembne obletnice ali pa obeleževanje spominskih dni oz. posebnih dosežkov.

Občinski praznik	april
Dan upora proti okupatorju	april
Sprejem krvodajalcev	junij
Sprejem najboljših osnovnošolcev	junij
Spominski dan na začetek osamosvojitvene vojne za samostojno Slovenijo	junij
Dobrodelni teniški turnir	september
Sprejem zlatih maturantov	september
Evropski teden mobilnosti	september
Sprejem dekanov	september
Spominski dan na ustanovitev Novomeške čete	oktober
Komemoracije ob dnevu mrtvih	november
Novoletni sprejem	december
Sprejem prostovoljcev	december



Foto: Peter Žunič Fabjančič



# PROMOCIJA SKOZI TEMATSKA LETA

*V strategiji občine do leta 2030 smo opredelili, da želimo postati pametna, trajnostna in vključujoča občina za bivanje, delovanje in druženje v regionalnem, nacionalnem in čezmejnem prostoru. Imamo odlična izhodišča, na katerih želimo novomeško zgodbo o uspehu graditi tudi v prihodnje. Skladno s tem smo s pomočjo tematskih let začeli izvajati intenzivno in sistematično promocijo naše občine, utemeljeno na resničnih, edinstvenih in prepoznavnih naravnih in kulturnih danostih ter dosežkih organizacij in posameznikov.*



## JESENI VRHUNEC ŠTUKLJEVEGA LETA

Dogajanje se bo to jesen stopnjevalo do Štukljevega rojstnega dneva, 12. novembra. Rojstni dan someščana, telovadca, dobitnika šestih olimpijskih kolajn, svetovljana in humanista Leona Štuklja bomo obeležili z odprtjem razstave v Dolenjskem muzeju. Dolenjski muzej Novo mesto se bo olimpijniku poklonil z najboljšežnejšo, spominsko razstavo o njegovem življenju in delu z naslovom LEON 120 LET, ki jo pripravlja avtorska skupina šestih članov in bo postavljena v treh prostorih. Tako bo prvič prikazanih veliko število predmetov iz njegovega zasebnega življenja.

V večernem delu bo sledila osrednja proslava v Olimpijskem vadbenem centru Novo mesto (velodrom v Češči vasi). Pod proslavo se bo podpisal novomeški režiser Klemen Dvornik, slavnostni govornik bo predsednik RS Borut Pahor, prireditve pa bo neposredno prenašana tudi na TV SLO 2. Karte bodo brezplačno na voljo v začetku novembra.

Pomemben gradnik lokalne skupnosti so uspešne gospodarske družbe, ki v našem okolju na različne načine pomembno prispevajo h kakovosti življenja občanov. Zato zgodbe gradimo tudi na povezovanju z najbolj prepoznavnimi nosilci lokalnega in nacionalnega gospodarstva.

Z obeleževanjem 650. obletnice mesta smo v letih 2015 in 2016 promovirali uspešno zgodovino, na kateri gradimo tudi prihodnost. Zgodbo smo nadaljevali v letu 2017 z obeleževanjem Jantarnega leta, v katerem smo s promocijo naše, v osrednjem evropskem prostoru edinstvene arheološke dediščine, razvijali turistično privlačnost občine. Če je bilo Jantarno leto usmerjeno predvsem v grajenje in večanje turistične prepoznavnosti na nacionalni in mednarodni ravni, je Štukljevo leto tisto, ki tržno znamko občine gradi predvsem na lokalni in nacionalni ravni.

V Štukljevem letu 2018 z različnimi kulturnimi, športnimi, družabnimi in zabavnimi dogodki spodbujamo in gradimo ozračje zdravega duha v novomeški občini za vse generacije. Ob začetku novega šolskega leta je Mestna občina Novo mesto v sodelovanju s partnerji projekta poskrbela za dobavo nove gimnastične opreme na vseh devetih osnovnih šolah v naši občini. Nove blazine, bradlje, gredi in ostala oprema so tako kot zapuščina Štukljevega leta že na voljo mladim šolarjem. Zadnji septembrski vikend pa je minil v znamenju premierne izvedbe Novomeškega 1/2 maratona, ki se ga je udeležilo več kot 800 tekačev.



Foto: Peter Žunič Fabjančič

Štukljevo leto 2018 omogočajo:



ŠTUKLJEVO  
LETO 2018



# USPEŠNO ČRPANJE SREDSTEV OMOGOČA ŠTEVILNE INVESTICIJE

*V prejšnjih številkah smo podrobneje izpostavljali investicije, v tej številki pa smo se osredotočili predvsem na nekoliko mehkejših ukrepe za izboljševanje kakovosti sistema lokalne blaginje. Medtem se obsežen investicijski cikel na terenu nadaljuje, zato smo odločili, da v tej številki namesto s podrobnostmi o poteku gradenj postrežemo z naborem investicij iz obdobja zadnjih štirih let.*

Pred vami je tabela s skoraj 260 projekti, ki ne bi bili izvedljivi brez intenzivnega pridobivanja sredstev iz evropskih, državnih in ostalih virov. Pri tem smo bili v zadnjem obdobju izjemno uspešni in si zagotovili **55,4 milijone evrov**. Največji

del (28 milijonov) smo pridobili iz evropskih virov, sledijo sredstva iz državnega proračuna (24,5 milijonov), 1,6 milijona nepovratnih sredstev smo zagotovili iz Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD), preostalih 1,3 milijone evrov

pa smo zagotovili iz drugih virov kot so Fundacija za šport, Ekosklad ipd.

Vsa pridobljena sredstva bodo skupaj z občinskimi deleži pri posameznih investicijah omogočala izvedbo projektov v skupni vrednosti 75,5 milijona evrov.

## SEZNAM PROJEKTOV

Krajevna skupnost	Projekt	Vrednost v €	Leto začetka	Leto dokonč.
MONM	Hidravlične izboljšave vodovodnega sistema Dolenjske	22.305.660,13	2015	2017
MONM	Postavitev novih polnilnic za električna vozila (8 polnilnic)	124.756,08	2018	2018
MONM	Brezplačni prevozi za starejše RUDI	8.000,00	2018	v teku
MONM	Vzpostavitev sistema avtomatske izposoje koles GoNM	65.375,35	2017	2017
MONM	Projekt Pešbus	3.000,00	2017	2018
MONM	Razširitev sistema avtomatske izposoje koles GoNM	360.000,00	2018	v teku
Birčna vas	Preplastitev ceste - Rajnovšče	18.037,94	2016	2016
Birčna vas	Preplastitev ceste - Mali in Veliki Podljuben	25.747,03	2017	2017
Birčna vas	Sanacija dela ceste (LC 295082) - smer Petane	27.000,00	2016	2016
Birčna vas	POŠ Birčna vas – energetska sanacija	183.301,55	2017	2017
Birčna vas	Pešpot Birčna vas – ureditev javne poti z razsvetljavo	19.600,00	2017	2017
Birčna vas	Asfaltiranje dela ceste v naselju Stranska vas	22.800,00	2017	2017
Birčna vas	Preplastitev dela javne poti na Dolenjih Lakovnicah, Stranska vas-Ruperč vrh, asfaltiranje ekološkega otoka na Ruperč vrhu	31.600,00	2017	2017
Birčna vas	Ureditev javnih površin za druženje in povezavo krajanov v Birčni vasi in ureditev javne razsvetljave	30.600,00	2018	
Birčna vas	Asfaltiranje dela lokalne poti na Vrhu pri Ljubnu - zaselek Škrile	14.500,00	2018	
Birčna vas	Sanacija in preplastitev javne poti v Stranski vasi dostop do pokopališča	12.500,00	2018	
Birčna vas	Novo igralo Podljuben	4.989,00	2017	2017
Birčna vas	Nove vadbene naprave za odrasle	7.027,00	2018	2018
Bršljin	Preplastitev ceste - Groblje	45.481,23	2016	2016
Bršljin	Izgradnja novega vrtca Videk v Bršljinu	1.009.865,00	2017	2017
Bršljin	Vrtec Ostržek - energetska sanacija	20.464,40	2017	2017
Bršljin	Prenova odseka Straške ceste med Mirmopeško cesto in priključkom ulice Bršljin	880.000,00	2017	2017
Bršljin	Sanacija pločnika ob Ljubljanski cesti	27.452,41	2017	2017
Bršljin	Energetska sanacija - blok Kočevarjeva 10a	134.010,43	2015	2018
Bršljin	Komunalna ureditev obrtno industrijske cone Livada	2.145.792,00	2018	2018
Bršljin	OŠ Bršljin - adaptacija kletnih prostorov	30.000,00	2017	2017
Bršljin	OŠ Bršljin - energetska sanacija	10.544,19	2017	2017
Bršljin	Preplastitev dela Ulice stare pravde	11.858,40	2018	
Bršljin	Rekonstrukcija ceste ter izdelava pločnika in JR v Lastovčah	52.631,53	2018	
Bršljin	Nova igrala v Lastovčah	9.400,00	2016	2016
Bršljin	Nova otroška igrala in street workout naprave ob OŠ Bršljin	15.766,00	2018	2018
Brusnice	Nova otroška igrala ob OŠ Brusnice	11.030,00	2018	2018
Brusnice	Preplastitev ceste - Gumberk	34.900,42	2017	2017
Brusnice	Rekonstrukcija regionalne ceste skozi Velike Brusnice z izgradnjo pločnika	1.803.486,00	2018	2018
Brusnice	OŠ in vrtec Brusnice - energetska sanacija	393.021,50	2017	2017
Brusnice	Izgradnja javne razsvetljave v Velikih Brusnicah	16.000,00	2017	2017
Brusnice	Izdelava projektne dokumentacije za rekonstrukcijo ceste Ratež - Gumberk ter izgradnjo pločnika	10.492,00	2017	2017
Brusnice	Izdelava opornega zidu v Leskovcu ter rekonstrukcija ceste	17.000,00	2017	2017
Brusnice	Geodetske razmere cest po KS Brusnice	12.000,00	2017	2017
Brusnice	Preplastitev ceste Ratež - Sela pri Ratežu	24.000,00	2018	
Brusnice	Rekonstrukcija ceste Kavce in Križe	45.751,34	2018	



Brusnice	Ureditev odvodnjavanja v Gorenjem Suhadolu	19.361,06	2018	
Bučna vas	Preplastitev ceste - Gorenje Kamenje	30.000,00	2018	2018
Bučna vas	Izgradnja komunalne in cestne infrastrukture za gospodarsko cono na Brezovici	2.195.967,00		
Bučna vas	Izgradnja javne razsvetljave Dolenje Kamence 1. faza	45.000,00	2016	2017
Bučna vas	Dograditev javne razsvetljave v naselju Hudo	48.431,47	2018	2018
Bučna vas	Izgradnja pločnika in javne razsvetljave - Muhaber	318.950,00	2018	2018
Bučna vas	Širitev pokopališča na Dolenjih Kamencah	10.298,51	2016	2016
Bučna vas, Prečna	Prostorska ureditev romskega naselja Brezje Žabjak - priprava OPN	150.000,00	2017	2018
Bučna vas, Prečna	Izgradnja večnamenskega objekta v romskem naselju Brezje Žabjak in izboljšanje prometne varnosti v Brezju	450.000,00	2017	2018
Bučna vas, Prečna	Izgradnja kombinirane steze za pešce in kolesarje ob Mirnopedski cesti	660.000,00	2017	2018
Bučna vas, Prečna	Komunalna ureditev romskega naselja Žabjak Brezje	2.390.000,00	2018	2020
Bučna vas	Izvedba suhomontažnih, slikopleskarskih in tlakarskih del za obnovo dotrajane pisarne v KS Bučna vas	2.540,65	2017	
Bučna vas	Vzdrževanje makadamskih cestišč v KS Bučna vas	7.259,00	2018	
Bučna vas	Izdelava projektne dokumentacije električnih inštalacij in električne opreme (za javno razsvetlavo nerazsvetljenih ulic) Turkova, Markljeva, Dol. Kamence, Dolenje Kamenje	4.392,00	2018	
Bučna vas	Preplastitev dela Turkove ulice	11.120,30	2018	
Bučna vas	Preplastitev dela ceste v Dolenjem Kamenju	18.420,41	2018	
Center	Športna dvorana Marof - energetska sanacija	358.883,59	2016	2016
Center	Preplastitev ceste - Jerebova ulica	13.544,44	2018	2018
Center	Prenova Glavnega trga in dela Rozmanove ulice	7.088.994,00	2017	2018
Center	Narodni dom - zamenjava strehe in in ureditev inštalacije	116.931,00	2018	2018
Center	Ureditev stanovanj Glavni trg 2 in Dilančeva 3	2.755.515,00	2018	
Center	Arh. natečaj za brv staro mestno jedro - Kandija	85.000,00	2018	2018
Center	Ureditev cestnega priključka Kettejevega drevoreda na Seidlovo cesto	360.000,00	2016	2017
Center	OŠ Center - energetska sanacija	43.095,29	2017	2017
Center	Vrtec Metka - energetska sanacija	96.588,21	2017	2017
Center	APT - energetska sanacija	11.211,30	2017	2017
Center	Glasbena šola - energetska sanacija	49.989,69	2017	2017
Center	KCJT - energetska sanacija	79.064,65	2017	2017
Center	DM Ropasova hiša, Galerija - energetska sanacija	29.319,63	2017	2017
Center	DM stavba NOB, Kržatija - delna energetska sanacija	88.161,49	2017	2017
Center	Rotovž - delna energetska sanacija	11.481,65	2017	2017
Center	Seidlova 1 - delna energetska sanacija	22.165,12	2017	2017
Center	Rozmanova 10 - delna energetska sanacija	53.536,83	2017	2017
Center	Glasbena šola - prenove fasade	18.750,00	2015	2015
Center	Skriti park - ureditev zanemarjenega vrta na Vrhovčevi/Rozmanovi ul.	4.800,00	2017	2017
Center	Preplastitev cestišč ulic v KS Center - Cvelbarjeva ulica	5.500,00	2017	2017
Center	Preplastitev cestišč ulic v KS Center - Germova ulica	5.500,00	2017	2017
Center	Postavitev klopi na poti ob Šancah	1.000,00	2017	2017
Center	Postavitev Pasjega parka ob Krki na Loki	8.500,00	2017	2017
Center	Ureditev Parka Evropske unije - obnova urbane opreme	3.200,00	2017	2017
Center	Obnova stopnišča - Kapiteljska ulica	3.200,00	2017	2017
Center	Projektna dokumentacija za dokončanje prenove Knjižnice Mirana Jarca	55.000,00		
Center	Obnova stopnišča na Bregu	85.000,00	2018	2018
Center	Ureditev zelenice med Jerebovo ulico in Ulico talcev	2.500,00	2018	
Center	Postavitev informacijskih tabel po KS	5.000,00	2018	
Center	Postavitev pitnikov v mestnem jedru Novega mesta	4.000,00	2018	
Center	Infrastruktura za staycation v Parku Evropske unije	6.000,00	2018	
Center	Postavitev gibalnih orodij na prostem v Športnem parku Portoval	1.666,76	2018	
Center	Skriti park, faza 2 - ureditev parcele na Rozmanovi 10 - postavitev lesenega podesta ob objektu	4.000,00	2018	
Center	Prenova javne razsvetljave na Seidlovi cesti	41.235,00	2015	2016
Center	Novi trg - sanacija ploščadi pred SKB	37.437,00	2017	2017
Center	Posodobitev semaforških naprav (Seidlova c.) z odštevalniki	39.458,46	2018	2018
Center	Obnova starih in nakup novih otroških igral ob OŠ Center	7.061,00	2018	2018
Center	Nova otroška igrala in gol na igrišču Park EU	4.951,00	2017	2018
Dolž	Preplastitev ceste - Zajčji vrh	17.904,91	2016	2016
Dolž	Preplastitev ceste in izgradnja pločnika - Dolž	22.448,00	2017	2017
Dolž	POŠ Dolž - energetska sanacija	178.471,17	2017	2017
Dolž	Rekonstrukcija ceste skozi naselje Dolž - 1. faza	38.400,00	2017	2017
Dolž	Rekonstrukcija ceste skozi naselje Zajčji vrh pri Stopičah	48.743,48	2016	2016
Dolž	Dokončanje rekonstrukcije ceste skozi Dolž - 2. faza	38.000,00	2018	
Draska	Preplastitev ceste - Westrova ul.	17.832,98	2016	2016
Draska	Stadion Portoval - menjava umetne trave na pomožnem nogom. Igrišču	261.176,65	2016	2016
Draska	Izgradnja pumptrack poligona na zelenici ob reki Krki	47.636,00	2017	2017
Draska	Rekonstrukcija Westrove ul. (priprava)	6.062,00	2018	2018
Draska	OŠ Draska - energetska sanacija	44.546,49	2017	2017
Draska	Vrtec Rdeča kapica - energetska sanacija	132.245,13	2017	2017
Draska	Vrtec Pedenped - energetska sanacija	208.039,46	2017	2017
Draska	Ureditev pešpoti do čolnarne v Irči vasi in ureditev obrečnega prostora	18.600,00	2016	2016
Draska	Ureditev pešpoti v okolici Bunkerja na Drski	5.600,00	2017	2017
Draska	Ureditev pešpoti do čolnarne v Irči vasi	3.000,00	2017	2017
Draska	Kolesarska steza ob Topliški cesti od AP križišča do Slavka Gruma (priprava projekta)	15.000,00	2017	2018
Draska	Športno-rekreacijski center ob reki Krki	20.000,00		2017

Drska	Ureditev bunkerja na Drski	2.000,00	2017	
Drska	Adaptacija oz.popravilo pešpoti na Ulici Slavka Gruma 34-36	4.000,00	2017	
Drska	Postavitev gibalnih orodij na prostem v Športnem parku Portoval	3.300,00	2018	
Drska	Pridobitev večnamenskega prostora za druženje in rekreacijo krajanov v KS Drska - v fazi pridobitve idejnega projekta	14.300,00	2018	
Drska	Ureditev starega kopališča v Irči vasi in nadaljevanje urejanja pešpoti ob Krki od Broda proti Srebrničam (delno bo izveden projekt -70 %, potrebno bo odkupiti zemljo od g.Primca)	8.300,00	2018	
Drska	Postavitev informativne table za zgodovinsko-rekreativno pot Novo mesto v žici	2.000,00	2018	
Drska	Sanacija stopnic na glavni avtobusni postaji	28.110,00	2017	2017
Drska	Rekonstrukcija ceste JP 799061 v naselju Drska	714.613,33	2018	2018
Drska	Javna razsvetljava na glavni avtobusni postaji	22.460,00	2016	2016
Drska	Avtobusna postaja NM - ureditev gradbene jame	23.307,93	2015	2015
Gabrje	Dograditev javne razsvetljave v KS Gabrje (Gomile, Gabrska gora)	15.834,45	2016	2016
Gabrje	Izvedba lope ob športnem igrišču	8.000,00	2016	2016
Gabrje	Avtobusno postajališče Gabrje - priprava projektne dokumentacije	3.233,00	2017	2019
Gabrje	Skladišče opreme in orodja za potrebe KS Gabrje	31.610,00	2017	2017
Gabrje	Izdelava ekoloških otokov za zabojnike odpadkov	9.860,04	2018	
Gabrje	Izdelava pozdravnih tabel/kozolcev na vstopnih točkah	5.075,20	2018	
Gabrje	Kamnita zložba v Gabrski Gori	31.132,28	2018	
Gabrje	asfaltiranje ceste Kavce	26.791,20	2018	
Gabrje	asfaltiranje Sadeže	12.474,50	2018	
Gabrje	obnova in asfaltiranje ceste-Grček	23.134,25	2018	
Gotna vas	Postavitev brunarice na Jedinščici za prostore KS	15.000,00	2017	2017
Gotna vas	Postavitev lesene ute na igrišču na Jedinščici	13.000,00	2016	
Gotna vas	Dokončanje brunarice - notranja dela	22.000,00	2018	
Gotna vas	Asfaltiranje makadamske poti v romskem naselju Poganci	22.190,28	2018	
Kandija - Grm	Ureditev parkirišča ob Težki vodi	187.788,00	2018	2019
Kandija - Grm	Dograditev javne razsvetljave v KS Kandija - Grm (Trdinova ulica)	7.930,00	2016	2016
Kandija - Grm	Ureditev in povečanje parkirišča - Trdinova ul.	147.254,00	2017	2018
Kandija - Grm	Preplastitev ceste - Smrečnikova ul.	16.891,39	2017	2017
Kandija - Grm	Vrtec Kekec - energetska sanacija	22.158,68	2017	2017
Kandija - Grm	Multifunkcijska fitnes naprava in klopi za počitek	8.500,00	2017	2017
Kandija - Grm, Šmihel	Obnova Smrečnikove ul. in most čez Težko vodo	882.150,00	2016	2016
Kandija Grm	Sanacija stopnišč po KS	18.790,00	2018	
Kandija Grm	Prekritje strehe na Mušičevi 2 (Posvetovalnica za starše in otroke)	13.089,77	2016	2016
Kandija Grm	OŠ Grm - energetska sanacija	42.650,09	2017	2017
Kandija Grm	Preplastitev dela Paderšičeve ulice	11.797,40	2018	
Karteljevo	Obnova prostorov KS Karteljevo v nekdanji OŠ	37.992,14	2016	2016
Karteljevo	Razširitev in utrditve ceste z regulacijo potoka - Karteljevo	39.007,00	2018	
Karteljevo	Preplastitev dela ceste v Knežiji	14.914,50	2018	
Karteljevo	Novo otroško igrišče Zagorica	16.000,00	2016	2016
Ločna - Mačkovec	Vrtec Labod - energetska sanacija	315.891,73	2017	2017
Ločna - Mačkovec	Novo otroško igrišče za skladiščem Union	13.000,00	2016	2016
Majde Šilc	Preplastitev ceste - Raqovo	8.002,15	2017	2017
Majde Šilc	Dokončanje otroškega igrišča na Žibertovem hribu	5.000,00	2016	2016
Majde Šilc	Namestitev 10 parkovnih klopi na območju KS	3.000,00	2017	2017
Majde Šilc	Urejanje pešpoti in stopnišč na območju KS	10.000,00	2017	2017
Majde Šilc	Odstranjevanje nevarnega drevja oz.urejanje krošenj dreves na območju KS	3.000,00	2017	2017
Majde Šilc	Priprava dokumentacije za izgradnjo pločnika - Raqovo	2.000,00	2017	2017
Majde Šilc	Obnova pešpoti na Raqovski ul.	12.000,00	2016	2016
Majde Šilc	Postavitev gibalnih orodij na prostem v Športnem parku Portoval (usklajevanje s prostorom)	3.300,00	2018	
Majde Šilc	Obnova obstoječih igral, montaža novih in sanacija površin na otroških igriščih	15.000,00	2018	
Majde Šilc	Nadaljevanje sanacij pešpoti in stopnic na območju KS	8.000,00	2018	
Majde Šilc	Razširitev rešetk oz.ureditev meteorne kanalizacije na spodnjem delu Raqovske ul.	8.000,00	2018	
Majde Šilc	Nabava minimalne opreme in zagotovitev minimalnih pogojev za športne aktivnosti	5.000,00	2018	
Majde Šilc	Ureditev zaklonišča na Žibertovem hribu - 1. faza	5.000,00	2018	
Mali Slatnik	Preplastitev ceste - Veliki Slatnik	25.980,56	2016	2016
Mali Slatnik	POŠ Mali Slatnik - menjava strehe	47.226,03	2016	2016
Mali Slatnik	POŠ Mali Slatnik - energetska prenova	136.885,36	2017	2017
Mali Slatnik	Izgradnja vodovoda in kanalizacije Potov vrh	994.941,81	2017	2017
Mali Slatnik	Večnamensko športno igrišče ob OŠ Mali Slatnik	40.000,00	2016	2016
Mali Slatnik	Sanacija podpornih zidov na pokopališču v Smolenji vasi	37.200,00	2018	
Mali Slatnik	Ureditev okolice (asfalt) POŠ Mali Slatnik	13.485,12	2018	2018
Mali Slatnik	Preplastitev dela ceste Mali Slatnik - Križe	63.016,05	2018	2018
Mali Slatnik	Nova otroška igrala in športna oprema na igrišču Potov vrh, Mali Slatnik in Krka	4.640,00	2018	2018
Mestne njive	Prisojna pot	12.395,20	2018	2018
Mestne njive	Nova otroška igrala in popravila obstoječih na otroškem igrišču	5.900,00	2017	2018
Otočec	Preplastitev ceste - Lutško Selo	38.952,77	2017	2018
Otočec	Obnova in nadgradnja čistilne naprave na Otočcu	764.000,00	2015	2016
Otočec	Sanacija garderob in sanitarij v OŠ Otočec	17.615,58	2017	2017
Otočec	OŠ Otočec - energetska sanacija	451.361,75	2017	2017
Otočec	Urejanje športno-rekreatijskega centra Pluska, Otočec	49.500,00	2018	2017
Otočec	Obnova oken na objektu stara šola v Šentpetru	11.000,00	2017	2017
Otočec	Obnova mrliške vežice na pokopališču Otočec	8.700,00	2017	2017



Otočec	Ureditev - asfaltiranje pešpoti Dobrava	5.000,00	2016	2016
Otočec	Obnova stopnic do kulturnega doma Otočec, ureditev pešpoti	6.000,00	2017	2017
Otočec	Ureditev športno-rekreacijskega parka Otočec in zasaditev dreves in grmovnic	4.000,00		2017
Otočec	Ureditev parka pri Beceletovi jami	6.000,00	2017	2017
Otočec	Obnova mrliške vežice na pokopališču Otočec	9.950,00	2017	2017
Otočec	Obnova objekta mrliška vežica Ždinja vas	4.000,00	2017	2017
Otočec	Čiščenje in ureditev terena v športnem parku Otočec (gre za čiščenje terena za parkirišče), prijavljen kot samostojen projekt	6.000,00	2018	
Otočec	Nujna obnova mrliške vežice na pokopališču Otočec	9.950,00	2018	
Otočec	Nujna dela na objektu mrliška vežica Ždinja vas	8.000,00	2018	
Otočec	Informativne table dobrodošlice	6.000,00	2018	
Otočec	Novo otroško igrišče in športni park Pluska	13.391,00	2018	2018
Podgrad	POŠ Podgrad - Sanacija kletnih sten in radona	69.344,38	2017	2017
Podgrad	POŠ Podgrad - energetska sanacija	156.840,38	2017	2017
Podgrad	Ureditev in asfaltiranje ceste v Mihovcu	12.200,00	2016	2016
Podgrad	Postavitev vrat na vhodih pokopališča v Podgradu	3.416,00	2016	2016
Podgrad	Ureditev priključka občinske ceste v Koroški vasi na cesto G-2 105	23.180,00	2017	2017
Podgrad	Izgradnja 100 m pločnika v Podgradu, postavitev 30 m2 opornega kamnitega zidu	10.500,00	2017	2017
Podgrad	Izgradnja 2 ekoloških otokov za postavitev 6 kontejnerjev za komunalni odpad, embalažo, steklo, papir na Pristavi na Koroški vasi	9.760,00	2017	2017
Podgrad	Ureditev okolja pred vasjo Jurna vas	4.300,00	2017	2017
Podgrad	Izgradnja 3 ekoloških otokov	14.643,00	2018	
Podgrad	Napeljava vodovodnega priključka na pokopališču Jurna vas in Veliki Cerovec	7.000,00	2018	
Prečna	Ureditev športnega igrišča (balinanje, košarka, nogomet)+ otroško igrišče	50.000,00	2017	2017
Prečna	Ureditev dokumentacije za fekalni vod Kuzarjev Kal	6.000,00	2017	2017
Prečna	Izgradnja pločnika, ki bo povezoval Prečno v celoti	244.371,00	2017	2017
Prečna	Velodrom Češča vas	3.429.680,00	2018	2018
Prečna	Sanacija in ureditev prostorov v KS Prečna	12.000,00	2016	2016
Prečna	Sprememba projektne dokumentacije za avtobusna postajališča v naselju Prečna	6.800,00	2018	
Prečna	Izgradnja razsvetljave na Športnem parku Prečna ter razsvetljava Krajevne doma	10.200,00	2018	
Prečna	Nakup premičnega odra za org. raznih dogodkov v Krajevnom domu Prečna ter Športnem parku Prečna	3.400,00	2018	
Prečna	Novo otroško igrišče v KS Prečna, za cerkvijo	7.893,40	2018	2018
Regrča vas	Dokončanje gradnje javne ceste v ulici Regrča vas	6.000,00	2017	2017
Regrča vas	Nadgradnja MTB spretnostnega poligona pri Sv. Roku v KS Regrči vasi	12.000,00	2018	
Regrča vas	Asfaltiranje makadamske poti v Knezovi ulici	9.483,32	2018	
Stopiče	Preplastitev ceste - Gorenja Težka Voda	7.942,20	2017	2017
Stopiče	Izgradnja vodovoda in kanalizacije Šentjošt	850.000,00	2017	2017
Stopiče	OŠ Stopiče - energetska sanacija	77.833,03	2017	2017
Stopiče	Parkirišče pod cerkvijo v Malem Orehku	24.674,84	2016	2016
Stopiče	Obnova strehe na večnamenskem objektu v Orehku	15.000,00	2016	2016
Stopiče	Ureditev družbenega doma v Stopičah	12.848,50	2016	2016
Stopiče	Obnova strehe na večnamenskem objektu v Orehku	15.000,00	2016	2016
Stopiče	Parkirišče v vasi Hrušica pri cerkvi	30.000,00	2018	
Stopiče	Rekonstrukcija mrliške vežice v vasi Stopiče	4.500,00	2018	
Stopiče	Sofinanciranje nakupa šolskega kombija (OŠ Stopiče)	10.000,00	2017	2017
Stopiče	Rekonstrukcija in preplastitev ceste v vasi Plemerk	10.000,00	2018	
Stopiče	Asfaltiranje makadamske poti Hrib pri Orehku	15.000,00	2018	
Stopiče	Preplastitev dela ceste Stopiče - Gornja Težka Voda	18.519,60	2018	
Stopiče	Novo street workout naprave ob OŠ Stopiče	13.949,00	2018	2018
Šmihel	Rekonstrukcija Šmihelske ceste (1. faza)	673.094,00	2018	2018
Šmihel	Izvedba delne rekonstrukcija poškodovane ceste skozi Košenice	17.000,00	2016	2016
Šmihel	OŠ Šmihel - menjava strehe	113.065,55	2015	2016
Šmihel	OŠ Šmihel - energetska sanacija	54.804,56	2017	2017
Šmihel	OŠ Dragotin Kette - energetska sanacija	690.013,56	2017	2017
Šmihel	Sanacija ceste k Roku iz Šmihela do uvoza za Košenice	24.000,00	2017	2017
Šmihel	Ureditev javne razsvetljave ob cesti k Roku iz Šmihela do uvoza za Košenice do Svetega Roka	8.000,00	2017	2017
Šmihel	Sanacija ceste k Roku iz Šmihela do uvoza za Košenice in ureditev JR	23.333,00	2018	
Šmihel	Železniško postajališče Šmihel - Novo mesto	46.970,00	2018	2018
Šmihel	Ureditev GIJ na območju UN Zdravstveni kompleks (Šmihelska cesta)	119.658,00	2015	2016
Šmihel	Šmihelski most celovita sanacija	184.417,00	2017	2017
Šmihel	Westrova ul - prestavitev kapelice	45.340,00	2016	2017
Šmihel	Investicija v javni del parkirišč pri ZD Novo mesto	243.527,89	2015	2016
Šmihel	Parkirišče ob Lekarni Novo mesto	106.250,78	2016	2016
Uršna Sela	Novo otroško igrišče in namestitev športnih naprav	14.300,00	2016	2017
Uršna Sela	Asfaltiranje ceste do otroškega igrišča	5.000,00	2017	2017
Uršna Sela	Ureditev parkirišča pri mrliški vežici	9.000,00	2017	2017
Uršna Sela	Rekonstrukcija Zadržnega doma na Uršnih Selih (1.faza)	139.076,82	2017	2018
Uršna Sela	Balinišče Makute (notranja izolacija objekta)	3.500,00	2018	
Uršna Sela	Podporni zid pri pokopališču	12.000,00	2018	
Žabja vas	Izgradnja športnega igrišča (Pot na Gorjance)	79.337,00	2017	2017
Žabja vas	Izgradnja otroškega igrišča (Pot na Gorjance)	14.000,00	2017	2018
Žabja vas, Ločna, Majde Šilc	Večnamenska pot ob Levičnikovih cesti	1.335.041,00	2018	2019
Žabja v., Kandija - Grm	Večnamenska pot Žabja vas – Grm	100.000,00	2017	2017

# PISARNA PRILOŽNOSTI

***V Novem mestu deluje posebna pisarna, ki skrbno sledi razpisom Evropske unije. Ko zazna priložnost za financiranje, k sodelovanju povabi organizacije, ki se ukvarjajo s področjem, na katerem je v tistem trenutku možno pridobiti sredstva. Vključi jih v partnerstva s sorodnimi organizacijami iz drugih držav, kar ima večje možnosti za uspeh. Na ta način je v zadnjih treh letih v našo regijo prišlo že milijon in pol evrov.***

Vsebinska področja, ki so na ta način s pomočjo evropskih sredstev lahko rasla in se nadgrajevala, so zelo različna. Segajo od zdravja, športa in okolja (ekologija, recikliranje, trajnostni razvoj, energetska učinkovitost, krožno gospodarstvo) pa kulture, kulturne dediščine, turizma, medkulturnega dialoga, izobraževanja, ozaveščanja in solidarnosti ter vse do gospodarstva, tehnologije, podjetništva in socialnega podjetništva, brezposelnosti, Romov, migrantov, beguncev ...

Mednarodna partnerstva ne prinašajo novih znanj zgolj nam, pač pa slovenske organizacije na ta način svoje uspešne pristope promovirajo v tujini. Tako smo, denimo izjemen slovenski model prostovoljnega kvodajalstva s pomočjo projekta TARGET 25, ki ga je vodil turški Rdeči polmesec, promovirali med mladimi in ženskami v Turčiji.

## POVEZANI Z ORGANIZACIJAMI PO EVROPI IN PO SVETU

Projektne pisarne deluje v okviru Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto. Povezana je z več kot 400 občinami, 150 univerzami, 400 nevladnimi organizacijami, 100 podjetji, 50 razvojnimi centri, gospodarskimi zbornicami in grozdi po vsej Evropi in tudi po svetu. V zadnjih treh letih je neposredno in posredno povezala več kot 80 organizacij iz vse Slovenije, ki so sodelovale v 90 projektih. Na ta način se krepi izmenjava znanj in strokovnjakov, pa tudi lokalno gospodarstvo, saj partnerji prihajajo na delovne obiske in seminarje v Novo mesto in okolico – v zadnjih treh letih iz tega naslova beležimo okoli 3000 nočitev.

## MLADI LAHKO PRIDEJO DO KONKURENČNIH VEŠČIN ZA ZAPOSILITEV

Posebna pozornost pisarne je usmerjena na priložnosti za mlade, saj je v današnjem času zelo pomembno, da se srečujejo z vrstniki iz drugih držav in se kalijo v evropskem sodelovanju. Skozi vse leto se lahko vključujejo v projekte Erasmus+ in pridobivajo znanja s področij zaposlovanja mladih, podjetništva, debatiranja, varovanja okolja, socialnega vključevanja v digitalni svet, kulturne dediščine ... Razpravljajo o prihodnosti Evrope in evroskepticizmu, migracijah, integraciji, se usposabljujejo, razvijajo orodja in veščine za delo z mladimi ...

Mladi, ki so te priložnosti že izkoristili – takih je samo letos blizu 90, saj Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto velja za vodilno v Sloveniji po vključevanju mladih v mednarodno mobilnost –, pripovedujejo o vsestranskih koristih zase: izboljšali so



Foto: Arhiv DRPD

**Mladi se srečujejo z vrstniki iz številnih držav in ob tem spoznavajo tudi naravne lepote držav, kot so Grčija, Nizozemska, Španija, Ciper, Latvija, Madžarska, Slovaška, Velika Britanija, Norveška, Italija, Makedonija, Portugalska ...**

znanje angleškega jezika in se znebili strahu pred komuniciranjem v tujem jeziku, znebili so se tudi strahu pred javnim nastopanjem, pridobili veščine za organizacijo dogodkov in delo v skupini, razširili so mrežo svojih poznanstev po številnih državah in iz prve roke začeli razumeti pomembnost medkulturnega dialoga. Ker so morali prevzeti odgovornost za izvedbo nekaterih aktivnosti, so okrepili tudi samostojnost in samozavest. Vse to je odlična odskočna deska na razgovorih za zaposlitev.

**PISARNA DELUJE NA NOVEM TRGU 9  
ODPRTA JE VSE DELOVNE DNI V TEDNU OD 8. DO 16. URE.  
POKLIČETE LAHKO NA 041 601 522 IN 07 39 39 210 ALI  
PIŠETE NA: MITJA.BUKOVEC@DRPDNM.ORG.**



# BREG 1 - PODEŽELSKO IZOBRAŽEVALNI CENTER V SRCU NOVEGA MESTA

*Projekt »Breg 1 – Podeželsko izobraževalni center« je šolski primer, kako je mogoče s kombinacijo različnih EU virov (sredstva ESRR, EKSRP) in nacionalnih virov realizirati razvojni projekt.*

Objekt Breg 1 se nahaja na atraktivni lokaciji, pod Kapitljem, v samem mestnem jedru. Po svoji arhitekturni zasnovi zanimivi z vidika ohranjanja kulturne dediščine znatno prispeva k celoviti podobi starega mestnega jedra. Objekt je zgrajen pred letom 1900. V 60-ih letih prejšnjega stoletja je bila v srednjem delu »Piškotarna«, v pritličju pa je bila ves čas urejenega trgovina.

Projektna skupina v sestavi Lokalna akcijska skupina Dolenjska in Bela krajina (LAS DBK), Visoke šole za upravljanje podeželja (VŠUP) in Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma je že v preteklem letu začela s pripravo razvojnih vsebin za oživitve objekta. Pri razvoju ideje je projektno skupino vodila želja po oživitvi starega objekta z novimi aktualnimi vsebinami, ki bodo privabljale različne ciljne skupine, vključevale lokalne prednosti tega območja in zagotavljale trajnost tudi s pripravo novih projektov vsebin. Priložnost se je pokazala v razpisu Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) – Ukrep 19.3 – Sodelovanje LAS. S še tremi LAS-i (LAS Notranjska, LAS Od Snežnika do Nanosa in LAS Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe) je LAS DBK pripravila projekt »Z roko v roki do kakovostne prehrane«. Med 60 prispelimi vlogami je bil projekt prepoznani, kot eden razvojno zanimivejših, zato je bil v celoti podprt z EU sredstvi.

S pomočjo EU financiranja bo v objektu Breg 1, in sicer v spodnjem delu (kleti) opremljen manjši prodajno-promocijski center lokalnih dobrot; v pritličju bo urejen prostor za izvajanje izobraževalnih programov, ki ga bo mogoče v popoldanskem času izkoristiti za izvajanje različnih delavnic namenjenih širši javnosti, predvsem pa občanom Novega mesta. V mansardi pa bodo urejeni prostori za projektno delo.

Z realizacijo investicije bo prišla do svojih predstavitvenih prostorov tudi LAS DBK, ki v letošnjem letu praznuje 10. obletnico svojega delovanja. V tem času je partnerstvo ustvarilo 75 projektov, od tega jih je bilo 50 realiziranih v prejšnjem programskem obdobju, 25 projektov pa je trenutno v izvajanju. Na terenu se že



Foto: Janez Bratkovič

Breg 1 je objekt z lesenim gangom nasproti Čajarne.

pripravljajo novi projekti, s katerimi bodo nosilci kandidirali na jesenskem roku. Z realizacijo investicije bo možno znotraj animacijske točke LAS DBK pridobiti vse informacije o že izvedenih projektih in informacije o bodočih razpisih, hkrati pa bodo na enem mestu zbrani tudi vsi rezultati LAS.

V projektu »Z roko v roki do kvalitetne prehrane« so poleg investicijskega dela projekta vključene tudi »mehke vsebine«, povezane z zdravo prehrano naših otrok. V projektu bodo ustvarjene povezave ponudnik – javni zavod; s pomočjo kuharskih mojstrov se bodo v »Hiši kulinarike« izvajale delavnice za pripravo zdravih obrokov za šoloobvezne otroke; izdelani bodo zdravi jedilniki, ki bodo v nadaljevanju ponujeni organizatorjem zdrave prehrane v javnih zavodih; na zainteresiranih šolah se bodo izvajali podeželski krožki; organiziran bo ogled šolskih vrtov; iskale se bodo rešitve za zelenjadarski logistični center ...

Projektne vsebine, ki se bodo izvajale na lokaciji Breg 1 in s katerimi želimo občanom Novega mesta ponuditi nekaj novega, kar se bo razlikovalo od ostale ponudbe znotraj mestnega jedra, izvajamo naprej. Z LAS Posavje smo že navezali stike, in sicer bomo pripravili projekt sodelovanja za neposredno financiranje iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). V projekt bodo vključene aktivnosti zanimive za občane, s ciljem vključevanja mladih, medgeneracijskega sodelovanja in ohranjanja tradicije ...

Po izdelanem terminkem planu bo Breg 1 odprl svoja vrata občanom v drugi polovici leta 2019.

Vsi, ki delamo na razvojnih projektih, se po svojih močeh in v okviru danih možnosti trudimo ustvariti vsebine, ki bodo v nadaljevanju vrnilo v mestno jedro življenja. Vendar je v končni fazi vse odvisno od meščanov. Ti morajo v programih prepoznati svojo priložnost in se dogodkov udeleževati. Življenje ustvarjamo mi sami.



# POPIS ROKODELCEV TER NASTAJANJE KNJIGE ZGODBE ROK IN KRAJEV

*Lokalna akcijska skupina Dolenjska in Bela krajina (LAS DBK), ki jo vodi Razvojni center Novo mesto d. o. o., je v letu 2018 pristopila k izvedbi projekta Zgodbe rok in krajev, kjer skupno sodeluje 11 LAS-ov iz Slovenije. Projekt sofinancirata Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.*



Alenka Stražišar Lamovšek. Na fotografiji čipka Mojce Peček.



Vera Jačimović. Na fotografiji rože iz krep papirja Terezije Balažević.

Projekt nudi odgovor za izboljšanje položaja slovenskih rokodelcev, omogoča vključevanje sodobnega dizajna in dodano vrednost turizmu, možnost novih poslovnih priložnosti ter krepitev identitete in razvoja območij. Namen projekta je, da se ustvari spodbudno okolje za razvoj rokodelstva v Sloveniji s ciljem povečanja gospodarske in družbene moči rokodelcev in njihovih kompetenc – kapacitet.

Projekt Zgodbe rok in krajev se v teh mesecih aktivno odvija in v mesecu oktobru zaključuje. V okviru ene izmed projektnih aktivnosti »popis rokodelcev« so zunanje sodelavke na območju LAS DBK (12 občin) popisale 69 rokodelcev z registrirano obrtjo/dejavnostjo ter tudi potencialnih rokodelcev, ki se za ta korak še odločajo. Od tega jih je bilo 15 iz območja občine Novo mesto. Baza z vsemi podatki rokodelcev (izpolnjen je bil obsežen vprašalnik z vsakim izmed njih) predstavlja

osnovo za nadaljnje povezovanje, srečanja, delo, sodelovanje ter vključevanje v mreže rokodelcev.

28 rokodelcev je podpisalo tudi sporazum o sodelovanju (od tega 11 iz območja občine Novo mesto), s čimer so se strinjali, da bodo sodelovali pri nadaljnjih aktivnostih projekta (srečanja rokodelcev, razstave, razvoj novih izdelkov), kolikor bo to v njihovi moči.

V zadnjih julijskih dneh smo LAS-i, ki sodelujemo v projektu, pripravljali vsebine za skupno knjigo z naslovom Zgodbe rok in krajev, v kateri bodo predstavljene lokalne zgodbe in rokodelski izdelki. Knjiga bo predstavljena javnosti konec septembra na Miholovem sejmu v Veržeju. Iz našega območja LAS DBK bo predstavljeno dvanaest (12) zgodb – po ena za vsako občino. V zgodbi Novega mesta je poudarek na arheološki dediščini – situlah.

V naslednjih dveh mesecih bomo skupaj z rokodelci razvili oz. nadgradili 3 rokodelske izdelke/produkte, izvedli drugo srečanje rokodelcev (17. 9. 2018 ob 10.30 v Podjetniškem inkubatorju Podbreznik, Novo mesto), pripravili dve rokodelski razstavi (september v Qlandii Novo mesto, oktober v Črnomlju) ter se udeležili zaključnega dogodka projekta v Veržeju, ki bo potekal v nedeljo, 30. 9. 2018, v sklopu Miholovega sejma. Tu bomo skupaj z našimi rokodelci sodelovali na rokodelskem sejmu, skupni razstavi izdelkov Zgodbe rok in krajev, za najmlajše pa bodo izvedene delavnice.

Glede na to, da je projekt v okolju dobro sprejet in močna želja po povezovanju rokodelcev tudi v prihodnje, skupaj s partnerji že iščemo in razvijamo novo projektno idejo, ki bi vključevala ponovno vzpostavitev Rokodelske tržnice v Novem mestu.

Več informacij: [www.las-dbk.si](http://www.las-dbk.si)





# SPREJELI SMO VSE OTROKE, KI SO ŽELELI V NAŠ VRTEC

*»Zdaj nisem več Polžek, sem pri Mucah. Polžke imam rada, ampak Muce so tudi mi všeč,« je nekdanji vzgojiteljica ob novem šolskem letu zaupala 5-letna Lina. Otroci rastejo in prehajajo v starejše starostne skupine, ki imajo vedno zanimiva imena ali pa jih vsaj takšna naredi otroška domišljija. Tako se vsako novo šolsko leto v vrtcu začne z velikim pričakovanjem.*

## NOVO ŠOLSKO LETO V VRTCU CICIBAN NOVO MESTO

Letošnje ni izjema. V vrtec Ciciban Novo mesto je vpisanih blizu 700 otrok. Veseli smo, da smo lahko zagotovili mesto vsem otrokom, ki so jih starši želeli vpisati v naš vrtec. Ob tem, ko večina otrok z zanimanjem raziskuje vse novo, kar je prineslo šolsko leto, je vrtec prva velika hiša zunaj doma tudi za 146 malčkov, ki so prag vrtca prvega septembra prestopili prvič. Nekatere so še v naročju prinesli starši, saj se malčki samostojnih korakov še učijo. Vemo, da bodo začetne stiske ob slovesu od staršev minile. »V vrtcu mi je lepo. Imam prijatelje, všeč mi je, igrače so mi všeč. Se guncam, igram, počivam, vse to mi je zabavno,« o svojem vrtečevskem vsakdanu pove zdaj že 4-letni Vitja.

Da bi se otroci v vrtcu dobro počutili, smo v poletnih mesecih v naših enotah opravili redna vzdrževalna dela, pa tudi nekaj večjih del: tako imamo prenovljeno teraso v enoti Labod, prav tako prenovljena sta oba vhoda v enoti Labod, delavci so prebrusili parket v petih igralnicah, obnovili podboje vrat, prebelili smo naše kuhinje. V zadnjih dneh avgusta so porušili stare stavbe, ki so služile vzdrževalni službi pri enoti Kekec, in postavili temelje za nove objekte. Vzgojiteljice so v igralnicah opravile veliko drobnih urejanj, da bi se otroci v prostorih čutili sprejeti in dobrodošli.

## VZGOJITELJICA TUDI V BOLNIŠNICI

Vzgojiteljica Vrtca Ciciban Novo mesto načrtuje dejavnosti, ki s prijetnimi vsebinami doživljajsko bogatijo bivanje tistih otrok, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo. Na otroškem oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto je prisotna med 6. in 13.30 uro. S svojo prisotnostjo, pogovori in dejavnostmi pripomore k bolj sproščenemu počutju otrok in staršev ter nudi otrokom občutek varnosti, sprejetosti in domačnosti. Če je treba, pomaga krepiti otrokove notranje moči. Širi spoznanja in izkušnje o bolnišnici in upamo, da tako omili strah pred bolnišničnim okoljem, medicinskimi posegi in boleznijo. Vzgojiteljica pomaga pri pripravi otrok na posege in jih nanje tudi spremlja. Vemo, da se ob igri, glasbi, z likovnimi dejavnostmi, lutko sprosti marsikakšna stiska.

## V VRTEC IZMENSKO KOT STARŠI V SLUŽBO

V enoti Labod že vrsto let delujejo tedensko-izmenski oddelki, ki so posebnost našega vrtca. Otroci namreč vrtec lahko obiskujejo izmensko, tako kot imajo njihovi starši izmensko delo. To šolsko leto smo odprli dva takšna oddelka. Ustaljeno dnevno rutino v teh oddelkih v tednu, ko otroci bivajo v vrtcu popoldne, prilagajamo popoldanskemu oz. večernemu času. Tudi s to možnostjo se v vrtcu po najboljših močeh trudimo biti staršem v oporo in pomoč pri vzgoji in varstvu otrok.



Vzgojiteljica Vrtca Ciciban Novo mesto tudi v bolnišnici načrtuje dejavnosti, ki s prijetnimi vsebinami doživljajsko bogatijo bivanje tistih otrok, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo.

Foto: Arhiv Vrtca Ciciban Novo mesto



Prenovljena terasa v enoti Labod dobro služi svojemu namenu, saj se otroci na terasi lahko zadržujejo v vsakem vremenu.

Foto: A. Šeniča



# OTROŠKI SVET – ALI KAM Z OTROKOM MED POČITNICAMI

*Starši, dedki in babice si julija lahko vsaj za dve uri na dan oddahnejo. Svoje počitnikarje lahko brez skrbi prepustijo senci parka pred Kulturnim centrom Janeza Trdine, kjer vsak dan od ponedeljka do petka že 15 let poteka ustvarjalni počitniški program za otroke Otroški svet. Letos ga je vsak dan obiskalo okoli 100 otrok, na zaključek pa jih je prišlo kar 142.*

Pod vodstvom strokovnih delavcev in številnih prostovoljcev so spoznavali svet likovnega ustvarjanja, se seznanjali z različnimi tehnikami in materiali, se igrali, peli, plesali in se zabavali. Domov so prihajali s papirnatimi dinozavri, ročno sešitimi torbicami za mobitele, robotki, potapljači ... in kdor je prišel vseh 19-krat, si je dodobra napolnil omaro z izdelki in idejami.

Otroški svet je namenjen vsem otrokom, ki želijo svoj prosti čas med počitnicami preživeti dejavno, ustvarjalno in predvsem v družbi vrstnikov. Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto je namreč že pred 15 leti ugotovilo, da ob številnih plačljivih oblikah dejavnosti poleti ni zadostne ponudbe za brezplačno in kakovostno udejstvovanje otrok in mladih. Zato se je odločilo ponuditi prostor za prijetne nove izkušnje in prijateljstva, kjer lahko otroci razvijajo svojo ustvarjalnost, domišljijo, talente pa tudi socialne veščine. Ob vsakoletni podpori Mestne občine Novo mesto in Krke, d. d. tako Otroški svet vsako leto raste.

Poleg ustvarjalnih delavnic je vsak dan na voljo bogat spremljevalni program, in ker letos Novo mesto živi v znamenju Štukljevega leta, je bil program tudi športno obarvan. Otroški svet poskrbi tudi starše, ki časa ne izkoristijo za opravke, temveč otroke čakajo kar na prizorišču. V Kotičku za starše so lahko poklepetali, prelistali kakšno revijo ali pa zgolj opazovali živahno dogajanje.

Otroški svet nima omejitve glede števila otrok, prav tako se pred prihodom ni treba prijaviti. Vsak otrok ob vključitvi plača simbolični znesek 1 €.





# Z AKTIVNOSTJO IN USTVARJALNOSTJO DO OSEBNEGA NAPREDOVANJA IN ZAPOSLOTITVE

*V Novem mestu že eno leto poteka program, ki spodbuja dolgotrajno brezposelne in tiste, ki prejemajo socialno pomoč, da si začnejo aktivno urediti položaj in izboljševati svoje možnosti za zaposlitev. Program se imenuje Kreativni. Za udeležence je brezplačen, vodi pa ga Območno združenje Rdečega križa Novo mesto.*

Območno združenje Rdečega križa Novo mesto je ena od devetih organizacij v Sloveniji, ki izvaja takšen program socialne aktivacije, kot se strokovno imenuje. Prva skupina dvajsetih udeležencev je enajstmesečno usposabljanje, ki je potekalo od lanskega oktobra, pravkar uspešno zaključila. Šest se jih je zaposlilo, eden opravlja nacionalno poklicno kvalifikacijo, ena oseba nadaljuje s šolanjem in ena s programom rehabilitacije. Vsi so se osredotočili na pozitiven izhod iz lastne situacije in dosegli opazen uspeh na izbranih osebnih in kariernih področjih.

## KDO SE LAHKO VKLJUČI

Program bo na voljo do avgusta 2019. Vanj se lahko vključijo tisti, ki so stari do 49 let, so v zadnjih dveh letih vsaj dvajsetkrat prejeli denarno socialno pomoč ter imajo potrebo po pridobivanju novih znanj in veščin. Najpogosteje se vključujejo dolgotrajno brezposelne osebe, ki želijo v življenju doseči pozitiven premik. Glavna motivacija je morda sprva prejetje nagrade za udeležbo v programu, čez čas pa je medsebojno sodelovanje v skupini tisto, ki posameznika pritegne v aktivnosti pri iskanju novih poti. Program vodita strokovna vodja in pomočnica, zaposleni na Rdečem križu, sodeluje tudi socialna koordinatorica, ki spremlja udeležence in njihov napredek ter pomaga preskočiti tudi kakšno oviro.

## UDELEŽENCI KREPIJO ZNANJA IN VEŠČINE NA PETIH PODROČJIH

Partnerska organizacija Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma udeležence usposobi na področju kulinarike. Pod budnim očesom učiteljev Srednje šole za gostinstvo in turizem Novo mesto so vključeni v 240-urno usposabljanje in pridobivajo znanja in spretnosti, ki jim omogočajo pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) pomočnik kuharja ali natakarja.

Na voljo je tečaj ponovne uporabe in recikliranja tekstilnih izdelkov ter rabljenega pohištva. Izdelke, ki so jih naredili udeleženci, so stranke pohvalile kot lepe, ekološke in uporabne. Najbolj uspešni na tečaju so pridobili toliko znanja, da lahko opravljajo NPK s področja preoblikovanja tekstila.

Področje informacijsko komunikacijske tehnologije udeleženci spoznavajo pod strokovnim vodstvom usposobljenih mentorjev in v sodelovanju s Centrom srednjih šol Novo mesto.

Znanja, ki jih pridobijo na 70-urnem treningu angleščine, pridejo še kako prav tudi pri zaposlitvi in nadaljnjem izobraževanju. Pri izpopolnjevanju znanja slovenskega jezika je sodelovalo tudi Slavistično društvo Dolenjske in Bele krajine.

## SODELUJE TUDI ŠIRŠA LOKALNA SKUPNOST

Da lahko udeležencem ponudi pestre, zanimive in kakovostne vsebine, se Območno združenje Rdečega križa Novo mesto povezuje z organizacijami, podjetji in društvi v domačem okolju. Za korake

v podjetništvo so udeležencem na voljo mentorji Razvojnega centra Novo mesto. Nekateri so izkoristili priložnost in ob podpori Zdravstvenega doma ter mentorjev Rdečega križa izboljšali kakovost življenja z bolj zdravimi navadami in vedenji. Z vključevanjem v različne projekte in humanitarne akcije Rdečega križa, ki potekajo vse leto, so mnogi izgubili strah pred nastopanjem in okrepili samozavest. Pripravili so dobrodelni bazar za otroke ob novem letu, organizirali šivanje za otroke ob dnevu zemlje in v tednu Rdečega križa, obdarili otroke na letovanju, izvedli literarno kavarno ...



Izdelke, ki so nastali v eni izmed aktivnosti programa, so stranke pohvalile kot lepe, ekološke in uporabne.

NOVA SKUPINA UDELEŽENCEV JE Z DELOM ZAČELA OKTOBRA IN BO ZAKLJUČILA AVGUSTA 2019. ZAINTERESIRANI LAHKO POKLIČEJO OZRK NOVO MESTO (07 39 33 126) ALI PIŠEJO NA NOVO-MESTO.OZRK@OZRKS.SI. VSA USPOSABLJANJA SO ZA UDELEŽENCE BREZPLAČNA, SAJ JIH SOFINANCIRATA REPUBLIKA SLOVENIJA IN EVROPSKA UNIJA IZ EVROPSKEGA SOCIALNEGA SKLADA.

# ODPRAVA MOTNOSTI PITNE VODE S POSTOPKOM ULTRAFILTRACIJE

*Komunala Novo mesto izvaja službo oskrbe s pitno vodo na območju osmih občin, kjer upravlja z 860 km vodovodnega omrežja in približno 19.000 vodovodnimi priključki, prek katerih zagotavlja oskrbo za okoli 63.000 uporabnikov. Voda se zagotavlja iz 18 vodnih virov, iz katerih letno načrpamo 5,3 mio m<sup>3</sup> vode. Največji delež prispevata dva vodna vira, ki pa sta s stališča kakovosti nestabilna, saj vsako obilnejše deževje povzroči povišanje motnosti. Ker vodna vira poleg MO Novo mesto oskrbujeta še 6 sosednjih občin in zagotavljata oskrbo okoli 50.000 prebivalcem, je bilo nezadovoljstvo uporabnikov iz leta v leto večje. Mestna občina Novo mesto je imela v letu 2014 zaradi povišane motnosti 92 dni izdan ukrep obveznega prekuhavanja pitne vode in edina možna rešitev omenjene problematike je predstavljala izvedba vodarne s čiščenjem po postopku ultrafiltracije.*

## UVOD

Komunala Novo mesto izvaja službo oskrbe s pitno vodo na območju osmih občin, kjer upravlja z 860 km vodovodnega omrežja in približno 19.000 vodovodnimi priključki, prek katerih zagotavlja oskrbo za okoli 63.000 uporabnikov. Voda se zagotavlja iz 18 vodnih virov, iz katerih letno načrpamo 5,3 mio m<sup>3</sup> vode. Največji delež prispevata dva vodna vira (Jezero in Stopiče), ki pa sta s stališča kakovosti nestabilna, saj vsako obilnejše deževje povzroči povišanje motnosti. Vzrok motnosti so predstavljale koloidne raztopine zemljine, ki so v kritičnih obdobjih dosegle vrednosti med 20 in 50 NTU (normativ za pitno vodo je 1 NTU). Ker vodna vira poleg MO Novo mesto oskrbujeta še 6 sosednjih občin in zagotavljata oskrbo okoli 50.000 prebivalcem, je bilo tako nezadovoljstvo uporabnikov iz leta v leto večje in razmišljanje v smeri izboljšanja kakovosti vode prioriteta pri vlaganju v vodovodno infrastrukturo.

Če se malo vrnemo v zgodovino novomeškega vodovoda, lahko ugotovimo, da težave z motnostjo niso od včeraj, ampak da so se z njimi ukvarjali že od samega začetka oz. da je problematika stara več kot 100 let.

## ZGODOVINA NOVOMEŠKEGA VODOVODA

Prvi dokumentirani začetki o gradnji vodovoda v Novem mestu, takratnem Rudolfswerthu, segajo že v leto 1892. Želja se je začela uresničevati leta 1897, ko je takratno novomeško županstvo naslovlilo na deželni zbor Kranjske v Ljubljani prošnjo, ki se v zaključku citirano glasi: »Visoki deželni zbor naj sklene: vodovod za Novo mesto in za vasi Bršljin, Kandija, Šmihel, Žabja vas, Gotna vas, Idinščna spozna se za podjetje, katero se izvrši iz deželnih pripomočkov s pogojem, da prispevajo k stroškom v proračunjenem znesku 120.000 gld., državni melioracijski zaklad z najmanj štiridesetimi odstotki, udeleženci pa z dvajsetimi odstotki ter sklene dotični zakon.«

2. marca 1897 je državni zbor Kranjske pod predsedstvom deželnega glavarja Otona Detela prošnjo obravnaval in sprejel: »Deželni zbor priznava nujno potrebo vodovoda za Novo mesto–Šmihel–Stopiče ter izreka, da bo dežela to podjetje podpirala s 30 %, vse pa s pogojem, da prispeva država v smislu zakona z dne 30. junija 1884, št. 116. drž. zak. 40 % vseh stroškov.«



Prva stran zapisnika seje Deželnega zbora Kranjske, leto 1897 (vir: Komunala Novo mesto).

## Začetki oskrbe s pitno vodo v Novem mestu

Aprila leta 1900 se je začela gradnja vodovoda Stopiče–Novo mesto. Vodovod je bil načrtovan za 3.120 oseb, na osebo pa se je takrat računalo 100 l vode na dan. V navedenem številu so bili zajeti poleg Novega mesta še prebivalci vasi Črmošnjice, Gotna vas, Jedinščica, Šmihel in Bršljin z upoštevanjem 20 % rezerve za prirast prebivalstva. Predračunska vrednost investicije je znašala takratnih 320.000 kron. Gradnjo so financirali državni melioracijski fond v višini 48 %, Kranjski deželni fond v višini 30 % in mestna občina Novo mesto z 22 %. Mestna občina Novo mesto pa je bila dolžna po dogovoru sklenjenem med državnim melioracijskim fondom in Kranjskim deželnim fondom pokriti tudi prekoračitve. Ta je znašala okoli 13.000 kr. in tako je celotna



investicija stala 333.000 kron. Vodovod je bil dograjen avgusta 1903 in s prvim oktobrom istega leta predan v upravljanje mestni občini.

### Upravljanje vodovoda

Zgrajeni vodovod je po dogovoru med investitorji: Kranjskim deželnim fondom, Državnim melioracijskim fondom in občino Novo mesto, dobila v upravljanje občina Novo mesto. Ta ga je bila dolžna skladno z navodilom takratnega deželnega odbora primerno vzdrževati. Kot je razvidno iz poročil, je mestna občina to dolžnost na začetku zelo zanemarjala. Do leta 1925 občina ni imela zaposlenega niti stalnega paznika vodovoda, ampak je imela samo na črpališču v Stopičah nameščenega enega upokojenca. Do zaposlitve stalnega paznika leta 1925 je vodovod občasno po pogodbi vzdrževal Novomeščan Jakob Prežal. V letu 1925 je bil na zahtevo sanitetnega referenta pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani



Gradnja vodovoda v Novem mestu leta 1901 (vir: Komunala Novo mesto).

zaposlen stalni paznik vodovoda. Za upravljanje z vodovodom se je ustanovil poseben vodovodni odbor, pri mestni občini Novo mesto pa se je ustanovila vodovodna delavnica z dvema zaposlenima delavcema in enim stalnim strojnikom. Tudi za pobiranje vodarine občina ni imela posebnega uslužbenca. Prispevek za vodo so koristniki plačevali polletno na občinsko upravo oziroma jo je pobral davčni uslužbenec. Do leta 1924 je bilo poizkusno vgrajenih 10 vodomerov, ki pa se niso obnesli, ker je bila voda »umazana«. Ostalih 45 vodomerov, ki jih je imela mestna občina na zalogi, je ostalo nevgrajenih, čeprav je ing. Šturm kot vodovodni izvedenec v svojem poročilu leta 1924 priporočil vgradnjo vodomerov, da se tako prepreči nepotrebno "razlivanje" vode.

### PROBLEMATIKA MOTNOSTI

Da je bil problem s kakovostjo vode (motnostjo) zaznan že na samem začetku obratovanja vodovoda, je razvidno iz gornjega zapisa, prav tako pa o problematiki motnosti poroča zapis iz leta 1927, ki sanitarnemu referentu naroča, da preuči vzrok kalnosti pitne vode v Novem mestu in ali je takšna voda zdravju škodljiva.

Če je bil začetek prejšnjega stoletja z vidika razumevanja in tolerantnosti uporabnikov za motnost vode iz javnega vodovoda še do nekje razumljiv lahko za današnji čas ugotovimo, da je največjo težo nezadovoljstva uporabnikov nosila Komunala Novo mesto kot upravljavec vodovodnega omrežja. Praktično ob vsakem obilnejšem deževju smo s strani prizadetih uporabnikov prejeli reklamacije z zahtevki za znižanje računov ali za povrnitev posredno povzročene škode. Poleg motnosti, ki se je pojavljala na vodnih virih v času padavin, je težave povzročala tudi motnost, ki se je odlagala v cevovodih in ki se je pojavljala na pipah



Reklamacija uporabnika zaradi povišane motnosti (vir: Komunala Novo mesto).

uporabnikov, takrat ko je prišlo do izpraznitve in ponovnega polnjenja cevovoda (v primeru okvare) ali v primeru povečanih pretokov in posledično višjih hitrosti vode ob izpiranju vodovodnega omrežja.

### ODPRAVA MOTNOSTI

V letu 2007 je Komunala Novo mesto aktivno pristopila k reševanju problematike motnosti in se na osnovi preizkušenih tehnologij odločila za postopek ultrafiltracije vode, ki je edini zagotavljal stalno kakovost vode ne glede na vstopno motnost. V ta namen je bil izdelan projekt za izvedbo dveh vodarn na glavnih vodnih virih Jezero z izdatnostjo 160 l/s in vodarna Stopiče s kapaciteto čiščenja 60 l/s.

### Vodni vir Jezero

Vodno zajetje sestavlja dvanajst vrtin, izvrtanih v dno zbirnega vodnjaka, v obliki krožne pahljače z odmikom od vertikale 0 ° do 20 ° in globine med 60 in 70 m, ter zbirni vodnjak, svetlega premera Ø 2.000 mm in globine okrog 4,5 m, ki sega delno pod objekt črpališča. Kasneje (1987) so bile izvrtane še štiri dodatne vrtine, približno 5 m severno od zbirnega vodnjaka, ki so zajele še dodatne količine podzemne vode. Skupna izdatnost je v času izdelave dosegala 220 l/s, ki pa se je s časom znižala, tako da trenutno znaša okoli 160 l/s. Kakovost podzemne vode večino časa ni v skladu s pravilnikom o pitni vodi. Motnost v povprečju dosega 2 NTU in v času močnejših padavin presega vrednosti 10 NTU. Temperatura vode niha v mejah od 17 do 19 °C, odvisno od infiltracije meteorne vode. Tudi bakteriološka slika surove vode ne ustreza kriterijem za pitno vodo, pogosto je kontaminirana tudi s klicami fekalnega izvora.

### Vodni vir Stopiče

Vodni vir Stopiče sestavljajo dve površinski zajetji z izdatnostjo približno 50 l/s in dve vrtini, iz katerih se skupno črpa 25 l/s. Kakovost podzemne vode v vodarni Stopiče večinoma ustreza pravilnikom o pitni vodi. V času izdatnejših padavin ali taljenja snega sta problematični predvsem površinski zajetji obeh kraških vodnih zajetij. Motnost vode, ki se v teh razmerah pojavlja približno 4–6 ur po pričetku padavin in traja še nekaj dni, lahko preseže stopnjo 50 NTU. Motnost v vodi se občasno pojavlja tudi v vodi iz vrtin, vendar samo po ekstremno dolgotrajnem in močnem deževju, trajajočem več kot 5 dni ali močnem taljenju snega, vendar ne preseže vrednosti 10 NTU. V takih primerih traja čiščenje motnosti od nekaj ur do maksimalno 5 dni, kar je predvsem odvisno od vremenskih pogojev.

## Gradnja vodarn

Izgradnja vodarn se je pričela v začetku leta 2016. V sklopu izvedbe je bila izvedena gradnja novega dela vodarne in celotna rekonstrukcija starega objekta iz leta 1974. Posebnost izvedbe je bila v tem, da je ves čas izvajanja del črpališče nemoteno delovalo, ker črpališče Jezero nima rezervnega vodnega vira. Vse zaustavitve in prevezave so se izvajale v nočnem času, ko je bila poraba najmanjša in motnje pri oskrbi najmanj moteče.

Vodarna je pričela s poizkusnim obratovanjem 15. 9. 2016 in od pričetka delovanja filtracije vse do danes ni bilo potrebno prekuhavanje kot posledica povišane motnosti.

### Delovanje vodarne

Na obeh vodnih virih je bila uporabljena enaka tehnologija čiščenja vode, ki je vključevala predčiščenje z aktivnim ogljem (GAC) in končno ultrafiltracijo (UF). V nadaljevanju se bom opredelil na opis vodarne Jezero, saj je enaka tehnologija in način delovanja uporabljen tudi v vodarni Stopiče.

Čiščenje vode poteka v naslednjih fazah:

- zajem vode s črpalkami in dvig tlaka, da je primeren za postopek filtracije (2 bara),
- čiščenje z aktivnim ogljem (GAC),
- čiščenje s koagulacijo (samo v izrednih razmerah, dodajanje flokulanta  $FeCl_3$ ),
- ultrafiltracija (UF),
- dezinfekcija (Cl) in
- povratno izpiranje in čiščenje aktivnega oglja in UF filtrov.

Čiščenje vode poteka v zaporedno vezanem sistemu tako, da je pretok na vseh točkah linije enak oz. je pretok vstopnih črpalk enak vtoku v rezervoar čiste vode. Pretok vstopne črpalke je krmiljen s frekvenčno regulacijo, ki regulira pretok med 40 in 160 l/s. Tlak za črpalkami je nekaj višji od 2 barov in je enoten v celotnem sistemu čiščenja vode.

### Čiščenje z aktivnim ogljem (GAC)

Surova voda se črpa v tlačne posode z aktivnim ogljem, kjer se izvede prva faza čiščenja. Filtriranje poteka prek filtrov z aktivnim ogljem z veliko površino (Norit GAC 830 W), ki adsorbirajo spojine, kot so organske spojine, pesticide, detergente, spojine, ki povzročajo neustrezen vonj in okus vode ipd. Tovrstno aktivno oglje je proizvedeno s parno aktivacijo oglja in je zaradi njegove izredno visoke trdote primeren za toplotno reaktivacijo aktivnega oglja. Norit GAC 830 W je skladen z evropskim standardom EN 12915 in je tako ustrezen za pripravo pitne vode. Filtracija surove vode poteka prek petih GAC filtrov s površino 11,3 m<sup>2</sup> ter volumnom aktivnega oglja 26 m<sup>3</sup>. Pri maksimalnem pretoku (32 l/s) je hitrost filtracije 10,2 m/h in kontaktni čas 13,5 minut. Izpiranje filtrov v povratni smeri se izvaja enkrat na približno 14 dni, perioda pa se spreminja v odvisnosti od stopnje motnosti surove vode in posledične zasičenosti filtra.

### Čiščenje z koagulacijo

Pred vstopom na ultrafiltracijo med predfiltri in UF linijo je nameščena "in-line" koagulacija, kjer se neposredno v cev pred statičnim mešalom dodaja 40 % raztopina  $FeCl_3$  z namenom tvorjenja mikrokosm, ki vežejo dispergirane delce, odstranjujejo motnost vode, odstranjujejo raztopljene organske snovi in adsorbirajo celotni organski ogljik. Za mešanje se izkorišča tok vode, ki se vrtniči po valjastem kontaktnem rezervoarju. Za tvorbo kosmov je pred vsako linijo nameščen kontaktni rezervoar s cilindrično višino plašča 2,5 m in premerom 1,1 m. Kontaktni čas, ki je na voljo za tvorbo mikro kosmov, znaša minimalno 1 minuto. Ta čas zadošča, da se motne snovi in

organske substance vežejo na kosmiče, je pa prekratek, da bi se tvorili večji kosmiči, ki bi povzročali zamašitev kapilarnega preseka membran. Med izvajanjem koagulacije je pomembno, da ostanki kovinskih soli v filtratu ne presegajo 1 % dodatnih koncentracij in v nobenem primeru ne smejo presežati morebitno podanih MDK (npr. mejnih dovoljenih koncentracij za pitno vodo). Učinkovitost odstranjevanja raztopljenih organskih snovi ob dodajanju  $FeCl_3$  je med 55 in 90 %. Z dodajanjem  $FeCl_3$  oborimo raztopljene organske snovi, ki se ne filtrirajo čez UF linijo in se kasneje povratno izperejo iz UF membran. Prednost odstranjevanja raztopljenih organskih snovi je, da po kasnejši dezinfekciji s klorovimi spojinami ne prihaja do nastanka halogeniranih organskih snovi v vodi. Nastali neželeni stranski produkti kloriranja vode z vsebnostjo raztopljenih organskih snovi so organske spojine, med njimi je najbolj znan trihalometan (THM).

### Čiščenje z ultrafiltracijo (UF)

Zadnja faza čiščenja se izvaja s postopkom ultrafiltracije (UF), v katerega so vgrajeni 4 moduli, vsak s kapaciteto čiščenja 40 l/s oz. skupno količino 160 l/s. Ultrafiltracija (UF) je vrsta membranske filtracije, pri kateri sile hidrostatičnega pritiska potiskajo tekočino skozi polprepustno membrano. Suspendirane trdne snovi in topljenci z visoko molekularno maso so zadržani, voda in nizkomolekularni topljenci pa potujejo skozi membrano. V napravi za pitno vodo se ultrafiltracija uporablja za odstranjevanje delcev in makromolekul iz surove vode za proizvodnjo pitne vode. Membrana in njena nosilna konstrukcija je izdelana iz polietersulfona (PES). PES polimer je modificiran na takšen način, da so membrane hidrofilne. Povečana hidrofilnost membran zmanjša absorpcijo organskih snovi, kar posledično vodi v boljše delovanje UF z manjšim nabiranjem organskega materiala na membranah – prepustnost membrane je boljša zaradi manjšega prekritja membran z organskimi snovmi. Delci velikosti okoli 0,01 mikrona se 100 % odstranijo iz vode. Meritve motnosti vode po ultrafiltraciji običajno prikazujejo le vrednosti šuma ozadja instrumenta, običajno 0,01–0,02 NTU. Multipore ultrafiltrirne membrane zanesljivo odstranjujejo vse delce, bakterije in viruse iz različnih vodnih virov, tudi v primeru nihanj kakovosti surove vode.

## ZAKLJUČEK

Omenjena investicija, ki je bila izvedena v okviru Kohezijskega projekta »Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju osrednje Dolenjske«, je uspešen projekt ne glede na zaplete, ki so ga spremljali in kot povečini spremljajo vsak večji gradbeni projekt. Problematika motnosti vode iz »pipe« je Dolenjce spremljala od samega začetka vodovoda in je bila praktično povsem normalno stanje, na katerega se skozi čas navadiš in se mu prilagodiš. Tako ni bilo nič nenavadnega, da so ob vsakem deževju na »Komunali« zvonili telefoni v vprašanji, ali je voda še pitna in če je že potrebno prekuhavanje. Kaj pomeni prekuhavanje vode in kakšne težave povzroča najbolj vedo v velikih obratih za pripravo hrane in vrtcih, kjer ni bilo možno zagotavljati priprave živil po predpisanem HACCP postopku. Zato je zagon vodarne in neposredni učinek čiščenja vode takoj zaznalo 50.000 uporabnikov, in ker je voda prepletena z našim bivanjem in velik del vseh nas ni vseeno, kaj popijemo. Če pogledamo na pridobitev tudi s te plati, je to naložba v zdravje in prav gotovo tudi v višjo kakovost bivanja.

## LITERATURA IN VIRI

- Arhiv Komunale Novo mesto
- Esotech, d. d., Velenje, Navodila za vzdrževanje in obratovanje, avtorja Urška Dermol in Boštjan Žigon



# SODOBEN NAČIN ŽIVLJENJA POVZROČA ŠTEVILNE ODVISNOSTI

Društvo Srečanje izvaja brezplačno svetovanje za vse, ki imajo težave z različnimi odvisnostmi, na primer z odvisnostjo od prepovedanih drog, alkohola, iger na srečo, računalnika ali telefona, odnosov, nakupovanja, hranjenja ... V program se lahko vključijo tudi vsi ostali, ki bi radi dosegli spremembe v osebnem, družinskem in profesionalnem življenju (glede vzgoje, partnerskih odnosov, stisk v službi).

Sodoben način življenja žal odpira vrata številnim kemičnim in vedenjskim odvisnostim, ki so posledica nagnjenosti celotne družbe k hitrim in močnim užitek. Zato je zelo pomembno, da družba ustvarja in podpira tudi različne programe pomoči. Da se lahko v naš program brezplačno vključijo vsi, ki ga potrebujejo, gre zahvala sofinancerjema Mestni občini Novo mesto ter Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

## SVETOVANJE NE POTEKA SAMO V PISARNI

Pri svetovanju se z ljudmi pogovarjamo na njim razumljiv način, njihove zapletene psihosocialne situacije jim pomagamo razumeti v jeziku vsakodnevnega življenja in osebnih izkušenj. Predvsem z odvisniki od prepovedanih drog se poleg v pisarni srečujemo tudi na ulicah Novega mesta, kjer skozi terensko delo iščemo stik z njimi in

jih spodbujamo k spremembam v načinu življenja. Prihajamo tudi v slovenske zapore, kjer odvisnim občanom nudimo oporo, da ne bi po prestani kazni nadaljevali s svojim neuspešnim načinom življenja. Vsem zasvojenim, ki so svojo odvisnost že razrešili, pa nudimo podpirne razgovore za ohranjanje in krepitev samostojnega ter neodvisnega življenja.

## MLADE UČIMO, KAKO OBLIKOVATI ŽIVLJENJE BREZ ZASVOJENOSTI

Izvajanje programa koordinira Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zasvojenosti Novo mesto (LAS), zato del programa izvajamo v obliki preventivnih predavanj in delavnic po vseh novomeških osnovnih in srednjih šolah. Mlade učimo zdravega življenjskega sloga in pozitivnih odločitev za oblikovanje življenja brez zasvojenosti. S tem želimo že od leta 2002 zajeziiti val različnih odvisnosti sodobnega življenja. Preventivo izvajamo tudi za starše, učitelje in druge interesne skupine.

## USPEH JE ŽE TO, DA SE LJUDJE ODLOČIJO ZA POMOČ

Uspeh našega programa se da meriti samo skozi število tistih, ki so se rešili zasvojenosti, saj marsikdo tudi po več letih pade nazaj v vrtnice odvisnosti. Merodajno je tudi, koliko se jih sploh vključi. Program

smo predvsem ljudje. Če občani začutijo, da smo jim lahko blizu v njihovih stiskah, nas lažje poiščejo in se nam zaupajo. Zato si štejejo v strokovni in osebni privilegij, kadar nas izberejo začasne sopotnike pri iskanju bolj uspešnega načina življenja.

## ZA OBČANA V STISKI SKRBI CELA MREŽA

Z odvisnostjo od drog se poleg nas na novomeškem območju ukvarja tudi svetovalna pisarna Društva Projekt Človek, v okviru zdravstva pa Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog. Na področju alkoholizma delujeta Klub zdravljenih alkoholikov in skupina Anonimnih alkoholikov (AA). Občani se lahko ob različnih stiskah obrnejo tudi na druge lokalne organizacije. Pomembno je, da smo organizacije z različnimi programi med seboj povezane in zato hitro odzivne. Pri tem zelo pomaga mreža LAS, v katero smo vključene.

### SVETOVANJE IN PREVENTIVA OB RAZLIČNIH OBLIKAH ZASVOJENOSTI

Svetovalna pisarna LAS deluje na Rozmanovi ulici 10 v Novem mestu, od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro. Naročite se na 051 367 497 (Toni Kočevar).

> Simona Lovšin in Primož Malenšek, Društvo življenje brez nasilja

# NA NASILJE SE JE TREBA VEDNO ODZVATI

Ljudje težave v zvezi z nasiljem sprva rešujejo sami. Toda prej ali slej se znajdejo na točki, ko sami niso več kos situaciji in potrebujejo pomoč. Ni treba, da se žrtev nasilja sama spopada z izzivi, išče informacije, se zapleta in vrti v krogu. Zato je tu Društvo življenje brez nasilja – vir moči, znanja in spodbude na poti k spremembi. Vse naše oblike pomoči so za vas brezplačne.

## SVETOVALNICA ZA ŽRTVE NASILJA


Svetovalnica je namenjena vsem, ki doživljajo kakršnokoli obliko nasilja v

partnerskih odnosih, v družini, na delovnem mestu in med vrstniki ali pa so nasilje preživeli v preteklosti in potrebujejo pomoč pri odpravljanju posledic. Za vključitev v program je potrebna le prostovoljna odločitev in stik z nami.

Vse se začne s sočutnim pogovorom med strokovno delavko in osebo, ki potrebuje pomoč. Oseba o sebi pove le tisto, kar želi, in lahko ostane anonimna. Naša naloga je, da jo poslušamo, ji svetujemo in jo podpiramo pri spreminjanju situacije. Poleg pogovora pri nas dobi različne informacije,

pomoč pri izpolnjevanju dokumentov, spremstvo v različne ustanove, vsak torek pa se srečuje skupina za pomoč ženskam z izkušnjo nasilja.

Nekateri dosežejo svoj cilj po enem obisku, nekateri hodijo k nam celo leto in teh je vse več. Večinoma gre za spremembe na različnih področjih. Oseba prekine nasilje, predela izkušnjo nasilja, si finančno in materialno opomore, se kaj novega nauči, dobi nove prijatelje, se reši dolgov, si najde službo in stanovanje, zgradi samozavest, se osvobodi strahu pred povzročiteljem



nasilja, izboljša odnos do sebe in odnose z bližnjimi ter zaživi srečno, varno in zadovoljno.

Večina uporabnikov ostane z nami v stiku tudi po tem, ko težavo rešijo. Pri nekaterih se pojavijo nove težave in se vnovič vključijo ali pa k nam napotijo svoje znanke s težavami ... Pri večini se situacija izboljša do te mere, da zaživijo varno (brez nasilja), sploh pri tistih, ki so vključeni dalj časa. Žal so situacije, povezane z nasiljem, večinoma zelo zapletene, zato je potrebno več časa, vztrajnosti in moči, da se razrešijo. V našem programu imamo kar nekaj lepih zgodb o uspehu, nekatere pa se še odvijajo.

#### VARNA HIŠA

V varni hiši sprejemamo ženske, matere in njihove otroke, ki doživljajo kakršnokoli obliko nasilja (psihično, fizično, spolno ...) in se želijo umakniti od povzročitelja nasilja. Začasno se nastanijo na varni tajni lokaciji, kjer povzročitelj nasilja ne more do njih. Tako pridobijo potreben čas, mir in podporo, da začnejo urejati svoje življenje. Pred sprejemom v program z njimi opravimo uvodni razgovor in jim predstavimo

potek življenja v varni hiši. Ko se vselijo, jim je na voljo tudi vsa strokovna pomoč pri prizadevanju za samostojno in kakovostno življenje brez nasilja.

Ženskam pomagamo pri pisanju vlog, dopisov, jih spremljamo pri vseh postopkih na ustanovah, pomagamo pri urejanju materialnih in finančnih težav ... V hiši potekajo tudi različne dejavnosti, ženske spletejo prijateljske vezi, si med seboj pomagajo, veliko se pogovarjajo ...

Naš cilj je, da prekinejo krog nasilja, povečajo svojo varnost, zmorejo skozi postopke, povezane z njeno situacijo, dobijo nova znanja za neodvisno in samostojno življenje, vnovič zgradijo svojo samozavest, si povrnejo dostojanstvo ter zmanjšajo možnosti, da se spet ujamejo v uničujoče odnose. Statistika s področja nasilja nad ženskami in otroki namreč kaže, da se žrtve večkrat vračajo nazaj k nasilju in nasilnim partnerjem, možem ter očetom otrok. Zato je naš program uspešen, ko se uporabnica varne hiše toliko okrepi, da ob strokovni pomoči programa, ustanov in ob pomoči ljudi okoli sebe uredi svojo življenjsko situacijo in s tem omogoči boljše prihodnost sebi in svojim otrokom.

**Svetovalnica** je odprta vsak delovnik (pon.–čet.: med 8. in 16. uro, pet.: med 8. in 14. uro). Lahko nas obiščete v pisarni na Ulici talcev 2 v Novem mestu ali v Metliki v Naselju Borisa Kidriča 9 (vsako sredo med 9. in 16. uro). Lahko pa nas pokličete na 031 696 389 ali nam pišete na [svetovalnica.nm@gmail.com](mailto:svetovalnica.nm@gmail.com).

Z **Varno hišo Novo mesto** stik vzpostavite vsak delovnik med 9. in 14. uro na številkah 07 33 26 895 in 031 393 614 ali preko e-pošte [varnahisa.nm@gmail.com](mailto:varnahisa.nm@gmail.com).

#### Tri razlike med varno hišo in svetovalnico

Varna hiša je namenjena le ženskam in otrokom, svetovalnica pa tudi moškimi žrtvam nasilja. V varni hiši ženske in otroci določen čas stanujejo, v svetovalnico uporabniki pridejo po dogovoru. Lokacija varne hiše je skrita, lokacija svetovalnice je znana.

> Dr. Milena Kramar Zupan, direktorica Splošne bolnišnice Novo mesto



## VAS ZANIMA REALNOST NOVOMEŠKE URGENCE?

Namesto 44.000 predvidenih obravnav bolnikov na urgentnem centru naše bolnišnice na leto beležimo kar 60-odstoten porast: 69.000 obravnavanih bolnikov v letu 2017. Urgentni center kot servis za urgentne storitve občanov MONM mora poleg pacientov Dolenjske in Bele krajine prežvečiti ne samo porast le-teh, ampak še tiste iz območja Posavja, kočevske in delno posavske regije. Naš center tako pokriva največje geografsko območje v državi. K nam pridejo lažje, kot da čakajo ure in ure na ljubljanski urgenci; Posavci denimo pridejo, ker enostavno nimajo vseh naših dejavnosti, kot je kompletna diagnostika.

Zaradi zmanjšane dostopnosti do izbranega zdravnika v zdravstvenih domovih, zaradi dolgih čakalnih vrst, kot tudi zato, ker je priti na urgenco enostavneje in hitreje, opažamo priliv nenujnih pacientov, ki prihajajo zaradi bolečin v žrelu, navadnega prehlada, zmernih bolečin v križu ali rahlo vročino. Tovrstni pacienti s

svojim neodgovornim ravnanjem povzročajo težave v sistemu delovanja nujno medicinske pomoči oziroma urgence in potencialno škodujejo tistim, ki nujno medicinsko pomoč potrebujejo. Poleg tega imamo v bolnišnici na letnem nivoju skoraj milijon evrov izgube v urgentnem centru, saj nam zdravstvena blagajna plača storitve le za načrtovanih 44.000 bolnikov. Zato pozivamo vse občane oziroma bolnike, da v primerih akutnih nenujnih obolenj, kot so prehladi, virusi, angine, bolečine v križu itd., za svoje zdravstvene težave poiščejo pomoč pri svojih izbranih osebnih zdravnikih.

Urgentni centri so zares dober servis občanom za urgentna obolenja, saj življenjsko ogroženim bolnikom na enem mestu nudijo takojšnjo nujno medicinsko pomoč. Na enem mestu bolniki dobijo kvalitetno oskrbo zdravnikov različnih specialnosti in znanj, enako tudi ostalega zdravstvenega kadra, kar je izjemno pomembno

za kakovostno, varno in pravočasno zdravstveno oskrbo. Nedopustno pa je, da neurgentni bolniki onemogočajo dostopnost do nujne medicinske pomoči, urgentnim, to je življenjsko ogroženim bolnikom.

Smo pa od letošnjega avgusta v naš bolnišnici še prijaznejši do naših bolnikov, saj jim je na voljo dodatnih 66 parkirnih prostorov v neposredni bližini glavnega vhoda v bolnišnico, kjer so do sedaj parkirali zaposleni. Tako smo rešili dolgoletni problem pomanjkanja parkirnih mest za uporabnike naših storitev. Skupaj je sedaj obiskovalcem bolnišnice na voljo 186 parkirnih prostorov, medtem ko so zaposleni preusmerjeni na parkirišča med upravno stavbo, bolnišnično restavracijo in zdravstvenim domom. Naložba, vredna 400.000 evrov, ima še eno novost, in sicer dodatno blagajno, ki bo v septembru nameščena pri glavnem vhodu v bolnišnico, poleg kovancev pa bo sprejemala tudi bankovce.



# DOBRODOŠLI V VEČGENERACIJSKEM CENTRU

*Lansko leto sta se januarja v Novem mestu odprla dva večgeneracijska centra. Prvi se imenuje Skupaj, drugi Marela. V obeh se obiskovalci različnih generacij družijo, širijo svoja poznanstva, se brezplačno izobražujejo in ostajajo aktivni in vključeni tudi, če jim različne življenjske okoliščine to onemogočajo.*

Večgeneracijska centra Skupaj in Marela sta dva od petnajstih v Sloveniji, oba pa poleg novomeške oskrbujeta še nekaj drugih občin regije Jugovzhodna Slovenija. Prebivalci teh občin se v številne aktivnosti vključijo na lastno željo in brezplačno, saj delovanje takšnih centrov do leta 2021 sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropski socialni sklad. Mestna občina Novo mesto pa zagotavlja brezplačne prostore in del sredstev za delovanje obeh centrov. Bistvo obeh centrov je bogastvo raznolikosti: vključevanje, izobraževanje ter medkulturno in medgeneracijsko povezovanje.



Foto: arhiv RIC

## VEČGENERACIJSKI CENTER SKUPAJ

*Vključene občine:* Novo mesto, Šmarješke in Dolenjske Toplice, Straža, Škocjan, Kočevje, Sodražica in Kostel

*Izvajalec:* Razvojno izobraževalni center Novo mesto in partner Ljudska univerza Kočevje

*Informacije:* mag. Gabi Ogulin Počrvina, vodja projekta, 05 907 57 10, 031 329 567 [gabi.ogulin.pocrvina@ric-nm.si](mailto:gabi.ogulin.pocrvina@ric-nm.si), <http://vgc-skupaj.si/>

**Kaj ponuja:** vsem generacijam občanov Novega mesta so na voljo brezplačne dejavnosti s področij osebnostne rasti, družinske pismenosti, preventivnih

zdravstvenih tem, ročnih spretnosti, računalništva, uporabe pametnih telefonov, učenja tujih jezikov, usposabljanja za iskanje zaposlitve itd. V času šolskih počitnic so otrokom na voljo brezplačne počitniške aktivnosti.

V dveh dnevnihih centrih v prostorih RIC-a in v Kočevju se lahko občani družijo, berejo revije in knjige, gledajo televizijske oddaje, prejmejo informacije, izmenjujejo izkušnje in znanja. Dnevni center v prostorih RIC-a je odprt vsak delovnik od 8.00 do 19.00. Sodelovanje s šolami in prostovoljci omogoča nudenje učne pomoči otrokom in pomoči posameznikom pri vključevanju v različne aktivnosti, denimo organizirano obiskovanje različnih prireditev, spremstvo. Ob tej priložnosti vabimo vse, ki imate voljo, znanje in čas in bi kot prostovoljci želeli pomagati tistim, ki pomoč najbolj potrebujejo.

V aktivnosti dnevnega centra se je do danes vključilo skoraj 1400 oseb iz Novega mesta in okolice, do konca septembra 2021 pa se jih bo še predvidoma 3000.

Spremljajte objave na spletnem portalu <http://vgc-skupaj.si> ali spletni strani

RIC-a ter preko zloženek, ki so dostopne na javnih mestih.

»Otroci so v Večgeneracijskem centru Skupaj aktivno in kvalitetno preživeli počitniški teden v juliju. Izvajalci so vložili veliko truda, skrbi in energije v skupne ure druženja z otroki. Zaradi majhne skupine so bili otroci zadovoljni z individualnim pristopom in osebnim odnosom, ki se je v enem tednu spletel med izvajalci in otroki. Vsak dan posebej so bili navdušeni nad aktivnostmi, zadovoljni z doživetji ter polni idej za nova ustvarjanja.« Mateja Maras, mamica otrok, udeleženih v počitniških delavnicah

## MARELA – VEČGENERACIJSKI CENTER DOLENJSKE IN BELE KRAJINE

*Vključene občine:* Novo mesto, Metlika, Črnomelj in Trebnje

*Izvajalec:* Slovenska filantropija ter partnerja CIK Trebnje in DRPD Novo mesto

*Informacije:* Andreja Luštek, 07 39 39 277, 041 274 479, [andreja.lustek@gmail.com](mailto:andreja.lustek@gmail.com)

**Kaj ponuja:** V Novem mestu je center odprt predvsem za ranljive skupine prebivalcev, kot sta priseljenci in Romi. Aktivnosti so namenjene zlasti mladim in ženskam.

Aktivnosti potekajo na treh lokacijah: 1x tedensko v romskih naseljih Brezje in Jedinščica ter vsak dan od 9. do 17. ure v centru mesta na Rozmanovi ulici 30.

Mladim Romom in priseljencem zagotavljamo učno pomoč in učenje slovenskega jezika, da bi se bolje

vklučili v šolo. Spodbujamo jih k zdravemu življenjskemu slogu, zdravi spolnosti, obvladovanju stresa in nasploh h kakovostnemu preživljanju prostega časa preko ustvarjalnih, kuharskih in šiviljskih delavnic, športa, družabnih iger, IKT delavnic ...

Romskim ženskam je na voljo: razvijanje socialnih, zdravstvenih, kulturnih, komunikacijskih, zaposlitvenih in finančnih kompetenc.

Priseljence se lahko vključijo v učenje slovenskega jezika, ki poteka za mizo

in skozi različne aktivnosti. Vključujejo se v kuharske delavnice, šolo za starše, seznanjajo se z gospodinjstvi, triki, šivanjem, zdravstveno preventivo, pridobivajo IKT veščine in veščine za iskanje zaposlitve. Cilj programa je, opolnomočiti ženska do te mere, da bodo same kos vsakodnevnim izzivom, na primer sodelovanju na govorilnih urah, pogovor z učiteljem, obisk zdravnika ... Poleg skupinskih aktivnosti je ključen tudi individualen pristop v obliki svetovanja, informiranja in pomoči pri urejanju življenjskih situacij.

Andreja Luštek, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto

## DNEVNI CENTRI ZA OTROKE Z MANJ PRILOŽNOSTMI

*Otrok ne more vplivati na to, kakšne narodnosti je, kako izobraženi so njegovi starši in v kakšni finančni kondiciji je njegova družina. Vse to pa zelo vpliva na njegove možnosti in tudi na to, kako ga sprejemajo vrstniki in ostalo okolje. Kako ga sprejema okolica, pa zelo vpliva na njegovo samozavest, počutje in posledično vedenje ter uspeh. Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto skrbi za to, da se tudi najbolj odrinjeni otroci počutijo sprejete in dosejajo vse boljše rezultate.*

Romski otroci in otroci mnogih priseljencev so predvsem zaradi slabega znanja slovenskega jezika ter slabšega ekonomskega in izobrazbenega položaja njihovih družin prikrajšani za marsikaj, kar je njihovim vrstnikom samoumevno: nimajo razvejane mreže prijateljev, ne udeležujejo se izvenšolskih dejavnosti in tudi ne ostalega dogajanja. Obstaja velika nevarnost, da izpadejo najprej iz šolskega sistema, nato pa še iz vseh ostalih sistemov, ki obvladujejo otroštvo in mladost. To za družbo dolgoročno pomeni eno težavo več – ki pa je povsem nepotrebna, saj jo je mogoče preprečiti. Skozi različne aktivnosti lahko okrepimo njihov položaj in vlogo ter prispevamo k njihovi učinkovitejši in večji družbeni vključenosti.

### ŽIVAHNA ROZMANOVA ULICA 30

Dnevni center na Rozmanovi ulici obiskuje skupaj več kot 130 otrok, pretežno so iz bivših jugoslovanskih republik, prednjači Kosovo. Vsak delovni dan jih pride po 40 do 50, ker si to želijo, saj jim je med 11. in 18. uro na voljo vse, kar potrebujejo: individualna učna pomoč, učenje

slovenskega jezika, skupinske aktivnosti za preživljanje prostega časa, skozi katere hkrati pridobivajo številne veščine (socialne delavnice, ustvarjalne delavnice, športne in družabne igre, glasbene in plesne delavnice, kuharske delavnice, tematske delavnice spoznavanja različnih poklicev, obiski kulturnih prireditev, nastopi na kulturnih prireditvah ...)



### ROMSKI OTROCI V ŠOLO Z DOMAČIMI NALOGAMI

V romskih naseljih Brezje in Jedinščica organiziramo program za skupaj več kot sto otrok. Tudi njim je na voljo učna pomoč, učenje slovenščine, aktivnosti za večjo vključenost, zdrav življenjski slog in kakovostno preživljanje prostega časa. Dnevna centra sta v obeh naseljih odprta vsak delovni dan po 4 do 5 ur, rezultati pa so čedalje boljši. Osnovne šole sporočajo, kako viden napredek opažajo pri otrocih – med drugim že nekaj časa redno prihajajo k pouku z narejenimi domačimi nalogami, utrjeno snovjo za preskuse znanja ...



> Nina Štampohar, Zavod Novo mesto

# MUZIKA EKLETIKA ZA VSE GLASBENE NAVDUŠENCE

Za glasbo pravijo, da je univerzalna govorica sveta, ki je v svoji izraznosti raznovrstna in predvsem večpomenska. V nizu koncertov, ki smo mu v Zavodu Novo mesto dali ime MUZIKA EKLETIKA, vas bomo tudi v novi sezoni popeljali skozi številne glasbene sloge, ki stojijo vsak zase, a hkrati zrejo čez planke in se povezujejo. Koncertni cikel **Muzika eklektika**, s katerim smo bili uspešni tudi na razpisu Ministrstva za kulturo in je bil cikel prepoznani kot eden najboljših v Sloveniji, s tem pa je dobil tudi 4-letno finančno podporo ministrstva, je zaokrožena in kontinuirana serija koncertnih dogodkov raznovrstnih glasbenih slogov, od tradicionalnega in sodobnega jazz-a, različnih alternativnih glasbenih zvrsti pa vse do šansona, kantavtorske glasbe in glasb sveta. V sklopu cikla **Muzika eklektika** v sezoni 2018/2019 Zavod Novo mesto ponuja osem koncertnih večerov, ki bodo v dveh delih: od septembra do decembra ter od januarja do maja. Novost prihajajoče sezone je bila možnost nakupa **kartice Muzika eklektika**, ki je prinesla prihranek in vrsto ugodnosti za vseh osem koncertov. In kako je zasnovana Muzika

eklektika? Za nami je koncert dua SILENCE, ki je bil zelo uspešen in je zadovoljil glasbeno žejo po vrhunskosti, naslednji koncerti do konca leta pa so še:

- **petek, 16. november 2018**

**CONTAINER DOXA: DRE HOČEVAR, ŽIGA MURKO, BOŠTJAN SIMON, DOMEN GNEZDA, DOMEN BOHTE, TINE GRGUREVIČ IN MATIC STERLE**

Container Doxa je zasedba uveljavljenih slovenskih kreativcev, ki jih vodi Dre Hočevar in so poskrbeli za izviren glasbeni izdelek, ki ga pri nas še nismo slišali. Skozi ustvarjalno raziskovanje znotraj jazz-a, hiphopa in elektronike ter neobremenjenosti s pravili je nova plošča *Less Than Nothing* prava svežina v slovenski ustvarjalnosti.

- **petek, 21. december 2018**

**VRUJA & RUDI BUČAR: VEČER ISTRSKE GLASBE IN PRIPOVEDI**

Alenka Kranjac, vokal, daska, boben / Marino Kranjac, vokal, violina, dude,



mandola, mandolina, sopele, kitara / Peter Kaligarič, harmonika / Gabrijel Križman, vokal, kitara, mandola, flavta / Niki Germovšek, violina / Gorast Radojevič, bajs, električni bas / Veronika Vižintin, kahan

V decembrskem prazničnem ozračju se bo prvi del cikla zaključil s koncertom istrske glasbe v izvedbi zasedbe Vruja, ki nadaljuje tradicijo glasbenih skupin iz slovenske Istre, ki so v zadnjih desetletjih pustile globoko sled v poznavanju in popularizaciji istrskega glasbenega izročila. Gost večera bo Rudi Bučar, slovenski kantavtor, folk rock glasbenik in poustvarjalec istrske glasbene zapuščine.

> Nina Štampohar, Zavod Novo mesto

# GLEDALIŠKA JESEN V KULTURNEM CENTRU BO POLNA SMEHA!

Ko se narava obrne v svojo mirno polovico leta, ko mine poletje in je tu jesen, se začne živahno dogajanje v Kulturnem centru Janeza Trdine. In prav je tako. Poletje je čas za zunanje dejavnosti, prosti čas preživljamo v naravi, si polnimo baterijo na svežem zraku. September prinese ustaljen ritem s šolskimi in službenimi obveznostmi, šport najde svoje zavetišče (tudi) v dvoranah, takrat pa na stečaj odpremo svoja vrata tudi v gledališko in glasbeno ter plesno umetnost mi, ki smo s svojim poslanstvom tu že več desetletij – Kulturni center Janeza Trdine ima vse do konca leta že načrtan bogat gledališki program.

Gledališko sezono 2018/2019 začinjamo s poklonom učiteljem in profesorjem ter vzgojno-varstvenim delavcem. Že tradicionalno namreč SVIZ-ovci pri nas obeležujejo

svetovni dan učiteljev (5. oktober), ko ta dan obeležijo tudi z ogledom predstave v kulturnem centru. Tokrat si bodo 4. 10. in 5. 10. ogledali dve komediji, za kateri so

na voljo tudi vstopnice za vse željne smeha: v četrtek, 4. 10., vas tako vabimo na monokomedijo Willyja Russlla ŠTEFKA VALENTIN (MG Ptuj), komično dramo o



Foto: Boštjan Pucelj

slehnici srednjih let, ki znova odkrije neizmerno ljubezen do življenja, glavno vlogo pa odigra Zvezdana Mlakar. V petek, 5. 10., pa bo na ogled monokomedija avtorjev Marka Pokorna in Borisa Kobala PISMO ROSNO! VSEGA JE

KRIV POŠTAR ... v produkciji Špas teatra. V komični osebni izpovedi poštarja, ki se pri svojem delu srečuje z nešteto zanimivimi in neverjetnimi zgodbami blesti Boris Kopal. Prva predstava letošnjega Gledališkega abonmaja Zavoda Novo mesto je sodobna drama in komedija TRI ŽENSKE, ki jo je napisal Vinko Möderndorfer (PG Kranj), govori pa o iskanju sreče v nakupovalnih središčih in absurdnosti potrošništva kot



Foto: arhiv KCT

novodobne religije. Zveni poznano? In na koncu še vabilo k tradicionalnemu kulturnemu popotovanju, ki ga ljubitelji potovanja in umetnosti že nestrpnost pričakujejo: letos se odpravljamo v glavno mesto Madžarske, v Budimpešto, in sicer od 27. do 29. oktobra. V tamkajšnjem Operetnem gledališču si

bomo ogledali opereto Grof luksemburški, na Lisztovi akademiji bomo prisluhnili koncertu del baročnih skladateljev ter si za konec ogledali razstavo slikarke Fride Kahlo. Vabimo vas, da se nam pridružite in si v bogatem programu najdete tisto vsebino, ki vam je najbližje!

> Jožica Jožef Beg, predsednica SdDBk

## DAJMO PRILOŽNOST SLOVENŠČINI

V prvi polovici letošnjega leta so člani Slavističnega društva Dolenjske in Bele krajine nadaljevali s projektom Slavističnega društva Slovenije, ki je namenjen spodbujanju skrbi za jezik v javni rabi in poteka pod imenom Dajmo priložnost slovenščini. V okviru dejavnosti udeleženci tekmujejo za priznanje Slavističnega društva Slovenije Všeček za slovenščino. Cilj delavnic in pokrajinskih tekmovanj je pridobiti tekmovalce v znanju slovenščine na državni oz. vseslovenski ravni.

Po nekoliko negotovih začetkih v lanskem letu so se delavnice izkazale kot odlična oblika sodelovanja društva z javnostjo. Koncept prireditve poteka po zasnovi dr. Bože Krakar Vogel: udeleženci se v prvem delu prireditve seznanijo s statusom in položajem slovenščine (ustava, zakonodaja, odnos javnosti ipd.), v drugem delu pa najprej rešujejo pisni preizkus praktičnega znanja slovenščine. Zadnji del srečanja je posvečen pogovoru o rešitvah preizkusa in jezikovnih zagatah iz vsakdanjega sporazumevanja, slovenist pa predstavi tudi jezikovne priročnike na spletu (portal Fran, Gigafida itd.). Delavnica se zaključi s podelitvijo priznanj Všeček za slovenščino. Odziv udeležencev je odličen v obeh delih: uvodnem o slovenščini v javni rabi in v tekmovalnem delu, zlasti

ob preverjanju rešitev pa se razvije živahna razprava.

Do septembra letos smo v pokrajinskem društvu izvedli osem delavnic, na katerih je sodelovalo 184 udeležencev, podelili pa smo 25 priznanj na pokrajinski ravni. Deset udeleženk pokrajinskih tekmovanj se je 14. septembra 2018 v Ljubljani udeležilo prvega vseslovenskega tekmovanja za priznanje, ki so ga v Slavističnem

društvu Slovenije poimenovali Zlati všeček za slovenščino. Na tekmovanju so se odlično odrezale: večina je prejela priznanje, iz Novega mesta pa je tudi Helena Dugonjič, ena od dobitnic prve nagrade.

Naslednje državno tekmovanje bo čez dve leti v Novem mestu, do tedaj pa bomo izvajali jezikovne delavnice in pokrajinska tekmovanja v delovnih okoljih, kjer si tovrstnega osveževanja jezikovnega znanja želijo.



Foto: arhiv SdDBk

Udeleženke prvega vseslovenskega tekmovanja v znanju iz praktične rabe slovenščine.



# SLOVENSKI DAN KULTURE V BRUSLJU

*Evropska komisija je leto 2018 razglasila za evropsko leto kulturne dediščine. V ta namen so se 26. septembra pred evropskim parlamentom v Bruslju predstavila posamezna slovenska mesta, ki se vse od leta 2001 povezujejo v Združenje zgodovinskih mest Slovenije, ki družijo zgodovinsko in kulturno bogata slovenska mesta ter pokrajine. Z njimi je bilo tudi Novo mesto.*

Svoje najpomembnejše delčke kulturne dediščine so v sredinem popoldnevu predstavila mesta Dolenjske, Bele Krajine in Primorske. Triurni kulturni program, ki je na trgu Esplanade združil mnogo mimoidočih, so sestavljale slovenske glasbene točke izpod rok **BIG BANDA** Glasbene šole Marjana Kozine iz Novega mesta, Ansambla *Il terzo suono* iz Pirana, jazz skupine Ana Čop kvartet ter harmonikarja, Laurenta Africana.

Med glasbenim programom, ki ga je povezovala Mojca Mavec, so kulturna društva poskrbela tudi za kulinarično doživetje Slovenije. Metliško Društvo kmečkih žena je poskrbelo za značilno belokranjsko pogačo, ki je bila vse do konca na voljo za degustacijo, prav tako pa je bilo mogoče poskusiti tudi najznačilnejša slovenska vina, za katere je poskrbel Konzorcij Cviček z.o.o. iz Kostanjevica na Krki. Iz omenjenega kraja se je predstavila tudi Galerija Božidarja Jakaca, ki je poleg pestrega dogajanja poskrbela za likovni

vtis obiskovalcev, celostno podobo pa je zaokrožil še žužemberški viteški dvorni red *Seisenbergensis Tumultus*.

Dogodka so se udeležili tudi župan Mestne občine Novo mesto Gregor Macedoni, podžupan in predsednik mednarodne komisije Državnega sveta RS Bojan Kekec, župan Slovenskih Konjic Miran Gorinšek in vsi slovenski evropski poslanci. Med tujimi predstavniki, ki so bili del dogodka v Bruslju pa so bili: podžupan Bernhard Dohner iz Langenhagna, predstavniki belgijskega mesta Maasmechelen in madžarskega mesta Szazhalombatta ter predstavniki vseh štirih slovenskih društev, ki delujejo v Belgiji.

Dogodek, ki je bil speljan s pomočjo Združenja zgodovinskih mest Slovenije v sodelovanju s Slovensko turistično organizacijo, je v belgijski prestolnici pustil močan vtis, tako o Sloveniji, kot tudi o posameznih mestih, ki tkejo čudovito podobo te majhne evropske države.



Foto: Patricija Bučar

# Z OVACIJAMI SKLENJENA PREDSTAVA TROJNO ŽIVLJENJE ANTIGONE NA KORČULI

Anton Podbevšek Teater se je vrnil z zelo uspešnega gostovanja na Korčuli, kjer je v režiji Matjaža Bergerja uprizoril Trojno življenje Antigone dramskega prvenca Slavoj Žižka.

Prvo dramsko besedilo Slavoj Žižka je doživelo svojo svetovno prazizvedbo aprila 2017 v Anton Podbevšek Teatru. V predstavi nastopajo: Aleš Valič, Pavle Ravnohrib, Borut Veselko, Petra Govc, Janez Hočevar, Jana Menger, Joseph Nzobandora, Klara Kastelec in Lana Voljč. Ob vrhunski igralski zasedbi so predstavo soustvarili mednarodno uveljavljena oblikovalca in kostumografa Peter Movrin in Metod Črešnar, konceptualni umetnik, član skupine Irwin, Miran Mohar, ki je scenograf uprizoritve, in skladatelj Peter Penko.

Po lanskem gostovanju APT-a s predstavo Heraklit/Zenon: Čas je otrok, ki se s kamenčki igra: otrok na prestolu, na »Site-specific« lokaciji v starem mestnem jedru mesta Korčule, je APT letošnjega 25. avgusta uprizoril etično-politično vajo Slavoj Žižka ob vzhodu korčulanske trdnjave, na mestu, kjer je v poznih šestdesetih prejšnjega stoletja potekala slavna mednarodna filozofska šola revije Praxis. Matjaž Berger je za Pop TV, ki je spremljal gostovanje na Korčuli, povedal: »Nekoč je bila na Korčuli slavna mednarodna filozofska šola, zato se mi zdi zelo pomembno, da dramski prvenec Slavoj Žižka Anton Podbevšek Teater odigra tukaj.«

APT svojo umetnost redno uprizarja tudi izven gledaliških dvoran, v okolju narave, s čimer presega klišejske omejitve gledaliških uprizoritev in vrača gledališče nazaj v prvinskost. »Pomembno je, da se teater pomika iz zaprtih dvoran v prostore, kjer je izvorno nastala



Foto: Arhiv APT

zgodovina gledališča. To so bili amfiteatri, ki so bili v glavnem v zelo veliki sovisnosti z naravo,« je za Radio 1 povedal Matjaž Berger.

Predstava Trojno življenje Antigone je bila ob prepolnem obisku domačih in tujih gostov sklenjena z dolgim aplavzom in ovacijami. S strani Korčule je APT dobil poziv za novo gostovanje prihodnje leto. Kot je za Radio 1 povedala direktorica Centra za kulturo Korčula Lana Filipi Brkič, so ponosni in zahvalni, da so gostili tako vrhunski dogodek s tako znanim režiserjem in igralci.

Anton Podbevšek Teater se bo konec septembra, po premieri in produkcijah Pograjčeve Lau(f)story: Emil Zatopek, udeležil novega, prav tako tradicionalnega mednarodnega gostovanja, v Nacionalnem parku Mljet, ko bo na prostem uprizoril predstavo KONS:o:VEL, režiserja Matjaža Bergerja.

## PO JUTRU SE DAN POZNA

Zavod Novo mesto je konec septembra pripravil že 4. strokovni posvet PO JUTRU SE DAN POZNA, ki je bil letos posvečen kulturi in športu, s čimer smo sledili usmeritvi Mestne občine Novo mesto, ki je v okviru evropskega leta kulturne dediščine leto 2018 razglasila za Štukljevo leto.

Na različne načine in v različnih oblikah smo predstavili povezanost umetnosti, giba in izobraževanja. Spoznali smo, kako nas lahko kakovostne kulturno-umetnostne vsebine in projekti spodbudijo h gibanju, kako lahko prek umetnosti spoznavamo gib, kako lahko prek giba približujemo umetnost ter kako gib povezuje izobraževanje in umetnost. Na posvetu so sodelovali strokovnjaki, ki so nam približali teorijo s teh področij in nam predstavili izkušnje iz prakse. Ogledali smo si tudi predstavo Huda mravljica v režiji Iztoka Kovača in produkciji Zavoda EN-KNAP in Gledališča Koper, ki čudovito združuje prav šport oz. gibanje in kulturo oz. umetnost. Na


okrogli mizi z naslovom Zdrav duh v zdravem telesu, ki je bila zelo poučna in so jo obiskovalci – posveti so namenjeni ravnateljem, kulturnim koordinatorjem in ostalim strokovnim delavcem v vrtcih in na osnovnih ter srednjih šolah, ki se na kakršen koli način ukvarjajo s kulturo oz. z njenim povezovanjem in umeščanjem v učne vsebine, predstavnikom občin in zavodov, ki oblikujejo kulturno-vzgojne programe – sprejeli z navdušenjem, so sodelovali plesna pedagoginja dr. Andreja Kopač, igralec Uroš Kaurin, producentka Marjeta Lavrič in režiserka Ivana Djilas.

V okviru posveta je bila v avli na ogled tudi razstava Umetnost, šport in dediščina, ki so jo skupaj pripravili številni slovenski muzeji, med drugim Slovenski šolski muzej, Narodni muzej Slovenije, Zavod Planica (Muzej športa) in Fakulteta za šport. Posebnost razstave je prav tem, da prikaže povezovanje športa in umetnosti, saj so s športom tesno povezana

področja, kot so arhitektura, oblikovanje, vizualna umetnost in gledališče.





						NOVO MESTO	OTOK V JUŽNEM DELU ATLANTSKEGA OCEANA	KAR DELA KAKO DOGAJANJE UTEMELJENO	ALPSKA KOPASTA VIŠAVA	POLET, VNEMA	NAPAKA LEČE ZARADI RAZLIČNIH LOMOV ŽARKOV	S SLADKORJEM PREPOJEN POMARANČNI OLUPEK
						ODPOVEDOVANJE UŽITKOM, VZDRŽNOST						
						SLOVENSKI KANTAVTOR (ADI)						
						TOBAČNI IZDELEK, ZVIT IZ KOŠOV TOBAČNIH LISTOV						
						KEMIJSKI SIMBOL ZA AJNŠTAJNIJ				KRAJ PRI ZADRUJ, RIM. AENONA		
						KOVICA				ZIMZELENO DREVO, KLEK		
VBRIZGNJENJE					STANE ČUDERMAN	BREZNOGA LIČINKA ŽUŽELK						
SESTAVIL: PETER UDIR	ZAPLATA	ZAKON MOŽA Z DVE-MA ŽENAMA HKRATI	ORNA ZEMLJA, ORNICA	SLOŽNOST	ŠIROK PAS ZA PREVEZOVANJE KIMONA		FR. IGRALEC (RENO)					
							DUŠA V DŽAINIZMU					
ZDRSNJENJE					KDOR KAJ PREVAŽA Z BRODOM, BRODNIK					PRISTAŠ UNITARIZMA, UNITAREC	SIVA MRENA	
MENIČNO POROŠTVO					FEVDALNA DAVŠČINA			GRIČ, HRIB				
					SLOVENSKI PEVEC (RUDAN)			STARA JAPONSKA PRESTOLNICA				
MAZIVO ZA OS PRI KOLESU							SUMER, BOGNIJA MATI					
							NAČIN POSREDOVANJA MISLI					
ROD ŽITNE TRAVE			OBZOBNO TKIVO, DLESEN							IVAN TAVČAR		
			SITEN ČLOVEK							SLABO SADIJE, KI ODPADE, PREDEN DOZORI		
MESTO V SREDNJI ITALIJI, OB JADRANSKEM MORJU							ZAHRBTNO DEJANJE PROTI KOMU					
							VELIKI MOGUL INDIJE					
JUŽNO-AMERIŠKA KUKAVICA Z GRBASTIM KLJUNOM				OBER				MESTO V SZ MAVRETANIJI				
				RAJ V EGIPČANSKI MITOLOGIJI				NEVESTINO PREMOŽENJE				
NOVO MESTO	DRUŽBENI SLOJ					BANJA				RIM, BOGNIJA JEZE		
	NEMŠKI SKLADATELJ (WERNER)					ŠVEDSKI KNJIŽEVNIK (HANSSON)				PREGOVOR, REKLO		
DELUJOČI OGNJENIK NA VZHODU SICILIJE					TV POROČILA							
					IVO HVALICA							
SKUPINA GVERILCEV								BESEDILO				
ŽIVAL, KI IMA KOŽUH								JAPONSKA PASMA PSOVI				

**AARU** - raj v egipčanski mitologiji; **ASCENSION** - otok v južnem delu Atlantskega oceana; **DŽIVA** - duša v džainizmu; **GINGIVA** - dlesen;

Geslo pošljite na naslov MO Novo mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto, s pripisom Križanka. Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 17. decembra, in med njimi izžrebali 10 nagrajencev, ki bodo prejeli dežne plašče.

Ime in priimek:

E-naslov ali naslov:

Iskano geslo:



NOVO  
MESTO

ZDRAV DUH  
V NOVEM MESTU

PARTNERJI PROJEKTA:



ŠTUKLJEVO  
LETO 2018

## NAPOVEDUJEMO:

**Olimpijske igre skozi objektiv - razstava  
Aleša Fevžerja**

**7. 11. - 2. 12. 2018 // Galerija Simulaker**

**Atlet leta 2018**

**9. 11. 2018 // Kulturni center Janeza Trdine**

**Leon 120 let - odprtje spominske razstave**

**12. 11. 2018 // Dolenjski muzej**

**Iz roda v rod duh išče svojo pot  
120 - letnica rojstva Leona Štuklja**

**12. 11. 2018 // Olimpijski vadbeni center Češča vas**

**Državno prvenstvo v gimnastiki**

**1. in 2. 12. 2018 // Športna dvorana Leona Štuklja**

[WWW.NOVOMESTO.SI](http://WWW.NOVOMESTO.SI)